

Gyakorlati képzés
TANULÓSZERZŐDÉSSEL és
EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL
a munka világában

2016

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Gyakorlati képzés
TANULÓSZERZŐDÉSSEL
és
EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL
a munka világában

Budapest, 2016

A szakmai anyagot készítette:

Kajdy József

Lektorálta és szerkesztette:

dr. Klész Tibor

F. Kárpát Kinga

Mádai Henriett

Lezárva: 2016. szeptember

Nyomdai munkálatok:

Perjési Grafikai Stúdió Kft.

www.perjesi.hu

*A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara köszönetét fejezi ki
a nemzetgazdasági miniszternek a kiadvány elkészítéséhez és megjelenéséhez
a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze
terhére nyújtott anyagi támogatásért.*

Tartalom

AJÁNLÓ	9
1. A GYAKORLATI KÉPZÉS ALAPFOGALMAI.....	10
2. A TANULÓK GYAKORLATI KÉPZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK.....	13
2.1 Általános rendelkezések	13
2.2 A képzés ingyenességére vonatkozó rendelkezések.....	15
2.3 Tanulókra vonatkozó munkavédelmi szabályok.....	15
2.4 A gyakorlati képzés ideje.....	16
2.5 Napi óraszám az elméleti képzési napokon	17
2.6 Kártérítési felelősség	17
2.7 Felelősségbiztosítás	18
2.8 A tanulókat megillető (kötelező, egyéb) juttatások, kedvezmények.....	18
2.8.1 A tanulói pénzbeli juttatás	18
2.8.2 Tanuló pénzbeli juttatása a felnőttoktatásban	20
2.8.3 Az egységes szempontrendszer alkalmazása	21
2.8.4 A tanulókat megillető egyéb juttatások	21
2.9 A tanulóra vonatkozó munkajogi szabályok	22
2.10 Kamarai garanciavállalás.....	22
2.10.1 A kilencedik évfolyamon szervezett szintvizsgák eredményei hogyan hatnak ki a kamarai garanciavállalás rendszerére?	23
3. GYAKORLATI KÉPZÉS TANULÓSZERZŐDÉSSEL	25
3.1 Tanulószerződés	25
3.2 A tanulószerződés kötésére jogosultak köre és a megkötésére vonatkozó rendelkezések.....	25
3.2.1 A tanulószerződés-kötésére jogosult tanuló.....	25
3.2.2 A tanulószerződés kötésére jogosult szervezet.....	26
3.2.3 A tanulószerződés megkötésének folyamata	26
3.2.4 Online tanulószerződés-kötés lehetősége	28
3.3 Tanulói mulasztások szabályozása	28
3.4 Harmadik és további szakképesítést tanulók gyakorlati képzése.....	29

3.5	A tanulószerveződés megszűnésének esetei.....	30
3.5.1	A tanulószerveződés megszűnésének objektív esetei.....	30
3.5.2	A tanulószerveződés megszűnésének a szervező felek akaratától függő esetei.....	31
3.5.3	A tanulószerveződés felmondással való megszüntetése.....	31
3.6	Tanulószerveződés szüneteltetése.....	32
4.	GYAKORLATI KÉPZÉS „EGYÉB SZERVEZETEK” KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.....	34
4.1	A gyakorlati képzésben történő közreműködés lehetőségei.....	34
4.2	Tanulószerveződés kötésére jogosult egyéb szervek támogatása a szakképzéssel összefüggő feladataik ellátásához.....	34
5.	FELNŐTTOKTATÁS.....	36
5.1	Képzésszervezési formái.....	36
5.2	Életkori határok.....	36
5.3	Gyakorlati képzés lehetőségei.....	36
5.4	A tanuló pénzbeli juttatása.....	37
6.	GYAKORLATI KÉPZÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL.....	38
6.1	Az együttműködési megállapodás megkötésének feltételei.....	38
6.2	Gyakorlati képzés szervezése és a feltételek vizsgálata.....	38
6.3	Tanuló pénzbeli juttatása együttműködési megállapodás alapján.....	39
6.4	Együttműködési megállapodás az ágazati szakköznevelési képzésben.....	39
6.5	Forrásátvétel együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzések esetében.....	40
7.	INFORMÁCIÓK GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK RÉSZÉRE.....	41
7.1	Nyilvántartásba történő felvételi eljárás és tanulószerveződés megkötésének elősegítése.....	41
7.2	A tanulószerveződés megkötése.....	43
7.3	Szakmai gyakorlat megvalósítása államilag finanszírozott és nem finanszírozott képzések esetében. Képzésfajták és szervezőtípusok.....	44
7.4	A tanulószerveződés módosítása, javítása.....	44
7.4.1	Kell-e módosítani a tanulószerveződést, ha a szervezet jogutódlással szűnik meg?.....	45
7.5	Tanulószerveződés megszűnése, szüneteltetése.....	46
7.5.1	A tanulószerveződés megszüntetésének lehetősége igazolatlan hiányzások esetében.....	46
7.5.2	Tanulószerveződés szüneteltetése esetén fennáll-e a szociális hozzájárulási adó fizetésének kötelezettsége?.....	46
7.5.3	A tanulói jogviszony szünetelése feltétele-e a tanulószerveződés szüneteltetésének a tanuló szünetelési szabadság alatt?.....	47

7.6	Tanulószerződéses jogviszony, illetve a tanulói jogviszony megszűnésének értelmezése	47
7.7	Gazdálkodó szervezet kötelezettségei a tanulószerződés megkötésével	47
7.8	Gyakorlati képzés kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai	48
7.8.1	A foglalkozási napló	48
7.8.2	A munka-, baleset- és a tűzvédelmi napló	49
7.8.3	A pénzügyi (tanuló pénzbeli juttatásának igazolását szolgáló) dokumentumok	49
7.8.4	TB bejelentést igazoló dokumentum	49
7.8.5	Felelősség biztosítás megkötését igazoló dokumentum	49
7.8.6	Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok	49
7.9	Pénzbeli juttatás megállapítása és az egységes szempontrendszer alkalmazása	50
7.9.1	Adómentesnek tekinthető a szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján kötelezően megillető juttatása?	51
7.9.2	Tanulószerződéses tanuló pénzbeli juttatása betegszabadsága esetén	52
7.9.3	Adómentesnek tekinthető-e a tanulószerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján megillető juttatása a keresőképtelensége idején (betegszabadság, táppénz)?	52
7.10	A szakképzési normatíva elszámolhatósága	52
7.11	Befejező szakképzési évfolyamra vonatkozó rendelkezések	53
7.11.1	A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket a szorgalmi időszak végéig teljesítő tanuló esetében:	53
7.11.2	A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében:	53
7.12	Teljesítési megbízotti közreműködés lehetőségei	54
7.12.1	5%-os kiegészítő képzés	54
7.13	Gyakorlati képzés lehetősége a gazdálkodó szervezetek által működtetett tanműhelyekben	55
7.13.1	Lehetséges-e, hogy a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet egy, az iskolától bérelt tanműhelyben folytatja a tanuló gyakorlati képzését tanulószerződés keretében?	55
7.13.2	Tanműhely-létesítés lehetősége állami támogatással	56
7.13.3	Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhellyé minősített gyakorlati képzőhelyen milyen feltételek mellett valósítható meg a gyakorlati képzés, ha a gazdálkodó szervezet a képzőhelyet csak időben (azaz egy bizonyos időszakra) különíti el a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől?	56
7.14	Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése	56
7.14.1	Összefüggő szakmai gyakorlat időbeni megszervezése	57

7.14.2	Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, szakközépiskolai vagy szakiskolai képzésben	57
7.14.3	Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, ágazati szakgimnáziumi képzésben.....	58
7.14.4	Az összefüggő szakmai gyakorlat megvalósíthatósága több helyszínen.....	58
7.14.5	Tanulószerződéses tanuló szakképző iskola által külföldön szervezett gyakorlat megvalósításának lehetősége.....	58
7.15	A „főtevékenységként gyakorlati képzést folytató” gazdálkodó szervezetek képzési tevékenységének szabályozása	59
8.	INFORMÁCIÓK SZAKGIMNÁZIUMOK ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁK RÉSZÉRE.....	60
8.1	Az iskolarendszer átalakítása.....	60
8.1.1	Szakközépiskola.....	60
8.1.2	Szakgimnázium	60
8.1.3	Szakiskola	61
8.2	Ágazati szakgimnáziumi képzés.....	61
8.3	Szakképzési Hídprogram	62
8.3.1	A Szakképzési Hídprogram célja.....	62
8.3.2	Köthető-e tanulószerződés a Szakképzési Hídprogramban?.....	62
8.3.3	Köthető-e együttműködési megállapodás a Szakképzési Hídprogramban?.....	62
8.4	Az iskola közreműködése a tanuló gyakorlati képzésében, teljesítési megbízotti jogviszony keretében.....	62
8.4.1	5%-os kiegészítő képzés.....	63
8.5	Kamarai garanciavállalás.....	63
8.5.1	Hatása az iskolai tanműhelyekben folyó gyakorlati képzésre.....	63
8.5.2	Hatása az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre.....	64
8.5.3	A kamarai garanciavállalás dokumentuma: a kamarai igazolás.....	64
8.5.4	Kamarai igazolás kiállításának folyamata	65
8.5.5	Nyilvántartásba vett tanulószerződések nyomon követése.....	65
8.6	Iskolai évfolyamok számozása	65
8.7	Összefüggő szakmai gyakorlat megvalósítása az iskolai tanműhelyben.....	66
9.	INFORMÁCIÓK SZAKKÉPZŐ ISKOLAI TANULÓK ÉS SZÜLEIK RÉSZÉRE	67
9.1	Szakképzési intézménytípusok.....	67
9.2	Duális képzés	67
9.3	A tanulószerződés	67
9.4	A tanulószerződéses jogviszony előnyei.....	68
9.5	A tanuló kötelezettségei a képzés során	68
9.6	Hiány-szakképesítés.....	68

9.7	Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj.....	68
9.7.1	Az ösztöndíj célja	68
9.7.2	A jogosultság feltételei	69
9.7.3	Az ösztöndíj havi mértéke.....	69
9.8	Kamarai garanciavállalás.....	70
9.8.1	Kedvező hatásai a tanulók számára	70
9.8.2	A kamarai garanciavállaláshoz kapcsolódó tanulói adatok.....	70
9.9	A második szakképesítés megszerzésének lehetőségei.....	71
9.10	Összefoglaló az OKJ változásairól.....	71
10.	SZINTVIZSGA	73
10.1	A szintvizsga célja és az érintettek köre.....	73
10.1.1	Szintvizsgával rendelkező tanulók szintvizsga kötelezettsége új szakképesítés vagy évismétlés esetében	73
10.1.2	Az érettségi vizsga keretében szerezhető 3-as szintű szakmából érettségizőknek kell-e szintvizsgát tenniük a szakgimnáziumban?.....	74
10.2	A szintvizsga és a tanulószereződés-kötés összefüggései.....	74
10.2.1	Iskolai rendszerű, nappali képzés.....	74
10.2.2	Felnőttoktatás.....	74
10.3	Szintvizsga és a szakmai záróvizsga kapcsolata.....	74
11.	SZAKKÉPZÉSI HOZZÁJÁRULÁS ELSZÁMOLÁSA.....	75
11.1	A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre	75
11.2	Mentességek, kedvezmények	75
11.3	Szakképzési hozzájárulás alapja és mértéke.....	76
11.4	A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése.....	76
11.5	A szakképzési hozzájárulás gyakorlati képzéssel történő teljesítése.....	77
11.6	Szakképzési hozzájárulás elszámolása	77
11.7	Szakképzési hozzájárulás visszatérítése	78
11.8	A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető normatívák	79
11.8.1	A felnőttoktatás keretében folytatott képzések esetében figyelembe vehető normatíva	80
11.8.2	A befejező szakképzési évfolyamon, az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól?.....	80
11.8.3	A befejező szakképzési évfolyamon, az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével?	81

11.9	Kiegészítő csökkentő tételek	81
11.9.1	Beruházási kiegészítő csökkentő tétel.....	81
11.9.2	Oktatói kiegészítő csökkentő tétel.....	82
11.9.3	Tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel.....	82
11.9.4	A tanulói éves átlagléttség számítása a beruházási kiegészítő csökkentő tételre vonatkozóan	82
11.9.5	A tanulói létszám meghatározása az oktatói és a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tételre vonatkozóan	83
11.9.6	Kiegészítő csökkentő tételek elszámolása a felnőttoktatásban	83
11.10	Új fogalmak és annak hatásai az elszámolásra.....	83
11.10.1	A nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett	83
11.10.2	A kis- és középvállalkozás (kkv).....	83
12.	KIHEZ FORDULHATOK? MIBEN ILLETÉKESEK A SZAKKÉPZÉSBEN ÉRINTETT SZERVEZETEK, INTÉZMÉNYEK?.....	85
12.1	A területi kamarák feladatai a gyakorlati képzésben:	85
12.2	Online szolgáltatások a vállalkozások tájékoztatása és a tanulószereződés népszerűsítése érdekében.....	87
12.3	Szakképző iskolák feladatai a szakképzésben	87
13.	TERÜLETI KAMARÁK ELÉRHETŐSÉGEI	89
14.	JOGSZABÁLYI HÁTTER.....	93
15.	MELLÉKLET	95
15.1	Tanulói juttatások és normatív támogatások speciális esetekben	95
15.2	A szakképzési hozzájárulás teljesítésnek szabályai (bevállás és visszatérítés kizárólag tanulószereződésnél).....	96

AJÁNLÓ

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara évek óta megjelenteti a gyakorlati képzésben részt vevőket segítő szakmai kiadványát, amely először „Tanulószerződéssel a munka világában”, majd 2014 óta „Gyakorlati képzés – tanulószerződéssel és együttműködési megállapodással – a munka világában” címmel készül el.

A gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatellátást segítő anyag formáját, felépítését többször is változtattuk annak érdekében, hogy szakmailag minél igényesebb, minden részletre kitérő, ugyanakkor felhasználóbarát és praktikus tájékoztató kerüljön az olvasó kezébe.

A jelenlegi kiadványban, a korábbiakban megszokott módon a legfontosabb szerepet a szakképzést érintő jogszabályi változások beemelése, a jogszabályi környezet aktualizálása kapta. A kiadvány tartalmi felépítésénél fontos szempont maradt, hogy a tanulószerződést kötő felek (szervezet és tanuló) és a közreműködő intézmények (szakképző iskola) részére az információk külön fejezetekben szerepeljenek.

Bízunk benne, hogy mindezek alapján az aktualizált és átdolgozott szakmai kiadvány minden érintett fél számára hasznos, jól alkalmazható, a gyakorlatot megkönnyítő segédanyaggá válhat.

A kiadvány egészében az egyszerűség kedvéért a következő rövidítéseket, illetve egyszerűsítéseket használjuk:

- **Szt.:** a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
- **Szht.:** A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény
- **Köznevelési törvény:** A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- **A munka törvénykönyvéről szóló törvény:** A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- **OKJ:** Országos Képzési Jegyzék (Az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet)
- **ISZIIR:** Internet Alapú Szakképzési Integrált Információs Rendszer
- **KTM:** Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely

1. A GYAKORLATI KÉPZÉS ALAPFOGALMAI

- *szakiskola*: A szakiskola szerepe a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelés-
oktatása céljából átalakult. 2016. szeptember 1-jétől a többi tanulóval sajátos ne-
velési igénye miatt együttnevelésre képtelen tanulókat készíti fel szakmai vizsgára;
- *sakkközépiszkola*: 2016. szeptember 1-jétől a szakiskolák új neve sakkközépiszkola.
A sakkközépiszkolának öt évfolyama van, amelyből három, az adott szakképesítés
megszerzéséhez szükséges közismereti képzést és szakmai elméleti és gyakorlati
oktatást magában foglaló szakképzési évfolyam, valamint további kettő, érettségi
vizsgára felkészítő évfolyam;
- *szakgimnázium*: 2016. szeptember 1-jétől a sakkközépiszkola új neve szakgimnázium.
A szakgimnáziumnak szakmai érettségi végzettséget adó érettségire és ehhez kap-
csolódó szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra,
szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó
négy középiszkolai évfolyama és a szakképzésről szóló törvény alapján az Országos
Képzési Jegyzékben meghatározott számú szakképzési évfolyama van, ahol szakmai
elméleti és gyakorlati oktatás is folyik;
- *első és második szakképesítés*: az OKJ-ban szereplő, az iskolai rendszerű szakképzés-
ben megszervezett állam által támogatott képzésben megszerzett első és második
államilag elismert szakképesítés, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevé-
kenység gyakorlására képesít;
- *harmadik és további szakképesítés*: az iskolai rendszerű szakképzésben megszerzett,
az OKJ-ban szereplő minden olyan államilag elismert szakképesítés, amely munka-
kör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít, és már kettő meglévő,
az iskolai rendszerű szakképzésben megszervezett állam által támogatott képzésben
megszerzett államilag elismert szakképesítés birtokában szerzik meg. Harmadik és
további szakképesítés támogatása szempontjából figyelmen kívül kell hagyni azt az
OKJ-ban szereplő, államilag elismert szakképesítést, amelyet iskolarendszeren kívüli
szakképzésben szereztek. Nem számít második vagy harmadik szakképesítésnek a
meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon való ellátását
biztosító képzésben szerezhető - szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott
körben - szakképesítés;
- *gazdálkodó szervezet*: jogszabályban meghatározott szakképzési hozzájárulásra kö-
telezett;
- *egyéb szerv, szervezet*:
  - a) a köznevelési intézmények kivételével az Egészségügy, az Egészségügyi technika, a
Szociális, a Pedagógia, a Képző- és iparművészet, a Hang-, film és színháztechnika

- ágazatba tartozó, valamint a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló gyakorlati képzést szervező
- aa) költségvetési szervként működő intézmény,
 ab) alapítvány, egyesület, egyházi jogi személy,
 ac) az ab) alpontban meghatározottak fenntartásában működő intézmény, továbbá
- b) a Mezőgazdaság, a Kertészet és parképítés, valamint az Élelmiszeripar ágazatba tartozó gyakorlati képzést szervező őstermelő,
- c) a földművelésügyi miniszter által fenntartott szakképző iskola az agrárpolitikáért, az erdőgazdálkodásért, az élelmiszeriparért, a hal gazdálkodásért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésre történő felkészítésre részt vevő tanulója tekintetében, amennyiben a tanuló a szakképző iskola termelői tevékenységet folytató saját tangazdaságában, tanüzemében vesz részt gyakorlati képzésen;
- *nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett:* az a hozzájárulásra kötelezett, amelynek az árbevétele a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után az elszámolható éves csökkentő tétel összegének legalább 400%-a volt;
  - *nyilvántartást vezető szerv:* a területi kamara;
  - *állam által elismert szakképesítés:* az OKJ-ban meghatározott szakképesítés;
  - *egészségügyi alkalmasság:* orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása annak, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre;
  - *pályaalkalmassági követelmény:* a szakképzésbe történő bekapcsolódás - szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott - azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a választott szakképesítés komplex szakmai vizsgájára és a választott tevékenység, foglalkozás ellátására;
  - *gyakorlati képzést szervező:* a gyakorlati képzés feltételeinek biztosításáért felelős szakképző iskola vagy e törvény szerint nyilvántartásba vett gyakorlati képzést folytató;
  - *gyakorlati képzést folytató:* gyakorlati képzési tevékenységét iskolai tanműhelyben, vagy együttműködési megállapodás, tanulószerveződés alapján ténylegesen folytató, a gyakorlati követelményekre való felkészítést végző szerv, amely lehet a gyakorlati képzést szervező is;
  - *kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely (KTM):* kifejezetten erre a célra létrehozott vagy átalakított, a termeléstől, szolgáltató tevékenységtől térben vagy időben teljesen elkülönített, a nyilvántartást vezető szerv által a gyakorlati képzés időtartama alatt kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhellyé minősített, állandó tanműhelyvezetői felügyelettel működő, legalább nyolc tanuló képzésére alkalmas, iskolán kívüli gyakorlati képzőhely, ahol a tanulók tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás alapján vesznek részt a gyakorlati képzésben;

- *egyéb képzőhely*: nem kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló képzőhely;
- *tanév*: az iskolában, kollégiumban szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tartó időszak;
- *tanítási év*: amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, az iskolában minden év szeptemberének első munkanapjától a következő év június 16-át megelőző utolsó munkanapjáig tartó szorgalmi időszak, kivéve az érettségi és a szakmai vizsga évét;
- *összefüggő (nyári) szakmai gyakorlat*: a tanult ismeretek, készségek, jártasságok alkalmazását, megszilárdítását szolgáló tevékenység, amelyet lehetőleg munkahelyi körülmények között a szorgalmi időszakot követően, egybefüggően kell lebonyolítani;
- *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló*: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, látási, hallási, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd;
- *kompetencia*: egy feladat ellátásához szükséges mérhető, ellenőrizhető ismeretek, készségek, attitűdök (beállítódások) összessége.

2. A TANULÓK GYAKORLATI KÉPZÉSÉRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

Ebben a részben a gyakorlati képzésre vonatkozó általános rendelkezések áttekintésére kerül sor, a speciálisan valamely felet (gyakorlati képző, iskola, tanuló) érintő kérdéseket külön fejezetekben taglaljuk.

2.1 Általános rendelkezések

Az iskolai rendszerű szakképzésben folyó szakmai elméleti és gyakorlati képzést a köznevelési törvény alapján és az Szt.-nek a szakmai elméleti és gyakorlati képzésre vonatkozó rendelkezései szerint kell megszervezni.

Az iskolai rendszerű szakképzés a szakmai és vizsgakövetelmények előírása mellett az adott iskolatípusra és szakképesítésre kiadott szakképzési kerettanterv alapján folyik. A gazdálkodó szervezetnek a gyakorlati képzést az említett dokumentumok figyelembevételével kell megszervezni.

Az iskolai rendszerű szakképzésben részszzakképesítésre nem lehet beiskolázni, kivétel az a tanuló, aki a részszzakképesítést

- a Szakképzési Hídprogramban vagy
- szakiskolában tanulja.

A szakközépiskolai vagy szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével – a szakképző iskolában vagy a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet KTM-ében kell megszervezni.

A tizedik és a tizenegyedik évfolyamon, a gyakorlati képzés szervezésnek módját a megfelelően nyilvánított képzőhelyek száma és kapacitása határozza meg. Amennyiben a területileg illetékes gazdasági kamara ellenőrzési és minősítési folyamata által megfelelően nyilvánított képzőhely biztosított és ezáltal a tanuló szerződés megköthető, a tanuló gyakorlati képzése a szakközépiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatától kezdődően, kizárólag ennek keretében szervezhető meg.

Ha nem biztosított a megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskola gondoskodik a tanuló gyakorlati képzéséről. Ebben az esetben a tanulók gyakorlati képzése

- iskolai tanműhelyben vagy
- külső gyakorlati képzőhelyen együttműködési megállapodás keretében

valósulhat meg.

A gyakorlati képzés csak

- a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésből és
- a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlati képzésből áll,

azaz az iskolai rendszerű szakképzésben a gyakorlati képzés – az összefüggő szakmai gyakorlat és az összefüggő szakmai gyakorlaton keletkezett mulasztás pótlása kivételével – csak a tanév szorgalmi időszakában szervezhető meg. Az őszi, a téli és a tavaszi szünet ideje alatt – a szakmai gyakorlat igazolatlan mulasztásának pótlása kivételével – gyakorlati képzés nem szervezhető. Ennek megfelelően az összefüggő szakmai gyakorlatot a szorgalmi időszakban nem lehet pótolni.

Az összefüggő szakmai gyakorlat a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott gyakorlat része. Az adott tanévre meghatározott gyakorlati óraszámot a szorgalmi időszakban teljesítendő óraszám és az összefüggő szakmai gyakorlat óraszama adja együttesen.

A szakképző iskolába szakképzésre **csak olyan tanulót lehet felvenni**, aki

- az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá
- a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel.

A vizsgálatot a felvételi eljárás során kell elvégezni. Tanulószerződés csak azzal a tanulóval köthető, aki megfelel mindkét alkalmassági előírásnak. A szakképző iskolának értesítenie kell a vizsgálatok dátumáról a nyilvántartást vezető szervezet, azaz a területi kamarát.

A tanuló gyakorlati képzése minden olyan szakképző iskola vagy gyakorlati képzést folytató szervezet által fenntartott és működtetett gyakorlati képzőhelyen megszervezhető és folytatható, ahol a gyakorlati követelményekre való felkészítés jogszabályban előírt feltételei biztosítottak.

A tanulónak a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítéséért a gyakorlati képzést szervező a felelős a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kerettanterv alapján. A képzés során szükség van egy olyan kötelezettre, akitől számon kérhető a gyakorlati képzés eredményessége, jogszerűsége, szakmai minősége. Ez a felelős a gyakorlati képzést szervező.

A gyakorlati képzést szervező köteles a gyakorlati képzés követelményeire való felkészítéshez, továbbá a gyakorlati vizsgához szükséges tárgyi eszközöket és a személyi feltételeket biztosítani.

A tanuló gyakorlati képzés keretében csak a gyakorlati képzés szakképzési kerettantervében meghatározott feladat ellátására kötelezhető, és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztatható. Ez a rendelkezés kizárja azokat a visszaéléseket,

amely által a tanuló nem a szakmai vizsgájára készül fel ténylegesen a „gyakorlati képzés” alatt, hanem esetleg a munkáltató egyéb érdekei szerinti feladatokat lát el.

2.2 A képzés ingyenességére vonatkozó rendelkezések

Magyarországon az állam által támogatott iskolai rendszerű szakképzésben az **első és a második szakképesítésre történő felkészítés** – függetlenül az oktatás munkarendjétől – ingyenes. A második szakképesítés megszerzésére irányuló képzés csak az első szakképesítés megszerzését követően kezdhető meg, a tanuló párhuzamos képzésben nem vehet részt. A második szakképesítés azonban kizárólag felnőttoktatás keretében szerezhető meg. Ez alól kivételt képeznek a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók, nekik nem kell a felnőttoktatás munkarendjében kezdeni a képzést második szakma tanulása esetén.

A Szakképzési Hídprogramban történő részvétel, a záróvizsga és a részszerzés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsga ingyenes, melyet az ingyenesség számításakor figyelmen kívül kell hagyni.

Az ingyenesség másik oldala, hogy azoktól a tanulóktól, akiknek a képzésben való részvétele térítésmentes,

- a gyakorlati képzést szervező semmiféle díjazást, térítést, hozzájárulást nem kérhet,
- a tanuló, vagy rá tekintettel a szülő ilyen típusú hozzájárulást nem is adhat a gyakorlati képzést szervezőjének.

Az illetékes szakképző iskola a tilalom megszegéséről a tudomására jutástól számított 15 napon belül köteles tájékoztatni a területi kamarát.

A területi kamarának ellenőrzési és szankcionálási jogköre van, a tilalmat megszegő gazdálkodó szervezetet végső soron a gyakorlati képzésben való részvételtől is eltilthatja, emellett a jogszabálysértőt nyilvánosságra is hozza a honlapján. A költségtérítés összegét öt munkanapon belül vissza is kell fizetni a tanulónak vagy a tanuló szülőjének.

2.3 Tanulókra vonatkozó munkavédelmi szabályok

A tanulót a gyakorlati képzést szervezőnek **a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban** kell részesíteni. A tanulók számára, mivel még nem rendelkeznek munkatapasztalatokkal, valószínűleg a munkavédelmi oktatás az első alkalom, amikor a komoly veszélyeket is magában rejtő munkafolyamat kockázataira történő figyelemfelhívással testközelben találkoznak.

A gazdálkodó szervezet munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatás keretében köteles gondoskodni arról, hogy a tanulók, a gyakorlati képzés megkezdése előtt elsajátítsák a biztonságos munkavégzés alapvető ismereteit. A gazdálkodó szervezet munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatási kötelezettsége a gyakorlati képzés teljes ideje alatt fenn áll. Ezek a helyi szokásoknak megfelelő gyakorisággal ismétlődő általános oktatások,

valamint a szakmai gyakorlati oktatásba beépített, az adott gépre, eszközre, munkaműveletre vonatkozó munka- és tűzvédelmi szabályok megtanítása. A gyakorlati képzés során kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavédelmi szabályok betartására. A tanulók – életkori sajátosságaikra tekintettel – bizonyos eszközöket és gépeket (pl. faipari szalagfűrész, villamos köszörűgép stb.) felügyelet nélkül egyáltalán nem használhatnak. A tanulókat a munkavállalókkal azonos módon el kell látni – a tevékenység jellegének megfelelően előírt – **egyéni védőeszközzel, és szükség szerint védőitallal** is.

Az egészséges és biztonságos munkakörülmények biztosításának követelményeit a munkavédelmi törvény írja elő, amelyek a gyakorlati képzésben részt vevő tanulóra is érvényesek. A feltételek között olyan elemi szabályok is találhatóak, mint például a megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvíz, öltöző-, tisztálkodási, étkezési, és szükség szerint pihenőhelyiség biztosítása. Ide tartozik a munkavégzés során felmerülő balesetveszély elhárítása ugyanúgy, mint a megfelelő mesterséges és természetes világítás biztosítása is.

A **változó munkahelyen folyó munkavégzés** esetében a tanuló munkavédelmi oktatását minden új helyszínen el kell elvégezni. Minden alkalommal meg kell ismételni a munkavédelmi oktatást, ha a gazdálkodó szervezet olyan új technológiát vezet be, illetőleg új gépet helyez üzembe, amellyel a tanuló a gyakorlati képzés során kapcsolatba kerül.

A képzési idő alatt a gyakorlati képzés szervezőjének gondoskodnia kell a tanuló rendszeres orvosi vizsgálatáról.

2.4 A gyakorlati képzés ideje

Fiatalkorú tanuló esetében a gyakorlati képzési idő a napi hét órát, nagykorú tanuló esetében pedig a napi nyolc órát nem haladhatja meg.

A napi gyakorlati képzési időt arányosan csökkenteni kell, ha a gyakorlati képzés rendszeresen olyan területen (munkahelyen) történik, ahol a gyakorlati képzést folytató szervezettel munkaviszonyban álló munkavállalókat is rövidebb munkaidőben foglalkoztatják.

Fiatalkorú tanuló napi képzését hat óra és huszonkét óra között, folyamatosan kell megszervezni. A tanuló részére a gyakorlati képzés befejezése és a következő napi gyakorlati képzés megkezdése között legalább tizenhat óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani.

A tanuló a napi képzési időt meghaladó gyakorlati képzésre nem vehető igénybe.

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél a tanuló **gyakorlati képzésére nem kerülhet sor**

- az elméleti képzési napokon, ha az elméleti képzési órák száma az adott napon négy tanórát meghaladja
- a szakképző iskola által szervezett olyan rendezvény napján, amelyen minden tanuló részvétele kötelező,

- a tanuló tanulmányok alatti vizsgája napjain és a tanulmányokat befejező komplex szakmai vizsgája napjain, továbbá
- minden olyan esetben, amikor a munkajogi szabályok szerint a munkavállaló mentesül a munkavégzési kötelezettség alól.

A gyakorlati képzést folytató szervezet a heti pihenőnapokon és a munkaszüneti napokon, valamint az őszi, a téli és a tavaszi szünet időtartama alatt a tanulót gyakorlati képzésre csak a rendeltetése folytán e napon is működő gyakorlati képzési helyen és a szakképző iskola hozzájárulásával veheti igénybe vagy abban az esetben, ha a tanuló mulasztását pótolja. Az igénybe vett idő helyett – a mulasztás pótlásának esetét kivéve, lehetőleg a következő gyakorlati képzési napon – ugyanolyan mértékben kell szabadidőt biztosítani. Ebben az esetben az iskolának kell biztosítani azt a kontrollt, amely alapján megítélhető, hogy a kivételes napon történő gyakorlati képzés inkább előnyökkel jár a tanuló felkészülése szempontjából, vagy inkább elkerülendő. Lehetővé tétele esetében pótolni szükséges a kiesett pihenőidőt, a lehető legkorábbi lehetséges alkalommal.

A tanuló éjszakai munkára, rendkívüli munkavégzésére (túlmunka), valamint készenlét ellátásra nem vehető igénybe. Ha a napi gyakorlati képzési idő a négy és fél órát meghaladja, a tanuló részére legalább harminc perc, megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a képzési időn belül.

2.5 Napi óraszám az elméleti képzési napokon

Az Szt. 38. § (1) bekezdésének a) pontja kimondja, hogy a gyakorlati képzést folytató szervezetnél a tanuló gyakorlati képzésére nem kerülhet sor az elméleti képzési napokon, ha az elméleti képzési órák száma az adott napon a négy tanórát meghaladja. Ez a gyakorlatban azt is jelenti, hogy adott iskolai napon a legfeljebb négy tanórát követően lehetőség van a gyakorlati képzés megszervezésére is.

A fenti szabályozási környezet keretein belül a szakképző iskola határozza meg – a kiemelt jogszabályhelyek egyidejű figyelembevételével – a tanuló gyakorlati képzési óraszámát az elméleti képzési napokon is. A szakképző iskoláknak működésük során figyelemmel kell lenniük a köznevelési törvény és az Szt. által egybehangzóan megállapított alapelvre, miszerint a tanulóval szemben az **életkorának megfelelő követelmények** támaszthatók. Ez az alapelv természetesen vonatkozik arra is, hogy milyen mértékben terhelhető egy tanuló az elméleti képzési napokon.

A tanuló túlzott terhelése kerülendő, tehát nem javasolt, hogy a maximum négy elméleti órát előíró tanítási napokon a tizennyolcadik életévét el nem érő tanuló 3, az idősebb tanuló pedig 4 óránál hosszabb ideig vegyen részt gyakorlati foglalkozáson.

2.6 Kártérítési felelősség

A kártérítési felelősség szabályai a tanuló által a kötelezettségeinek vétkes megsértésével okozott károk megtérítését, valamint a tanulónak okozott kár megtérítését határozzák meg. A tanuló által okozott kár megtérítésének, vétkekesség, azaz szándékosság

esetén nincs korlátja, a teljes kárt köteles megtéríteni a gyakorlati képzés szervezőjének.

Ha a tanulót a gyakorlati képzésben való részvétel során kár éri, a gyakorlati képzést folytató szervezet köteles azt megtéríteni.

A tanuló a gyakorlati képzést folytató szervezetnek gondatlanságból okozott kár értékének 50%-át köteles megtéríteni azzal, hogy a kártérítés mértéke nem haladhatja meg a tanuló pénzbeli juttatásának egyhavi összegét.

A gazdálkodó szervezet önhatalmúlag nem jogosult a tanuló pénzbeli juttatásából levonni az egyébként jogosan járó kártérítés összegét. A kártérítési igényt minden esetben bíróság előtt kell érvényesíteni.

2.7 Felelősségbiztosítás

A szakképzésben részt vevő tanuló részére, a gyakorlati képzés szervezője köteles felelősségbiztosítást kötni. A képzés szervezőjének tanuló szerződés esetében a gazdálkodó szervezet minősül, így a felelősség biztosítás megkötésének kötelezettsége őt terheli.

A tanulói felelősségbiztosítás célja kettős. Egyrészt a tanuló által harmadik személynek okozott kár megtérítése – ez tekinthető a klasszikus értelemben vett felelősségbiztosításnak –, másrészt a tanulókat a gyakorlati képzés során ért károk (pl. személyi sérülés) fedezetének biztosítása. E kettőség feloldása akkor lehetséges, ha a gazdálkodó szervezet olyan biztosítónál köti meg a felelősségbiztosítást, amelynek ajánlata magában foglalja a tanulót ért kárt ugyanúgy, mint az általa harmadik személynek okozott kárt.

A tanuló javára megkötött felelősségbiztosítás a tanulónak okozott kár megtérülését biztosítja, míg a balesetbiztosítás a tanuló balesete esetén nyújt térítést a tanulónak.

A tanuló felelősségbiztosítása névre szóló, azt a gazdálkodó szervezet általános felelősségbiztosításával nem lehet együtt kezelni.

A tanuló szerződéssel kapcsolatos jogviták elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik.

2.8 A tanulókat megillető (kötelező, egyéb) juttatások, kedvezmények

2.8.1 A tanulói pénzbeli juttatás

A gyakorlati képzést szervező szervezet pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló részére:

- tanuló szerződés alapján, továbbá
- együttműködési megállapodás alapján

nappali rendszerű oktatásban és nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőtt- oktatásban a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlat idejére.

A szakgimnáziumi **ágazati** képzésben együttműködési megállapodással részt vevő tanulók részére is kell tanulói pénzbeli juttatást fizetni a nyári összefüggő szakmai gyakorlatra a nem szakképzési (kilencedik-tizenkettedik) évfolyamokon is.

A tanulósz szerződés alapján fizetendő tanulói pénzbeli juttatás mértéke, melyet havonta kell fizetni, a mindenkori minimálbér 15%-ának és egy meghatározott szorzószámnak a szorzata. A szorzó a szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben meghatározott elméleti és gyakorlati képzési idő aránya alapján kerül megállapításra. Ez alapján összesen hét kategóriába sorolhatók a szakképesítések a 20-80%-os aránytól a 80-20%-os gyakorlat-elmélet arányáig terjedően.

Pénzbeli juttatás tanulósz szerződéses jogviszony esetén							
Gyakorlati képzési idő aránya	20%	30 %	40%	50%	60%	70%	80%
Pénzbeli juttatás havi mértéke a hónap első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér %-ában	10,5%	12%	13,5%	15%	16,5%	18%	19,5%

A pénzbeli juttatást félévente kell emelni az előző félévi juttatáshoz képest a tanulósz szerződésben meghatározott szempontok alapján, amely során a tanuló tanulmányi előmenetelét, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményét és szorgalmát is figyelembe kell venni.

A törvényi szabályozás szerint, ha a tanuló **elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismételésre köteles**, pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele.

A megismételt évfolyam második félévében a kötelezettségeinek eredményesen eleget tett tanuló részére fizetendő juttatást a tanulósz szerződésben meghatározott szempontok figyelembevételével kell megállapítani. A további félévekben – az újabb tanévismételés esetét kivéve – a pénzbeli juttatás mértékének megállapításakor a viszonyítási alap az Szt.-ben minimálisan előírt összeg, amelyet a tanulósz szerződésben meghatározott szempontok alapján kell emelni, a tanuló tanulmányi előmenetelének, a gyakorlati képzés során nyújtott teljesítményének és szorgalmának figyelembevételével.

A rendelkezések arra az esetre is megoldást kínálnak, ha a tanuló a **befejező szakképzési évfolyamon megbukik**. Ez esetben a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanuló juttatásra már nem jogosult. Ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évismételésre köteles, a következő tanév első tanítási napjától a pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele.

A **tanulói juttatással** kapcsolatban a tanulósz szerződésben a kötelező tartalmi elemeknél felsoroltak mellett a pénzbeli juttatás kifizetésével, a pénzbeli juttatásból

történő terhek levonására vonatkozó tájékoztatást és a juttatással kapcsolatos valamennyi lényeges körülményt rögzíteni kell.

A tanulószerveződéses tanuló pénzbeli juttatását a tanuló részére csak banki átutalással vagy a fizetési számlára történő befizetéssel lehet teljesíteni. Ez az eljárás a felnőttoktatásban részt vevő tanulóakra is vonatkozik. (Az együttműködési megállapodás esetén ez nem kötelező, de ebben az esetben is történhet a kifizetés banki átutalással vagy számlára történő befizetéssel.) Amennyiben a tanuló nem rendelkezik saját fizetési számlával, a banki átutalás, befizetés teljesíthető a tanulói pénzbeli juttatásnak a tanuló szülőjének, gyámjának a bankszámlájára történő átutalással, befizetéssel is.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulószerveződés alapján a tanulószerveződés hatálybalépésének napjától, **teljes hónapra** illeti meg. A tanulói pénzbeli juttatás összegét a tanuló igazolatlan mulasztásával arányosan csökkenteni kell. Ha a tanulószerveződés a tanév megkezdése után, hónap közben jön létre vagy szűnik meg, a tanulót a tanulói pénzbeli juttatás időarányos része illeti meg.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulószerveződés alapján a tanév szorgalmi időszakot követő időtartamára, **július és augusztus hónapra is** megilleti. A befejező szakképzési évfolyamon a tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulmányok befejezését követő első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg.

A tanuló részére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján megillető betegszabadság időtartamára tanulói pénzbeli juttatásának 70%-a illeti meg.

A tanulói pénzbeli juttatást utólag, a tárgyhót követő hónap 10. napjáig kell kifizetni a tanuló részére.

A tanuló pénzbeli juttatását terhelő járulékok a 2016. évben:

Tanulót terhelő járulékok:	Munkáltatót terhelő járulékok:
Egészségbiztosítási járulék (4% + 3%)	Szociális hozzájárulási adó (27%)
Nyugdíjjárulék (10%)	

A járulékalapot képező jövedelem a tanulószerveződés alapján ténylegesen kifizetett díj.

2.8.2 Tanuló pénzbeli juttatása a felnőttoktatásban

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben valamennyi munkarendben köthető tanulószerveződés, ennek értelmében tanulói pénzbeli juttatást is kell fizetni. A tanulók számára tanulószerveződés alapján kifizetett pénzbeli juttatás az oktatás munkarendje szerint differenciált. Havi mértéke az ugyanazon szakképzés meg szervezésére irányuló, nappali rendszerű iskolai oktatás szerinti képzésben tanulószerveződés alapján kifizetett tanulói pénzbeli juttatás havi mértékének meghatározott százaléka.

Oktatás munkarendje	Meghatározott %
Nappali	100%
Esti	60%
Levelező	20%

2.8.3 Az egységes szempontrendszer alkalmazása

A tanuló további eredményes és szorgalmas tanulmányi előmenetelének ösztönzése kiemelt fontosságú, amelyeket minden esetben szem előtt kell tartani.

A tanulói pénzbeli juttatás emelésének egységes feltétel- és szempontrendszer azt jelenti, hogy a tanuló szerződésben egységes módon jelenjenek meg azok a szempontok, amelyek szerint a tanuló pénzbeli juttatása – a tanulmányi előmenetele, a gyakorlaton nyújtott teljesítménye és szorgalma alapján – a későbbiekben megemelésre kerül, és amelyek minden tanulóra egyformán érvényesek. Egységes szempontrendszer alapján az emelés mértéke például a tanulmányi átlageredménytől függhet (ennek meghatározása a gyakorlati képző feladata). A gyakorlati képző akkor jár el jogszerűen, ha a pénzbeli juttatás emelésének és csökkentésének a szempontrendszerét előre állapítja meg, amely alapján később a tényleges előmenetel, teljesítmény és szorgalom alapján emeli meg tanuló juttatását.

2.8.4 A tanulókat megillető egyéb juttatások

A tanulókat megillető egyéb juttatások körében meghatározásra kerültek azok a természetbeni előnyök, amelyek a tanuló gyakorlati foglalkoztatását eleve lehetővé teszik, vagy azt megkönnyítik. Ezek a juttatások munkarendtől, képzési típustól és szerződésfajtaától függetlenül minden iskolarendszerű képzésben részt vevő tanulóknak járnak.

A tanulót a gyakorlati képzésével összefüggésben kedvezményes étkeztetés, útiköltségtérítés, munkaruha, egyéni védőfelszerelés (védőruha), tisztálkodási eszköz és kötelező juttatások illetik meg.

A tanuló részére a gyakorlati képzési napokon **egyszeri kedvezményes étkezést** vagy étkezési költségeihez természetbeni hozzájárulást kell biztosítani. Mértéke jogszabályban nem rendezett. Ajánlott a minimum 350-400 Ft/nap összegű juttatás adása.

Az étkezésről meleg – kivételesen indokolt esetben hideg – élelem biztosításával a gyakorlati képzést szervező a helyileg szokásos módon köteles gondoskodni.

A tanulót a gyakorlati képzés ideje alatt ugyanolyan **tisztálkodási eszköz** (szappan, kéztisztító krém), továbbá ugyanolyan **munkaruha, egyéni védőeszköz, védőital** illeti meg, mint a vele azonos munkahelyen, illetőleg munkafeltételek között foglalkoztatott munkavállalót. A munkaruha kihordási ideje két év. A gyakorlati képzést szervező azonban a gyakorlati képzésben eltöltött napok arányát, a tanuló életkori sajátosságait, továbbá a munkával járó szennyeződés mértékét figyelembe véve a tanuló szerződésben, ennél rövidebb kihordási időt is meghatározhat. A kihordási idő

letelte után a munkaruha a tanuló tulajdonába kerül. Ha a tanulói jogviszony a kihordási idő letelte előtt szűnik meg, a tanuló a jó állapotban lévő munkaruhát visszaadhatja, vagy ha megtartja, köteles a munkaruha értékének arányos részét megtéríteni. A gyakorlati képzést szervező ettől eltekinthet, ha a tanulói jogviszony a szakmai tanulmányok befejezése miatt szűnik meg, és a tanuló a munkaruhát legalább egy évig használta.

Azon tanulók esetében, akiknek a gyakorlati képzése kórházban, egészségügyi intézmény keretében zajlik, és a tanulók biológiai veszélynek vannak kitéve, a gyakorlati oktatást szervező intézménynek egyéni védőfelszerelést (védőruhát) kell biztosítania a tanulók számára. Az egyéni védőfelszerelésre nem vonatkoznak a munkaruhára meghatározott szabályok. Az egészségügyi, munkavédelmi rendelkezések alapján az egyéni védőfelszerelést a tanuló még tisztítás céljából sem viheti haza és a kihordási idő leteltével sem kerülhet a tulajdonába.

Útiköltség-térítés jár a tanulónak a lakóhelyéről a tanulmányok alatti vizsgára, a szakmai vizsgára, illetőleg a beszámolóra és vissza történő utazásához, ha azok megszerzésére nem a szakképző iskola székhelyén, vagy nem a tanuló állandó gyakorlati képzési helyén kerül sor. Az útiköltség-térítést – eltérő megállapodás hiányában – a gyakorlati képzést szervező fizeti. A gazdálkodó szervezet megtérítheti a tanulónak a lakóhelyéről a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzési helyére és onnan vissza történő utazás költségeit is, ha az a helyi tömegközlekedési eszközökkel nem érhető el. Amennyiben a gyakorlati képzése nem az állandó gyakorlati képzési helyen, hanem azon kívül valósul meg, a tanulót utazási költségtérítés vagy a gyakorlati képzést szervező által használatos eszközökön történő térítésmentes utaztatás illeti meg.

2.9 A tanulóra vonatkozó munkajogi szabályok

A tanulót a tanulószereződés alapján a betegsége idejére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján **tíz nap betegszabadság** illeti meg. A tanuló a betegszabadságot meghaladó betegsége idejére a társadalombiztosítási jogszabályok szerint táppénzre jogosult. A témáról további, részletesebb információ a 7.9.2 pontban olvasható.

2.10 Kamarai garanciavállalás

A kamarai garanciavállalás rendszerének célja a gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzés elsődlegességének megerősítése, a duális képzés kiszélesítése.

Az Szt. előírása szerint, amennyiben a területileg illetékes gazdasági kamara ellenőrzési és minősítési folyamata által megfelelőnek nyilvánított képzőhely biztosított és ezáltal a tanulószereződés megköthető, a tanuló gyakorlati képzése a szakközépiskola vagy szakiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatától kezdődően, kizárólag ennek keretében szervezhető meg.

A kamarai garanciavállalás rendszere jelentős mértékben elősegíti, hogy a tanulók minél hamarabb vállalati környezetben, munkafolyamatba ágyazott tanulóval sajátítsák el a választott szakképesítést.

A tanuló **csak akkor vehet részt iskolai tanműhelyben** a gyakorlati képzésen, ha a gazdasági kamara nem tudja külső gyakorlati képzőhelyen, szervezeteknél tanuló-szerződéses jogviszony keretében elhelyezni. A kamarai garanciavállalás legfontosabb dokumentuma az igazolás, amelyet a területi kamara akkor állít ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára. Ez teszi lehetővé a szakközépiskola vagy szakiskola számára, hogy gondoskodjon a tanuló gyakorlati képzéséről.

A kamarai garanciavállalás a jogszabály értelmezése alapján csak a szakközépiskola vagy szakiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatának kezdetétől folyó gyakorlati képzésre vonatkozik. A kamarai garanciavállalás új rendszerben a szakközépiskolában és a szakiskolában felnőttoktatás keretében (nappali, esti és levelező munkarendben) tanulóakra is vonatkozik.

A kamarai garanciavállalás a szakgimnázium szakképzési évfolyamán folyó gyakorlati képzésére nem alkalmazható.

A kamarai garanciavállalás és az igazolás kiadása kiterjed az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre is, azaz az Szt. 56. § (1) bekezdésének a)–d) pontjában megadott összes esetre. Ennek megfelelően együttműködési megállapodás kötése is csak akkor lehetséges, ha a területi kamara kiadta az igazolást arról, hogy részéről nem biztosított a tanuló-szerződés-kötéséhez megfelelő képzőhely az adott tanuló számára.

Megjegyzés: Az Szt. előírása alapján együttműködési megállapodás többek között köthető akkor is, amikor a tanuló-szerződés megkötésére jogszabály alapján nincs lehetőség (Szt. 56. § (1) bekezdés e) pont). Ilyen lehet a nappali rendszerű, de költségvetési támogatásban nem részesített iskolai oktatás keretében megvalósított gyakorlati képzés. Ebben az esetben nem kell kamarai igazolást kiállítani.

Ha nem biztosított a megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskola gondoskodik a tanuló gyakorlati képzéséről. Ebben az esetben a tanulók gyakorlati képzése

- iskolai tanműhelyben vagy
- külső gyakorlati képzőhelyen együttműködési megállapodás keretében

valósulhat meg.

2.10.1 A kilencedik évfolyamon szervezett szintvizsgák eredményei hogyan hatnak ki a kamarai garanciavállalás rendszerére?

Eredményes szintvizsga nélkül a tanulók gyakorlati képzése tanuló-szerződés keretében csak **kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben** (a továbbiakban: KTM)

valósítható meg. KTM hiányában ez a szigorítás azt eredményezi, hogy később lehet csak tanuló szerződést kötni, s addig – a szakközépiskola vagy a szakiskola kilencedik évfolyamán megszervezett összefüggő szakmai gyakorlatot kivéve – iskolai tanműhelyben kell lenniük a tanulóknak.

Ha sikertelen szintvizsga esetén a tanuló gyakorlati képzése nem valósítható meg KTM-ben, akkor igazolás kiállítására kerül sor, mely az abban meghatározott tanév végéig vagy visszavonásig érvényes.

3. GYAKORLATI KÉPZÉS TANULÓSZERZŐDÉSSEL

3.1 Tanulószerződés

Szakképzési évfolyamon a tanuló gyakorlati képzése szervezetnél a tanuló és a szervezet között gyakorlati képzés céljából megkötött írásbeli tanulószerződés alapján folyik. A tanulószerződést a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő, illetőleg a gyám és a tanuló gyakorlati képzését vállaló szervezet köti egymással, amelyet a területi kamara tart nyilván.

Tanulószerződés csak a képzés szakmai vizsgáig tartó, hátralévő teljes időtartamára köthető, a nappali rendszerű oktatásban és valamennyi munkarendben megszervezett felnőttoktatásban is.

3.2 A tanulószerződés kötésére jogosultak köre és a megkötésére vonatkozó rendelkezések

3.2.1 A tanulószerződés kötésére jogosult tanuló

Tanulószerződés a tanulóval az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban részesíthető képzésre köthető.

Kivételt képeznek:

- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és
- a sajátos nevelési igényű tanulók,

akik számára az iskolai rendszerű szakképzésben a képzés minden esetben ingyenes, és tanulószerződés is köthető (korlátozás csak az életkorral kapcsolatban érvényesül: attól a évtől kezdődően, amelyben betöltik a 25 éves kort, az egyébként ingyenes képzésre jogosult tanulók is csak felnőttoktatásban kezdenek új tanévet, esti vagy levelező munkarendben).

A törvény rendelkezései szerint csak az iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulóval köthető tanulószerződés, aki olyan köznevelési intézményben tanul, amelynek székhelye Magyarországon található. Más országok intézményeiben tanuló, de Magyarországon gyakorlati képzésen részt vevők a magyar jogszabályok szerinti tanulószerződést nem köthetnek.

Csak tanulói jogviszonyban álló tanuló köthet tanulószerveződést, ezért egyértelmű, hogy az iskolarendszeren kívüli szakképzésben, pl. felnőttképzésben részt vevő felnőttel tanulószerveződés nem köthető.

Feltétel a szakközépiskolások vagy szakiskolások esetében, hogy a tanuló szintvizsgát tegyen, e nélkül csak KTM-ben köthető tanulószerveződés.

Szintén feltétele a tanulószerveződés megkötésének a szakképesítésre előírt egészségügyi feltételek, pályaalkalmassági követelményeknek való megfelelés, amelyet a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény ír(hat) elő.

A tanulószerveződés megkötése, az ezzel kapcsolatos mindennemű megállapodás, annak módosítása vagy felbontása írásban történik. A tanulói juttatás vagy bármilyen, a tanulószerveződésben egyébként rögzítendő vagy rögzített feltétel megváltoztatása csak írásban érvényes. A tanuló egyszerre csak egy tanulószerveződést köthet. Abban az esetben, ha egy tanuló korábban tanulószerveződést kötött, de az felmondásra került, új tanulószerveződést csak akkor köthet, ha ténylegesen megszűnt a korábbi tanulószerveződéses jogviszonya.

3.2.2 A tanulószerveződés kötésére jogosult szervezet

A tanulószerveződés a tanuló és a tanulószerveződés kötésére jogosult szervezet között jön létre. Tanulószerveződést gazdálkodó **szervezet, cég, vállalkozás, üzem** stb. köthet, továbbá **egyéb olyan szerv, szervezet**, amely bizonyos ágazatokban képez tanulókat (egészségügyi, művészeti, közművelődési, oktatási és szociális), illetve ezen belül meghatározott szervezeti formában működik (kölségvetési szerv, alapítvány, egyesület, egyházi jogi személy). Ők az Szt. új rendelkezési értelmében bekerültek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe és így a gyakorlati képzési normatíva összegét közvetlenül, bevallás kertében igényelhetik vissza a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól.

További feltétele a tanulószerveződés megkötésének, hogy az említett szervezetek mindegyike szerepeljen a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek nyilvántartásában, amelyet a gazdasági kamara vezet. A nyilvántartásba való felvételnek meg kell előznie a tanulószerveződés megkötését, leghamarabb egy időben kerülhet sor a nyilvántartásba vételi kérelem kiadására és a tanulószerveződés megkötésére.

A tanulószerveződés kötését tervező szervezet az Szt. valamennyi vonatkozó előírásának, ezen kívül a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről szóló jogszabályban előírtaknak meg kell hogy feleljen. A nyilvántartásba vételre csak akkor kerülhet sor, ha a szervezet vállalja, hogy alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet a gyakorlati képzés megvalósítása során.

3.2.3 A tanulószerveződés megkötésének folyamata

A szabályozás fő elve, hogy elsősorban a gazdasági kamara gondoskodik a tanulószerveződés létrehozásáról, mindenképpen ő adjon segítséget ahhoz, hogy a tanuló találjon megfelelő gyakorlati képzőhelyet magának. A kamarai garanciavállalás szabálya alapján csak akkor kerülhet sor arra, hogy a tanuló iskolai tanulmányait legyen gyakorlaton, ha egyáltalán nincs tanulószerveződés-kötésére alkalmas szervezet.

Kamarai garanciavállalás és a tanulószerveződések megkötésének elősegítése érdekében az iskolai adatszolgáltatást követően a kamara személyes ügyfélkezelés keretében valamennyi potenciális tanulószerveződéskötőt felkeres, hogy összekapcsolja a gyakorlati képzésben részt venni kívánó tanulókat a gyakorlati képzőhelyekkel. A megfelelő gyakorlati képzőhelyi kapacitás biztosítása érdekében lépéseket tesz a képzőhelyek számának, kapacitásának növelése érdekében.

Amennyiben a tanulószerveződés megkötésére nem kerül sor, mert a kamara nem talál megfelelő gyakorlati képzőhelyet a tanuló számára, elkészíti az országos sablon alapján a **megfelelő időszakra vonatkozó igazolást**. Ezt a központi online nyilvántartási rendszerből nyomtatja, és 1-1 példányban kiküldi az elméleti képzést végző iskola, annak fenntartója, valamint a tanuló vagy – kiskorú tanuló esetén – a tanuló törvényes képviselője számára.

A tanulószerveződéskötési igény ezen túlmenően megjelenhet a szülő, a tanuló, a képzést végezni kívánó szervezet és az iskola megkeresése alapján is. A tanuló gyakorlati képzését vállaló szervezet részéről az igénynek írásbeli formában kell a területi kamarához beérkeznie, levélben vagy nyomtatványon. A benyújtott dokumentumok vizsgálata után, amennyiben az adott szervezet nem szerepel a kamara nyilvántartásban, életbe lépnek a bevezető ellenőrzésre vonatkozó eljárásrend szabályai. Amennyiben a szervezet szerepel a területi kamara nyilvántartásában, abban az esetben a területi kamara illetékes munkatársa (tanulószerveződéstanácsadó) tájékoztatja a gazdálkodót, illetve egyéb szervezetet a tanulószerveződéskötés feltételeiről, illetve a szükséges nyomtatványokról.

A tanulószerveződéstanácsadó **beérkezését és érkezését követően** a területi kamara illetékes munkatársa (tanulószerveződéstanácsadó, és ha van ilyen személy, akkor a munkáját segítő adminisztrátor) tartalmi és formai szempontok alapján ellenőrzi a kitöltött dokumentumot. Az ellenőrzési folyamatot támogatja az ISZIIR.

Amennyiben hiányosak az adatok, abban az esetben a területi kamara hiánypótlásra szólítja fel az érintett feleket (szervezet, tanuló, törvényes képviselő).

Tartalmilag és formailag megfelelő tanulószerveződéstanácsadásra kerül a területi kamara iktatórendszerében.

A jogszabályi feltételeknek megfelelő és az érintettek által (szervezet, tanuló, törvényes képviselő) eredeti aláírással ellátott dokumentumra rákerül a kamarai ellenjegyzés, melynek során a területi kamara erre feljogosított munkatársa aláírással és bélyegzéssel látja el a szerződést. Az ellenjegyzés dátuma ezután kerül rögzítésre a központi online nyilvántartási rendszerbe (ISZIIR).

Az ügyfél személyes jelenléte esetén átadásra kerülnek a dokumentumok. Amennyiben nincs jelen az ügyfél, abban az esetben a dokumentum 1-1 példány postázásra kerül a szervezetnek és a tanulóknak és az iskolának.

A gyakorlati képzést végző szervezet a tanulószerveződéstanácsadástól megkötéséről, módosításáról követő öt munkanapon belül ellenjegyzés céljából megküldi a nyilvántartást vezető szervnek,

A nyilvántartást vezető szerv a tanulószerveződéstanácsadástól megküldéstől számított tíz napon belül ellenjegyzi, ha a tanulószerveződés megfelel az Szt. előírásainak. Az aláírt és ellenjegyzett

tanulószerződés egy példányát a nyilvántartást vezető szerv az ellenjegyzéstől számított öt napon belül megküldi a szakképző iskolának.

A tanulószerződés, a tanulószerződés módosítása az ellenjegyzéssel válik érvényessé, és a tanulószerződésben, a tanulószerződés módosításában megjelölt naptól hatályos.

3.2.4 Online tanulószerződés-kötés lehetősége

A gazdálkodó szervezet számára, választása alapján lehetőség nyílik tanulószerződés tervezet online rögzítésére a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által fejlesztett internet alapú szakképzési információs rendszerbe (*www.isziir.hu*). A gazdálkodó szervezetek felhasználói jogosultságot kapnak, mely lehetőséget biztosít részükre az ISZIIR felületre történő belépésre, saját tanulószerződéseik rögzítésére, módosítására.

A berögzített tanulószerződés nyomtatására, aláírására, majd ellenjegyzés céljából a kamarához történő beküldésére a területi kamarának az online rendszerben történő jóváhagyása után kerülhet sor.

Ennek a lehetőségnek a kihasználása mindenképpen ajánlott azoknak a képzőknek, akik több tanuló gyakorlati képzését vállalják fel illetve megfelelő humánerőforrással rendelkeznek.

3.3 Tanulói mulasztások szabályozása

A gyakorlatorientált szakképzés alapelve, hogy a szakmai gyakorlati képzés a teljes képzés hangsúlyos részét képezi, amelynek teljesítése a tanuló számára kötelező. A szabályozás meghatározza azt az óraszámot – igazolt és igazolatlan hiányzás mértékét együtt és külön-külön –, amelynél a képzés nem minősül teljesítettnek. A hiányzás megengedett mértékének túllépése a tanulóra nézve következménnyel jár, ezért pontos, egységes rögzítése elengedhetetlen.

A tanuló részvételét és mulasztását a gyakorlati képzést folytató szervezet nyilvántartja, és azt a tanuló foglalkozási naplójába bejegyzi. A mulasztást igazolni kell a tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskola házirendjében meghatározottak szerint. A mulasztás nyilvántartására és a mulasztás igazolására vonatkozó szabályokat a gyakorlati képzést folytató szervezet is alkalmazza.

A törvény rendelkezései szerint különválnak

- a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésről, illetve
- a szorgalmi időszakon kívüli összefüggő gyakorlati képzésről való

mulasztások szabályozása.

Ha a tanulónak a szorgalmi időszakban teljesítendő gyakorlati képzésről való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja az adott tanévre vonatkozó összes gyakorlati képzési idő (óraszám) 20%-át, a tanuló tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a gyakorlati képzés tanulószerződéses jogviszony keretében valósul meg, az évfolyam megismétléséhez a gyakorlati képzést folytató szervezet hozzájárulása is szükséges.

Abban az esetben, ha mulasztás a szorgalmi időszakban meghatározott mértéket eléri, de a tanulónak igazolatlan mulasztása nincs, emellett szorgalma, elért teljesítménye alapján a mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja és az előírt gyakorlati követelményeket teljesíteni tudja, mentesíthető az évfolyam megismétlésének kötelezettsége alól. Ha a tanuló szorgalmi időszakon kívüli összefüggő szakmai gyakorlati képzésről való igazolt és igazolatlan mulasztása meghaladja az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) 20%-át, a tanuló az évfolyam követelményeit nem teljesítette (magasabb évfolyamra nem léphet). Az igazolatlan mulasztás nem haladhatja meg az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) 5%-át. Az igazolatlan mulasztást a tanuló pótolni köteles. Ha a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása az összefüggő szakmai gyakorlatról meghaladja az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) 20%-át, de

- igazolatlan mulasztása nincs, vagy
- az igazolatlan mulasztása nem haladja meg az összefüggő szakmai gyakorlati képzési idő (óraszám) 5%-át és az igazolatlan mulasztását pótolta, és
- a következő tanév megkezdéséig pótolja az előírt gyakorlati követelményeket,

a tanuló magasabb évfolyamra léphet, amennyiben a gyakorlati képzés szervezője ezt igazolja.

A gyakorlati képzést folytató szervezet köteles értesíteni a tanuló tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskolát a tanuló gyakorlati képzésről való első alkalommal történt igazolatlan mulasztásakor. Ha a tanuló gyakorlati képzésen való igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a tíz órát, a harminc órát, az ötven órát, a gyakorlati képzést folytató szervezet a mulasztásról minden esetben újabb értesítést küld a szakképző iskolának.

3.4 Harmadik és további szakképesítést tanulók gyakorlati képzése

Tanulószerződés a tanulóval az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban részesíthető képzésre köthető.

A tanulószerződés megkötése nem lehetséges azon tanulók esetében, akik már szereztek az OKJ-ban szereplő, az iskolai rendszerű szakképzésben megszervezett állam által támogatott képzésben első és második államilag elismert olyan szakképesítést, amely munkakör betöltésére, foglalkozás, tevékenység gyakorlására képesít;

A törvényi szabályozás azonban az alábbi kedvezményeket biztosítja a szakmai képzés ingyenességét érintően:

- Harmadik és a további szakképesítések szempontjából figyelmen kívül kell hagyni azokat az OKJ-ban szereplő, államilag elismert szakképesítéseket, amelyet iskola-rendszeren kívüli szakképzésben (felnőttképzés) szereztek.
- Nem számít második vagy harmadik szakképesítésnek a meglévő szakképesítéssel betölthető munkakör magasabb színvonalon való ellátását biztosító képzésben szerzhető szakképesítés (ráépülés), illetve a szakmai és vizsgakövetelményben meg-

határozott körbe tartozó, ún. kapcsolódó szakképesítés (az azonos ágazatba sorolt további, iskolai rendszerű szakképzésben megszerezhető szakképesítés).

- Minden esetben ingyenes az iskolai rendszerű szakképzésben való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) tanuló részére.

A kivételektől eltekintve a harmadik szakképesítés esetében az elméleti képzés nem ingyenes, a képzés keretében biztosított gyakorlati képzés sem az. Ez azt jelenti, hogy

- a tanulónak azért fizetnie kell (ha az iskolában folyik a képzés, akkor az iskolának, ha gazdálkodó szervezetnél, akkor a gazdálkodó szervezetnek),
- mivel nincs a tanuló részére tanulószerveződés alapján fizetett pénzbeli juttatás, nincsenek járulékok, így nincs TB-jogviszony és szolgálati időbe történő beszámítás sem.

A tanuló térítés ellenében iskolai tanműhelyben vagy gazdálkodó szervezetnél is letöltheti a szakmai gyakorlatot. Gazdálkodó szervezetnél egy tanulószerveződszerű polgári jogi szerződés keretében, melynek lényege és tartalma hasonló a tanulószerveződéshez azal az eltéréssel, hogy rendelkezik az erre a jogviszonyra vonatkozó egyedi feltételekről is, pl. hogy a tanuló a képzésért mennyit és milyen ütemben fizet. Az ilyen típusú szerződések a kamarának ellenjegyzésre és nyilvántartásba vétel céljából benyújtani nem kell.

3.5 A tanulószerveződés megszűnésének esetei

3.5.1 A tanulószerveződés megszűnésének objektív esetei

A tanulószerveződés megszűnik

- ha a tanuló a befejező szakképző évfolyamot sikeresen teljesíti, az első, második szakképesítés esetén a második komplex szakmai vizsga utolsó napján,
- a szakképző iskolából való kizárással, vagy a tanulói jogviszonynak a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott esetekben történő megszűnésének napján, amennyiben a tanuló az iskolai tanulmányait harminc napon belül más szakképző iskolában nem folytatja,
- ha azt a gyakorlati képzés folytatására jogosult, az Szt. 3. § d) pontjában meghatározott szervezetek közé nem tartozó szervezet kötötte a tanulóval az Szt. 26. § (1) bekezdése szerinti gyakorlati képzésre, a kilencedik évfolyam eredményes teljesítése tanévének utolsó napján,
- a gyakorlati képzést szervező szervezet jogutód nélküli megszűnésének napján,
- a gyakorlati képzést szervező szervezetnek a gyakorlati képzésben való részvételtől eltöltő határozata jogerőre emelkedésének napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének a napján,
- a tanuló halála napján.

3.5.2 A tanulószződés megszűnésének a szerződő felek akaratától függő esetei

- közös megegyezéssel történő megszüntetés esetén a közös megegyezésben megjelölt napon,
- felmondás esetén a felmondás közlésétől számított tizenötödik napon,
- azonnali hatályú felmondás esetén a felmondás közlésének napján.

Ha a gazdálkodó szervezet jogutód nélkül megszűnik vagy a gyakorlati képzésben való részvételtől eltiltották, a nyilvántartást vezető szerv a szakképző iskolával együttműködve köteles elősegíteni a tanuló további gyakorlati képzését és a tanulószződés megkötését. Ha a tanuló **sikeres komplex szakmai vizsgát** tett vagy a tanulói jogviszony az Szt.-ben, illetve a köznevelési törvényben szabályozott eseteiben szűnik meg, **a szakképző iskola haladéktalanul értesíti** a tanulói jogviszony megszűnésének napjáról a tanuló gyakorlati képzését szervező szervezetet és a nyilvántartást vezető szervet.

3.5.3 A tanulószződés felmondással való megszüntetése

- Felmondással
  - Bármelyik fél felmondással akkor mondhatja fel a tanulószződést, ha más gyakorlati képzést szervezőnél a tanuló tanulószződéssel történő foglalkoztatása biztosított.
- Azonnali hatályú felmondással
  - A tanuló a tanulószződést a nyilvántartást vezető szervvel történt egyeztetést követően, jogszabálysértésre hivatkozva a jogszabálysértés pontos megjelölésével azonnali hatályú felmondással felmondhatja. Az egyeztetésnek ki kell terjednie a gyakorlati képzést szervező szervezettel kapcsolatban a tanuló által megjelölt jogszabálysértés körülményeinek tisztázására.

A felmondást **írásban kell közölni**. A tanulószződés felmondását közölni kell a szakképző iskolával és a nyilvántartást vezető szervvel.

A tanulószződést azonnali hatályú felmondással bármelyik fél megszüntetheti, ha a másik fél

- a tanulószződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a tanulószződés fenntartását lehetetlenné teszi,

és emiatt lehetetlenné válik, vagy jelentős akadályba ütközik a tanuló komplex szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása a tanuló részére.

- A gyakorlati képzést szervező szervezet azonnali hatályú felmondással abban az esetben is megszüntetheti a tanulószződést, ha a szakképző iskola a tanulót elég-

telen tanulmányi eredmény miatt a képzési idő alatt másodszor utasította a szakképzési évfolyam megismétlésére.

A gyakorlati képzést szervező szervezet **a tanulószerveződést nem mondhatja fel**

- a tanuló betegségének időtartama alatt, legfeljebb azonban a betegszabadság lejártát követő egy évig,
- üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén a táppénzre való jogosultság teljes ideje alatt,
- a terhesség ideje alatt, továbbá a szülést követő hatodik hónap végéig.

A gyakorlati képzést szervező szervezet az azonnali hatályú felmondást **indokolni köteles**. Az indokolásból **a felmondás okának világosan** ki kell tűnnie. Vita esetén az azonnali hatályú felmondás indokának valódiságát és okszerűségét a gyakorlati képzést szervező szervezetnek kell bizonyítania.

A felek az azonnali hatályú felmondással szemben a felmondás közlésétől számított tizenöt napon belül bírósághoz fordulhatnak.

A gyakorlati képzést szervező szervezetnek a tanulószerveződés megszűnéséről értesítenie kell a nyilvántartást vezető szervet és a szakképző iskolát.

A gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulószerveződés megszűnésekor a tanuló részére **igazolást köteles kiállítani** a gyakorlati képzésben eltöltött időről és a megszerzett gyakorlati ismeretekről.

Kiskorú tanuló esetén a tanulószerveződés megkötéséhez, a tanuló részéről történő felmondásához és módosításához a szülő (gyám) írásbeli hozzájárulását is szükséges.

Amennyiben a tanulószerveződés a gazdálkodó szervezet jogutód nélküli megszűnése vagy a gazdálkodó szervezet gyakorlati képzéstől való eltiltása miatt szűnik meg, a tanuló további gyakorlati képzését és a tanulószerveződés megkötését a gazdasági kamara a szakképző iskolával együttesen köteles elősegíteni.

3.6 Tanulószerveződés szüneteltetése

Előfordulhatnak olyan esetek, amikor a **tanulói jogviszony szüneteltetését** kérheti a tanuló (pl. külföldi tanulmányok, családi okok). Ebben az esetben **a tanulószerveződés is szünetel**, hiszen passzív módon él a tanulószerveződéses jogviszony alapjául szolgáló tanulói jogviszony is. Ezen időszak alatt a tanulószerveződés alapján gyakorlati képzés nem folytatható, a tanulószerveződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg, és nem terhelik a feleket.

A tanuló a gyakorlati képzőhelyen történő megjelenésre nem kötelezhető, de a tanulót sem illetik meg a tanulószerveződésből eredő jogosultságok. A szünetelés ideje **a tanuló szolgálati idejébe sem számít bele, nem történik részére kifizetés, járuléklevonásra sem kerül sor**.

Azon tanulók esetében, akiknek a fent említettek szerint szünetel a tanulószerveződése, nem teljesíthető a hozzájárulásra kötelezett szakképzési hozzájárulás kötelezettsége

gyakorlati képzéssel, ezért ezen tanulók tekintetében a tanulószereződés szüneteltetésének időtartama alatt **nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre**, illetve a csökkentő tétel, vagy annak egy részének visszaigénylésére.

A tanuló tanulói jogviszonya szüneteltetésének kezdetéről és végéről a szakképző iskola értesíti mind a gyakorlati képzést folytatót, mind a nyilvántartást vezető szervet, azaz a területi kamarát.

A szüneteltetés ideje alatt a szakképző iskola tanulója tanulmányait ténylegesen nem folytatja, a biztosítási viszony sem áll fenn.

4. GYAKORLATI KÉPZÉS „EGYÉB SZERVEZETEK” KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

4.1 A gyakorlati képzésben történő közreműködés lehetőségei

Az Szt. lehetőséget biztosít arra, hogy az ún. egyéb szervezetek is köthessenek tanulószerveződést. A jogszabály meghatározza, mely ágazatokban lehetséges ez:

A tanulószerveződés-kötésre jogosult *egyéb szerv, szervezet*: a köznevelési intézmények kivételével az Egészségügy, az Egészségügyi technika, a Szociális, a Pedagógia, a Képző- és iparművészet, a Hang-, film és színháztechnika ágazatba tartozó, valamint a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések megszerzésére irányuló gyakorlati képzést szervező költségvetési szervként működő intézmény, illetve alapítvány, egyesület, egyházi jogi személy, valamint ez utóbbiak fenntartásában működő intézmény. A törvény az együttműködési megállapodás megkötésének a feltételeit is szabályozza, mely szerint a tanuló gyakorlati képzése költségvetési szervnél is megvalósulhat.

A törvényi rendelkezések értelmében a költségvetési szerv olyan jogi személy, amelyet jogszabályban, vagy alapító okiratban meghatározott közfeladatot lát el. A költségvetési szervek és az önkormányzatok szerepelnek a Magyar Államkincstár törzskönyvi nyilvántartásában. Fontos megjegyezni, hogy az önkormányzat csak egy olyan jogi személy, amely törzskönyvi alany, de ő maga nem költségvetési szerv.

Az önkormányzatok tehát nem lehetnek a tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás szerződő felei, csak az általuk fenntartott intézmények köthetnek szerződést. Ezeknek a szervezeteknek az alapító okiratában benne van, hogy a besorolásuk költségvetési szerv. Ilyenek lehetnek a bölcsődék, szociális otthonok, művelődési házak, melyeknek fenntartója a helyi önkormányzat.

4.2 Tanulószerveződés kötésére jogosult egyéb szervek támogatása a szakképzéssel összefüggő feladataik ellátásához

A tanulószerveződés-kötésre jogosult egyéb szervezetek szakképzéssel összefüggő feladataik finanszírozására vonatkozó rendelkezéseit az Szht. szabályozza.

Az Szht. rendelkezései szerint a tanulószerveződés kötésére jogosult egyéb szervezetek is beléphetnek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe saját döntésük alapján. Amennyiben bejelentkeznek a hozzájárulásra kötelezetti körbe, a gyakorlati képzési normatíva összegét közvetlenül, bevallás kertében visszaigényelhetik a Nemzeti Adó- és

Vámhivataltól. A bejelentés az állami adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványán tehető meg. A gyakorlati képzésre vonatkozó normatíva igénybe vétele a választás bejelentését követő hónap első napjától lehetséges.

Abban az esetben, ha az egyéb szervezet hamarabb kezdi meg a gyakorlati képzést, mint az adóalanyiségének létrejötte, a tanuló szerződéssel járó kötelezettségei alól nem kap felmentést. A tanuló részére a pénzbeli és egyéb juttatásokat akkor is biztosítani kell, ha a csökkentő tétel arra az időszakra nem igényelhető vissza.

A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe bejelentkezett egyéb szervezet csak akkor hívhatja le a képzési normatívát, ha

- képzésszervezési kötelezettsége van, vagyis valóban megkezdte a tanulók tanuló-szerződés alapján folytatott képzését.

A bejelentkezésnek ez utóbbi nem feltétele.

Az egyéb szervezetek bruttó szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nulla, így a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alpnormatíva alapján a gyakorlati képzési normatívák szerint számított összeget (ún. alapsökkentő tételt) és a beruházási kiegészítő csökkentő tételt a visszaigénylésnél vehetik figyelembe.

Bejelentkezési nyomtatványok:

- 16T201 egyházi jogi személy részére,
- 16T201CSZ alapítvány, egyesület vagy ezek fenntartása alatt működő intézmények részére,
- 16T201TSZ költségvetési intézmények (pl.: kórház) részére

5. FELNŐTTOKTATÁS

5.1 Képzésszervezési formái

Az iskolai rendszerű szakképzés felnőttoktatás keretében is folyhat. A felnőttoktatás keretében folyó szakképzés a részt vevő tanuló sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez, meglévő ismereteihez és életkorához igazodó képzési forma.

Képzésszervezési formái:

- nappali,
- esti,
- levelező oktatás munkarendje és az
- oktatás egyéb sajátos munkarendje szerinti.

5.2 Életkori határok

A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben szakképző iskola esetén a 25. életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.

A halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló kivételével azonban attól az évtől kezdődően, amelyben iskolai rendszerű szakképzésben az első szakképesítést megszerezte, új tanévet a második szakképesítés megszerzésére irányuló képzésben kizárólag felnőttoktatásban kezdhet. A köznevelésről szóló törvény előírása alapján a nappali oktatás munkarendje szerinti felnőttoktatás pedig csak azok számára szervezhető meg, akik még nem rendelkeznek szakképesítéssel.

A halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulóknak lehetőségük van a képzést második szakképesítés tanulása esetén is nappali rendszerű oktatásban végezni.

5.3 Gyakorlati képzés lehetőségei

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzésben tanulószerveződés köthető valamennyi munkarendben.

A felnőttoktatás keretében tehát az első és második szakképesítésüket tanulók is köthetnek tanulószerveződést. A nappali oktatás munkarendje szerinti felnőttoktatásban csak első szakmások, a másodszakmások pedig csak az esti és a levelező munkarend szerinti felnőttoktatásban köthetnek tanulószerveződést. Az Szt. rendelkezései szerint a tanuló be

sem iratkozhat nappali rendszerű oktatásban másodszakmás képzésre, csak abban az esetben, ha halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű.

A felnőttoktatásban folyó gyakorlati képzés szervezése szempontjából lényeges, hogy a főállású munkaviszonyban lévő tanuló saját munkáltatójával is köthet tanulószerveződést. A munkaviszony és a tanulószerveződéses jogviszony ugyanis nem zárja ki egymást. A teljes munkaidőben folyó munkavégzést és a tanulószerveződés keretében megvalósuló gyakorlati képzést (tanulói juttatás, foglalkozási napló) azonban össze kell hangolni.

Az esti, a levelező oktatás munkarendje és az oktatás egyéb sajátos munkarendje szerinti felnőttoktatás keretében folyó teljes gyakorlati képzésre azonban együttműködési megállapodás is köthető azon gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezettel vagy egyéb szervvel, szervezettel, amellyel az adott szakképesítés gyakorlati képzésére tanulószerveződés köthető.

5.4 A tanuló pénzbeli juttatása

A felnőttoktatásban részt vevő tanuló számára is jár tanulószerveződés szerinti pénzbeli juttatás, mértéke azonban az oktatás munkarendje szerint differenciált.

Havi mértéke ugyanazon szakképesítés megszerzésére irányuló, nappali rendszerű iskolai oktatás szerinti képzésben tanulószerveződés alapján kifizetett tanulói pénzbeli juttatás havi mértékének

- 100%-a a nappali,
- 60%-a az esti,
- 20%-a a levelező

oktatás munkarendje szerint folyó képzés esetén.

Felnőttoktatásban, együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés esetében csak a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett képzés esetén és csak az összefüggő szakmai gyakorlat idejére kell tanulói pénzbeli juttatást fizetni. Mértéke megegyezik a nappali rendszerű oktatásban fizetendő tanulói pénzbeli juttatás összegével.

6. GYAKORLATI KÉPZÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL

6.1 Az együttműködési megállapodás megkötésének feltételei

Együttműködési megállapodás csak az alábbi feltételek legalább egyikének a teljesülése esetében köthető:

- ha a gyakorlati képzésre előírt képzési idő kevesebb, mint a teljes képzési idő 40%-a,
- ha összefüggő szakmai gyakorlat megvalósítására kötik abban az esetben, ha a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola,
- ha a tanulók kiegészítő gyakorlati képzésre kötik a gyakorlati képzésre előírt képzési idő legfeljebb 40%-ában,
- ha a tanulók gyakorlati képzésére költségvetési szervnél kerül sor, vagy
- a tanuló gyakorlati képzésére tanulószerveződés nem köthető.

Az együttműködési megállapodás megkötésének feltétele a törvényi szabályozás változásai miatt kibővült az Szt. 56. § (1) bekezdés e) pontjával. Ennek értelmében, amennyiben a tanulószerveződés megkötésére jogszabály alapján nincs lehetőség (pl.: költségvetési támogatásban nem részesített képzésről van szó), az iskolán kívüli gyakorlati képzést együttműködési megállapodás alapján lehet megvalósítani.

Bizonyos szakképesítések körében – az ún. egyéb szervek, szervezetek mellett – a költségvetési szervekre is kiterjesztésre került a tanulószerveződés-kötés lehetősége. Ettől függetlenül számukra megmaradt az a lehetőség is, hogy a képzés jellegétől függetlenül akár a gyakorlati képzés egészére is köthetnek együttműködési megállapodást a szakképző intézményekkel.

6.2 Gyakorlati képzés szervezése és a feltételek vizsgálata

Együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés esetében a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola. A gyakorlati képzésért és a szakmai vizsgára történő felkészítésért a szakképző iskola a felelős.

Az együttműködési megállapodást megkötő szakképző iskola feladata vizsgálni az együttműködő feleknél a feltételek meglétét. A szakképző iskola az együttműködési megállapodás megkötését megelőzően és azt követően is folyamatosan ellenőrzi a gyakorlati képzés személyi és tárgyi feltételei meglétét, illetve gondoskodik arról, hogy a tanuló gyakorlati képzése a szakképzési kerettantervnek megfelelően folyjon.

A szakképző iskola a gyakorlati képzés megkezdését megelőzően igazolást állít ki a gyakorlati képzés személyi és tárgyi feltételeinek meglétéről a gyakorlati képzést folytató szervezet részére.

Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, megkötése, módosítása a területi kamara ellenjegyzésével válik érvényessé.

Attól a tanévtől, amelyben a kiegészítő gyakorlati képzés aránya – a művészeti szakképesítések kivételével – meghaladja az arra a tanévre a szakképzési kerettantervben előírt gyakorlati képzési idő 40%-át, együttműködési megállapodás nem köthető, kivétel abban az esetben, ha a tanuló gyakorlati képzésére tanulószerveződés nem köthető.

6.3 Tanuló pénzbeli juttatása együttműködési megállapodás alapján

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére csak az összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára jár juttatás, melynek havi összege nem lehet kevesebb a hónap első napján érvényes minimálbér 15%-ának 1,3 szorosánál (19,5%).

A pénzbeli juttatás

- a nappali rendszerű oktatásban és
- a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban

részt vevő tanuló részére jár.

Az összefüggő szakmai gyakorlat a juttatás szempontjából azonos besorolás alá esik, mint a tanulószerveződés alapján folyó gyakorlati képzés (illetőleg annak a legmagasabb kategóriája a 80%-os gyakorlati képzési idővel), összege is azonos egy hónapra vetítve.

A tanulószerveződés éves időciklusokat fog át, az összefüggő szakmai gyakorlat pedig hetekben kerül meghatározásra a nyári időszakban, ezért az együttműködési megállapodás alapján fizetendő tanulói pénzbeli juttatás a megkezdett hetek után jár. Ennek összege hetekre bontva, arányosan azonos a tanulószerveződés alapján kifizetett havi juttatással.

Az együttműködési megállapodás alapján fizetendő pénzbeli juttatás összegét a mulasztott napok arányában csökkenteni kell, ha a tanuló a gyakorlatról igazolatlanul távol marad.

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére kifizetett tanulói pénzbeli juttatásra vonatkozóan nem kell alkalmazni a banki átutalással vagy fizetési számlára történő befizetéssel történő teljesítést.

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja tv.) 1. számú melléklet 4.11. pontja alapján adómentes juttatás a szakképzésben tanulószerveződés nélkül részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára külön jogszabály szerint kötelezően kifizetett díjazás.

6.4 Együttműködési megállapodás az ágazati szakgimnáziumi képzésben

A szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás a szakképzési kerettanterv alapján olyan ismertek átadását célozza meg, amelyek az ágazathoz tartozó szakképesítésekre való felkészítés első szakaszát jelentik.

Ennek értelmében a szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is szakmai képzés, vagyis szakképzés. A szakgimnázium kilencedik-tizenegyedik évfolyamain a kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatának megvalósítására részben vagy egészben iskolai tanműhelyben, illetve együttműködési megállapodás keretében külső képzőhelyen van lehetőség. A szakgimnáziumi ágazati képzésben együttműködési megállapodással részt vevő tanulók részére is kell tanulói pénzbeli juttatást fizetni a nyári összefüggő szakmai gyakorlatra. A gyakorlati képzés szervezője a szakgimnázium, a kamarának az együttműködési megállapodásokat ellen kell jegyeznie.

A szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati képzés, azonban ezen évfolyamok nem szakképzési évfolyamok, így tanulószereződés nem köthető.

6.5 Forrásátvétel együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzések esetében

A szakképző iskola a költségvetési támogatása terhére nem adhat át forrásokat együttműködési megállapodás alapján gyakorlati képzést folytató olyan gazdálkodó szervezetek részére, akik a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek

Azok a gyakorlati képzéssel foglalkozó ún. egyéb szervezetek (pl. kórházak), akik saját kérelemre szakképzési hozzájárulási kötelezetté váltak (a tanulószereződés alapján folytatott gyakorlati képzésre való tekintettel), ezzel szemben vehetnek át forrást a szakképző iskolától az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati költségeinek fedezésére.

Amennyiben a gyakorlati képzést együttműködési megállapodás alapján részben vagy egészben folytató szervezet nem szakképzési hozzájárulásra kötelezett, állami fenntartású szakképző iskola esetén az iskola, nem állami fenntartású szakképző iskola esetén az iskola fenntartója a gyakorlati képzés együttműködési megállapodás alapján folyó időarányos részére az iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzés finanszírozási feltételei szerint jogosult a költségvetési támogatásra, és a gyakorlati képzésben részt vevő tanuló költségeit – részben vagy egészben – megtérítheti a gyakorlati képzést részben vagy egészben folytató szervezet részére a költségvetési támogatása terhére. A költségek viselésének, megosztásának és átadásának módját a felek az együttműködési megállapodásban rögzítik.

7. INFORMÁCIÓK GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK RÉSZÉRE

7.1 Nyilvántartásba történő felvételi eljárás és tanulószerveződés megkötésének elősegítése

A gyakorlati képzést folytatni szándékozó gazdálkodó szervezetek nyilvántartásba vételi eljárása kérelem benyújtásával indul, melyet

- a gyakorlati képzést szervező szervezet székhelye vagy
- a gyakorlati képzési célt szolgáló telephelye

szerinti illetékes területi kamarának kell benyújtani.

A területi kamara a nyilvántartásba vétel iránti kérelemnek helyt ad, ha a kérelmező

- rendelkezik a gyakorlati képzés folytatására jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételekkel és
- vállalja, hogy kötelezően alkalmazza az adott szakképesítésre kiadott szakképzési kerettantervet.

A nyilvántartásba vétel miatt induló ellenőrzés célja annak a megállapítása, hogy

- a kérelmező megfelel-e jogszabályokban előírt feltételeknek,
- alkalmas-e tanuló gyakorlati képzésének ellátására, a tanuló szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítésére,
- tudja-e biztosítani a képzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket az adott szakmában.

A kérelem beérkezése után a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályai szerint egy ún. **bevezető ellenőrzés keretében** győződik meg feltételek meglétéről.

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati képzésben **gyakorlati oktatóként** olyan személy vehet részt, aki

- megfelelő szakirányú szakképesítéssel és legalább ötéves szakmai gyakorlattal rendelkezik, vagy a szakképesítés szakirányának megfelelő felsőfokú végzettséggel és legalább kétéves szakirányú gyakorlattal rendelkezik,

- azon szakképesítések tekintetében, amelyekben a szakképesítésért felelős miniszter kiadta a mestervizsga követelményeit, mestervizsgával rendelkezik, és
- büntetlen előéletű, és
- nem áll a gyakorlati képzési tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

A **mestervizsga letételének követelménye alól mentesül** az a gyakorlati oktató, aki

- az oktatott, állam által elismert
  - szakképesítés szakirányának megfelelő felsőfokú végzettséggel és legalább kétéves szakirányú szakmai gyakorlattal, vagy
  - szakképesítéssel és felsőfokú végzettséggel, valamint legalább öt év szakirányú szakmai gyakorlattal

rendelkezik, vagy

- a Vendéglátóipar ágazatba tartozó szakképesítést olyan gyakorlati képzőhelyen oktatja, amely – a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter által rendeletben meghatározott – vendéglátóipari egységben folytat gyakorlati képzést, vagy
- a hatvanadik életévét betöltötte.

Teljesítettnek kell tekinteni az Szt.-ben meghatározott mestervizsga végzettség követelményt, amennyiben a gyakorlati oktató

- az új mestervizsga követelmény rendeletben történő megjelenésének tárgyévét követő év szeptemberének első napjáig megkezdte a gazdasági kamara által szervezett mesterképzést, és
- a törvényben foglalt egyéb követelményeknek megfelel.

Továbbiakban mentesül a szakmai vizsgarészek teljesítése alól az a mesterjelölt, aki 2015. szeptember 1. előtt olyan szakmai szervezettől kapott adományozott mestercímet, amely szervezet mestercím-adományozási eljárásának szakmai kvalifikációját az MKIK elfogadja. Ez irányú kérelmet – az adományozási eljárás feltételeinek és szakmai tartalmának ismertetésével – az érintett szakmai szervezetnek kell benyújtani az MKIK Oktatási és Képzési Igazgatósága részére. Elfogadás esetén a szakmai szervezet és az általa adományozott mestercím nyilvántartásba vételre kerül. Ez esetben a jelöltnek csak pedagógiai és vállalkozási ismeretek vizsgarészt kell teljesíteni.

Az ellenőrzésben részt vevő szakértők (kamarai és iskola) helyszíni bejárás során ellenőrzik a törvényi feltételeket. A gyakorlati oktatónak büntetlen előéletéről nyilatkoznia kell. A tárgyi eszközök (gépek, berendezések, szerszámok) vizsgálata az adott szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményében meghatározott eszköz- és felszerelési jegyzék szerint történik. Amennyiben a gazdálkodó szervezet **a gyakorlati képzés feltételeinek megfelel, arról kamarai határozatot** kap.

7.2 A tanulószződés megkötése

A tanulószződést lehetőleg minden év május 31-ig kell megkötöni.

A február első tanítási napja és április utolsó tanítási napja között **sikeresen szintvizsgázott**, kilencedik évfolyamos szakközépiskolai és szakiskolai tanulókkal már az elsődleges tanulószződés-kötési időszakban megkötethető a tanulószződés, a szorgalmi időszakban azonban csak KTM-mel. A **szintvizsgát nem teljesítő** tanulóknak csak a javító-, pótló szintvizsga megszervezése után lesz lehetőségük a tanulószződés-kötésre nem KTM-mel, de csak abban az esetben, ha szintvizsgát eredményesen teljesítik. Sikertelen szintvizsga esetén a kilencedik évfolyam szorgalmi időszakában, illetve a tizedik-tizenegyedik évfolyamon a tanuló csak olyan szervezettel köthet tanulószződést, amely kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyi minősítést szerzett.

Amennyiben van a gyakorlati képzés folytatására **megfelelőnek nyilvánított külső képzőhely**, akkor a tanulók gyakorlati képzése a szakközépiskola kilencedik évfolyamának összefüggő gyakorlatától kezdődően, **kizárólag tanulószződés keretében** szervezhető meg.

A tanuló csak akkor vehet részt iskolai tanműhelyben a gyakorlati képzésen, ha a gazdasági kamara nem tudja a gazdálkodó szervezeteknél tanulószződéses jogviszony keretében elhelyezni. A kamara igazolást állít ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára.

A tanulószződést a nyilvántartást vezető szerv (területi kamara) tartja nyilván.

A tanulószződést, illetve a módosított szerződés valamennyi példányát a gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulószződés megkötését, módosítását követő öt munkanapon belül megküldi a nyilvántartást vezető szervnek, azaz a területi kamarának.

A tanulószződés, a tanulószződés módosítása **az ellenjegyzéssel válik érvényessé**, és a tanulószződésben, a tanulószződés módosításában megjelölt naptól hatályos. A tanulószződés megkötésének tényét a lehető leghamarabb be kell jelentenie az iskolának.

A gazdálkodó szervezeteknek lehetősége van a tanulószződés tervezetét a www.isziir.hu oldalon kitölteni, módosítani és beküldeni a területi kamarához.

A területi kamara a beküldött tervezeteket átnézi, szükség esetén módosítja és visszaküldi a vállalkozásnak jóváhagyásra. A vállalkozás által jóváhagyott és visszaküldött szerződéseket a területi kamara véglegesen jóváhagyja, így az a vállalkozás által kinyomtathatóvá válik és aláírásra kerülhet. Az oldal használatával lényegesen csökkenthető a tanulószződés megkötéséhez szükséges ügyintézési idő.

Az oldal lehetőséget ad még a gazdálkodóknak arra, hogy nyomon követhessék és megtekinthessék a rendszerben már rögzített tanulószződéseiket.

A gyakorlati képzést szervező szervezet a tanulószződés megszűnését öt munkanapon belül bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek és a tanuló jogviszonya szerinti szakképző iskolának.

7.3 Szakmai gyakorlat megvalósítása államilag finanszírozott és nem finanszírozott képzések esetében. Képzésfajták és szerződéstípusok

A szakmai gyakorlat szervezésekor a gazdálkodó szervezetnek mindenképpen figyelemmel kell kísérni, hogy tanulók államilag támogatott vagy nem támogatott képzésben vesznek részt.

A nappali rendszerű iskolai oktatás keretében, azaz valamennyi köznevelési intézményben folyó szakképzés gyakorlati oktatásának valós, vállalati, üzemi munkakörülmények környezetében történő megszervezése

- tanulószerveződés vagy
- együttműködési megállapodás

alapján lehetséges.

Tanulószerveződés csak költségvetési támogatásban részesíthető képzésekre köthető. Tehát abban az esetben, ha gyakorlati képzés nappali rendszerű, de költségvetési támogatásban nem részesített iskolai oktatás keretében valósul meg, tanulószerveződés megkötésére jogszabály alapján nincs lehetőség.

A törvényi szabályozás korlátozott esetekben lehetőséget biztosít az együttműködési megállapodás megkötésre függetlenül attól, hogy a képzés államilag támogatott-e vagy sem. Ilyen eset lehet a nappali rendszerű, de költségvetési támogatásban nem részesített iskolai oktatás keretében megvalósított gyakorlati képzés. A nem támogatott képzések esetében az összefüggő szakmai gyakorlat megvalósítására együttműködési megállapodást lehet kötni. Az Szt. előírása miatt erre azonban csak az állami fenntartású iskoláknak van lehetősége. Ha a költségtérítéses (államilag nem támogatott) képzés nem állami fenntartású iskolában valósul meg, együttműködési megállapodás nem köthető. Esetükben a gyakorlati képzés megvalósítására az ún. polgári jogi szerződés megkötése javasolt. Ezzel a szerződéstípussal a kamarának nincs teendője.

Összefoglalva:

Iskola fenntartása	Képzés fajtája	Szerződés típusa
Állami	költségvetési támogatásban részesített	tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás
Nem állami	költségvetési támogatásban részesített	tanulószerveződés vagy együttműködési megállapodás
Állami	költségvetési támogatásban nem részesített	kizárólag együttműködési megállapodás
Nem állami	költségvetési támogatásban nem részesített	polgári jogi szerződés (javasolt)

7.4 A tanulószerveződés módosítása, javítása

A tanulószerveződést a tanuló (kiskorú tanuló esetében a szülő, illetőleg a gyám hozzájárulásával) és a szervezet csak közös megegyezéssel vagy egyezséggel, írásban módosíthatja.

A tanulószerveződés módosítását a gyakorlati képzést ellátó szervezet köteles a területi kamarának beküldeni, majd a kamarai ellenjegyzést követően a módosított tanulószerveződést a területi kamara küldi meg a szakmai elméleti képzést ellátó szakképző iskolának és a tanulónak. A www.isziir.hu oldalon a kötéshez hasonlóan a módosítás-hoz szükséges dokumentum is kitölthető és előzetes ellenőrzésre a területi kamarának beküldhető.

Módosítás:

Ha a szerveződéses feltételekben a felek

- jogait vagy
- kötelezettségeit

érintő lényeges változás történik.

Példák: képzés várható befejezése, képzőhelyváltás, pénzbeli juttatásban vagy annak egységes szempontrendszerében történő változás.

Ha a tanulószerveződés adataiban változás áll be, de nem érint jogokat és kötelezettségeket akkor nem kötelező a módosítás.

Példák: telefonszám, fax, e-mail cím, lakcím, gyakorlati képzésért felelős adatainak változása.

Javítás:

Minden olyan adat javítással korrigálandó, amely már a tanulószerveződés hatályba lépésekor is hibásan került feltüntetésre, pl:

- elírás
- helytelen információ
- tévesen feltüntetett adat

Javítás esetén a tanulószerveződés minden példányát be kell kérni, javíttatni, aláíratni.

Ha a tanulószerveződés hatályba lépésekor feltüntetett adat helyes volt, de egy idő után megváltozott, javításról nem lehet szó.

7.4.1 Kell-e módosítani a tanulószerveződést, ha a szervezet jogutódlással szűnik meg?

Nem. A gyakorlati képzést végző szervezet jogutódlása esetén a már megkötött tanulószerveződés vonatkozásában az átalakulással létrejövő gazdasági társaság az átalakult gazdasági társaság általános jogutódja, ezért a tanulószerveződés a tanuló és a gyakorlati képzést végző szervezet jogutódja között az eredetileg megkötött tartalommal továbbra is hatályban van.

A jogutód szervezetnek indokolt a tanulót értesítenie a jogutódlás tényéről, és arról, hogy a korábban megkötött tanulószerveződése a továbbiakban változatlanul érvényes.

7.5 Tanulószerződés megszűnése, szüneteltetése

A tanulószerződés megszűnésére és szüneteltetésre vonatkozó általános szabályok a kézikönyv „3. GYAKORLATI KÉPZÉS TANULÓSZERZŐDÉSSEL” című fejezetében kerültek kifejtésre. Az alábbi alpontokban a megszűnésre, szüneteltetésre vonatkozó speciális esetek leírására kerül sor.

7.5.1 A tanulószerződés megszüntetésének lehetősége igazolatlan hiányzások esetében

Az Szt. nem határozza meg az igazolatlan hiányzás azon mértékét, amely esetén a felek az azonnali hatályú felmondás lehetőségével élhetnek, ugyanis a hiányzások mértéke, oka, orvosolhatósága, a tanuló hozzáállása mindig csak egyedi esetben vizsgálható.

A gyakorlati képző akkor szüntetheti meg a tanulószerződést azonnali hatályú felmondással, ha

- a tanuló a tanulószerződésben vállalt lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegi,
- olyan magatartást tanúsít, amely a tanulószerződés fenntartását lehetetlenné teszi és a fentiek miatt lehetetlenné válik,

és emiatt jelentős akadályba ütközik a tanuló komplex szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása a tanuló részére.

Ez lehet **akár a tanuló igazolatlan hiányzásának akkora mértéke is**, amely miatt a tanulói jogviszonya még nem szűnik meg, de a gyakorlati képzés eredményes folytatása lényegében lehetetlen. Ez esetben a fenti feltételek közül valamelyiknek is fenn kell állnia, hogy az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlására kerüljön sor. További feltétele az azonnali hatályú felmondási jog gyakorlásának, hogy az említett okok alkalmasak legyenek arra, hogy a tanuló szakmai vizsgára történő felkészülése, vagy a gyakorlati képzés további biztosítása lehetetlenné váljon, vagy jelentős akadályba ütközzön.

A hiányzás miatti azonnali hatályú felmondást mindenképpen szükséges az igazolatlan hiányzásokról kiállított jegyzőkönyvvel alátámasztani.

7.5.2 Tanulószerződés szüneteltetése esetén fennáll-e a szociális hozzájárulási adó fizetésének kötelezettsége?

Nem. A tanulószerződés szüneteltetése esetén a kifizető a tanulószerződésben meghatározott díjat nem fizet a tanuló részére, ezért az adóalapot képező jövedelem hiányában szociális hozzájárulási adót nem kell fizetni.

Amennyiben az Szt. 54. § (1) bekezdése szerint a tanulói jogviszony a köznevelési törvény alapján szünetel, vagy a tanuló szüneti szabadságon van, nem értelmezhető a szakképzési hozzájárulási kötelezettség gyakorlati képzéssel való teljesítése, mivel ekkor a tanulószerződésből eredő jogok és kötelezettségek nem illetik meg és nem terhelik a feleket. Azaz tanulói juttatást nem kell fizetni és a gyakorlati normatíva sem hívható le.

7.5.3 A tanulói jogviszony szünetelése feltétele-e a tanulószereződés szüneteltetésének a tanuló szülesi szabadság alatt?

A tanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló szülesi szabadsága automatikusan nem vonja magával a tanulói jogviszony szüneteltetését. Vannak olyan lehetőségek, amikor a tanuló gyermeke születését követően, a szülesi szabadság időtartama alatt is tudja folytatni a tanulmányait, így nem válik szükségessé a tanulói jogviszony szüneteltetése. Az viszont egyértelmű, hogy ezen időszak alatt a tanuló gyakorlati képzésben nem tud részt venni. Az Szt. a kieső gyakorlat pótlására lehetőséget ad, a tanuló a hiányzásait pótolhatja, így szintén nem minden esetben válik automatikusan szükségessé a tanulói jogviszony szüneteltetése a tanuló gyermekének születéséhez kapcsolódóan.

A szülesi szabadság időtartamára a tanuló csecsemőgondozási díjra (2014. december 31. után született gyermek esetén) jogosult. A pénzbeli juttatás és a járulékok megfizetése alól a gyakorlati képzést folytató szervezet mentesül.

7.6 Tanulószereződéses jogviszony, illetve a tanulói jogviszony megszűnésének értelmezése

A tanulószereződéses jogviszony megszűnését az Szt., a tanulói jogviszony megszűnését pedig a köznevelési törvény szabályozza.

A tanulói jogviszony megszűnése automatikusan maga után vonja a tanulószereződés megszűnését, de a tanulószereződés megszűnése nem vonja automatikusan maga után a tanulói jogviszony megszűnését. Ezért a két időpont el is térhet egymástól. A jelenleg hatályos szabályozás szerint az Szt. a komplex szakmai vizsga utolsó napjához köti a tanulószereződés megszűnését (akár sikeres a vizsga, akár nem), a köznevelési törvény pedig a vizsgaidőszak utolsó napjához köti a tanulói jogviszony megszűnését. Mivel a tanulói jogviszony megszűnése mindenképpen későbbi, vagy legfeljebb egyidejű a vizsga utolsó napjával, ezért ez a tanulószereződés megszűnése kapcsán nem okozhat problémát.

A tanulószereződésben javasolt a gyakorlati képzés várható befejezésének időpontjául a vizsgaidőszak utolsó napját megjelölni, amelyhez képest a tanulószereződés természetesen hamarabb is megszűnhet.

7.7 Gazdálkodó szervezet kötelezettségei a tanulószereződés megkötésével

A gazdálkodó szervezet:

- A tanuló számára – egészségvédelmi és munkavédelmi szempontból biztonságos munkahelyen – a szakképzési kerettantervnek megfelelő gyakorlati képzésről és nevelésről gondoskodik.
- A tanulót a gyakorlati képzés keretében csak a szakképzési kerettantervben meghatározott feladat ellátására kötelezheti, és csak egészséges, biztonságos körülmények között foglalkoztathatja.

- A tanulót a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban részesíti.
- A képzési idő alatt gondoskodik a tanuló rendszeres orvosi vizsgálatáról.
- Felelős a tanulónak a komplex szakmai vizsga gyakorlati részére történő felkészítéséért a szakképesítésre kiadott szakmai és vizsgakövetelmény és a szakképzési kevertanterv alapján.

7.8 Gyakorlati képzés kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai

7.8.1 A foglalkozási napló

A gyakorlati képzést folytató szervezet a tanuló gyakorlati képzése során megvalósuló szakmai gyakorlat tartalmáról köteles foglalkozási naplót vezetni. A gazdálkodó szervezet és a tanuló gyakorlati képzésben történő együttműködésének dokumentálása (tanulók nyilvántartása, mulasztások vezetése, tanulói előmenetel, gyakorlati képzés szakmai felépítésének nyomon követése) a foglalkozási naplóban történik.

A foglalkoztatási napló tanügyi dokumentum, amelynek pontos vezetése kötelező és kiemelt jelentőségű. A **foglalkoztatási napló bejegyzéseinek összhangban** kell lennie az iskola, illetve a tanuló által vezetett **egyéb tanügyi dokumentumokkal** (napló, tanulói munkafüzet a gyakorlati foglalkozásokról).

A foglalkozási napló felépítése:	A foglalkozási naplónak tartalmaznia kell:
az összesített tanulói névsor	a szakmai tevékenységeket tantárgyanként
a haladási napló	az ezekre fordított időt
a hiányzások nyilvántartása	a tanuló értékelését és
a tanulók adatai és értékelése	a tanuló részvételét és mulasztását

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara gondozásában országosan egységes tematikus foglalkozási naplók kerültek kidolgozásra elsősorban az OKJ-s szakképesítések tizedik és tizenegyedik évfolyamaira. Ezek a naplók jelentős segítséget nyújtanak a gazdálkodóknak a gyakorlati képzés megszervezéséhez, ugyanis tartalmazzák a tematikát, a modulok megnevezését, a gyakorlat során elsajátítani szükséges anyagrészeket, valamint a ráfordítani szükséges óraszámot is.

A naplók az www.isziir.hu weboldalról letölthetők (Letölthető dokumentumok menüpont). A foglalkozási naplót a tanuló tanulói jogviszonya szerinti szakképző iskola felkérése alapján betekintésre rendelkezésre kell bocsátani.

Amennyiben a gyakorlati képzést folytató szervezet a foglalkozási naplót nem tudja bemutatni, a szakképző iskola értesíti a gazdasági kamarát, amely **sonon kívül ellenőrzi a gyakorlati képzést folytató szervezetnél a foglalkozási napló** vezetésére vonatkozó előírások betartását.

Azzal a gyakorlati képzést folytató szervezettel szemben, aki a foglalkozási napló vezetését a területi kamara felszólítása ellenére ismételtelen elmulasztja, a területi kamara bírságot szab ki.

Amennyiben a gyakorlati képzést folytató szervezet a foglalkozási napló vezetését a bíróság kiszabását követően ismételten elmulasztja, a területi kamara a gyakorlati képzést folytató szervezetet három évre eltiltja a gyakorlati képzés folytatásától.

A foglalkozási naplóhoz **szorosan kapcsolódik a jelenléti ív**. Pontos vezetése szükséges a tanulói hiányzások követéséhez, a gyakorlati képzés napjainak megállapításához.

7.8.2 A munka-, baleset- és tűzvédelmi napló

A tanulót a gyakorlati képzést szervezőnek a gyakorlati képzési feladattal összefüggő munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

Az ún. **változó munkahelyen folyó munkavégzés** esetében a tanuló munkavédelmi oktatását minden új helyszínen el kell végezni. Minden alkalommal meg kell ismételni a munkavédelmi oktatást, ha a gazdálkodó szervezet olyan új technológiát vezet be, illetőleg új gépet helyez üzembe, amellyel a tanuló a gyakorlati képzés során kapcsolatba kerül.

7.8.3 A pénzügyi (tanuló pénzbeli juttatásának igazolását szolgáló) dokumentumok

A gyakorlati képzést szervező szervezet pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló részére:

- tanulószerveződés alapján, továbbá
- együttműködési megállapodás alapján nappali rendszerű oktatásban a szakképzési évfolyamon megszervezett összefüggő szakmai gyakorlat idejére.

A tanulószerveződéses tanuló pénzbeli juttatását a tanuló részére csak banki átutalással vagy a fizetési számlára történő befizetéssel lehet teljesíteni.

7.8.4 TB bejelentést igazoló dokumentum

A tanuló a tanulószerveződéses jogviszony kezdetekor társadalombiztosítási jogviszonyba kerül.

(A továbbiakban a tanuló akkor biztosított, ha a tanulószerveződése nem szünetel, vagyis ténylegesen tanulmányokat folytató tanulónak minősül.)

7.8.5 Felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum

A szakképzésben részt vevő tanuló részére, a gyakorlati képzés szervezője köteles felelősségbiztosítást kötni. Képzés szervezőjének tanulószerveződés esetében a gazdálkodó szervezet minősül, így a felelősség biztosításkötési kötelezettség őt terheli.

7.8.6 Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok

A gyakorlati képzést folytató szervezetnél folyó gyakorlati képzésben a gyakorlati oktató személyére vonatkozó feltételek megegyeznek a 6.1 pontban felsoroltakkal.

7.9 Pénzbeli juttatás megállapítása és az egységes szempontrendszer alkalmazása

A 2.7.1 pontban foglaltakon kívül az alábbiakat kell még figyelembe venni.

A jogszabályban meghatározott, vizsgálandó szempontok a tanuló további eredményes és szorgalmas tanulmányi előmenetelének ösztönzése szempontjából kiemelt fontosságúak, amelyeket szükséges minden esetben szem előtt tartani.

Az egységes feltétel- és szempontrendszer nem azt jelenti, hogy a pénzbeli juttatást minden esetben egységesen kell emelni, hanem azt, hogy **a tanuló szerződésben egységes módon jelenjenek meg azok a szempontok**, amelyek szerint a tanuló pénzbeli juttatása – a tanulmányi előmenetelére, a gyakorlaton nyújtott teljesítménye és szorgalma alapján – a későbbiekben megemelésre kerül, és amelyek minden tanulóra egyformán érvényesek. Egységes szempontrendszer alapján az emelés mértéke például a tanulmányi átlageredménytől függhet (ennek meghatározása a gyakorlati képző feladata). A gyakorlati képző akkor jár el jogszerűen, ha a pénzbeli juttatás emelésének és csökkentésének a szempontrendszerét előre állapítja meg, amely alapján később a **tényleges előmenetel, teljesítmény és szorgalom alapján emeli meg** tanuló juttatását.

A tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanuló szerződés alapján a tanév szorgalmi időszakot követő időtartamára, július és augusztus hónapra is megilleti.

A törvényi szabályozás szerint, ha a tanuló elégtelen tanulmányi eredménye miatt évisméltásra köteles, pénzbeli juttatásának havi mértéke a megismételt szakképzési évfolyam első félévében az előző félévre megállapított pénzbeli juttatás fele.

A megismételt évfolyam második félévében a kötelezettségeinek eredményesen eleget tett tanuló részére fizetendő juttatást a tanuló szerződésben meghatározott szempontok figyelembevételével kell megállapítani. A további félévekben – az újabb tanévisméltás esetét kivéve – a pénzbeli juttatás mértékének megállapítására az Szt.-ben minimálisan előírt összeg az irányadó.

A tanulói juttatást a hónap első napján érvényes kötelező legkisebb havi munkabér alapján kell kiszámolni.

A tanuló szerződés szerinti **díjazás összegét %-os formában** célszerű megállapítani. Egy esetleges minimálbér-változás miatt a tanuló szerződést ebben az esetben nem kell módosítani.

Példa pénzbeli juttatás megállapítására			Megjegyzés
Első szakképző évfolyam	félév	18.900 Ft, illetve 19.980 Ft január 1-jétől a félév végéig	Minimálbér változása miatt
	félév	$(111.000 \times 18\%) + 1.500 = 21.480$ Ft	Emelés az egységes szempontrendszer alapján
Megismételt évfolyam	félév	$21.480/2 = 10.740$	Évisméltás miatt
	félév	$10.740 + 1.000 = 11.740$	Sikertelen félév esetén Sikeres félév esetén emelés a szempontrendszer alapján
Második szakképző évfolyam	félév	$(111.000 \times 18\%) + 1.000 = 20.980$	
	félév	$(20.980 + 1.500) = 22.480$	

Példa egységes szempontrendszer megállapítására	
Tanulmányi átlag	Pénzbeli juttatás emelésének mértéke
2,0-3,0	500 Ft
3,1-4,0	1 000 Ft
4,1-5,0	1 500 Ft

7.9.1 Adómentesnek tekinthető a szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján kötelezően megillető juttatása?

Igen. Az Szja tv. 1. számú melléklet 4.11 pontja szerint egyes tevékenységekhez kapcsolódóan adómentesnek minősül

- a szakképző iskolai tanulónak tanulószerveződés alapján,
- szakképzésben tanulószerveződés nélkül részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára, külön jogszabály szerint kötelezően kifizetett díjazás,
- az Szht. alapján a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprésze terhére folyósított szakképzési ösztöndíj;

Az Szja tv. nem határoz meg összeghatárt, azaz **a tanulószerveződésben rögzített és kifizetett díjazás tekintendő adómentesnek.** Ehhez az is szükséges, hogy amennyiben először a törvény által kötelezően előírt minimális tanulói juttatás került kifizetésre, majd ez az összeg a kötelező emelés alapján növekszik, az a tanulószerveződésben is rögzítésre kerüljön. Ezáltal a kifizetett tanulói juttatás, egyrészt ellenőrizhető, másrészt a tanulószerveződés alapján is kerül kifizetésre. Ezen feltételek együttes fennállása esetén a tanulónak nem keletkezik személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége.

Amennyiben a gazdálkodó szervezet **magasabb összegű emelést ad a tanulószerveződéses tanulónak, mint amekkora emelés a tanulószerveződésben szerepel,** akkor az már nem tekinthető kötelezően, illetőleg „a tanulószerveződés alapján” történő kifizetésnek, tehát a rögzített emelés és a ténylegesen kifizetett magasabb összeg közötti különbözet már személyi jövedelemadó-köteles.

A gyakorlati képző által a tanuló részére tanulószerveződés alapján kifizetett juttatás után nem kell szakképzési hozzájárulást fizetni.

Az Szja tv. alapján a szakképzésben együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanulónak a szorgalmi idő befejezését követő összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára kötelezően kifizetett díjazás is adómentes.

Abban az esetben, ha a gyakorlati képző az együttműködési megállapodásos tanulónak az összefüggő szakmai gyakorlaton kívüli időtartamra is fizetne valami oknál fogva tanulói juttatást, akkor az a kifizetés már adóköteles a tanuló számára.

7.9.2 Tanulószerződéses tanuló pénzbeli juttatása betegszabadsága esetén

A tanulót a tanulószerződés alapján a betegsége idejére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján **tíz nap betegszabadság** illeti meg. A tanuló részére a munka törvénykönyvéről szóló törvény alapján megillető betegszabadság időtartamára tanulói pénzbeli juttatásának 70%-a illeti meg.

A tanulót a tanulószerződés alapján a betegsége idejére megillető betegszabadságot az adott tanévben előírt gyakorlati napokra vonatkozóan kell megállapítani. Azaz, ha a tanulónak az adott hét 5 munkanapjából 2 napot kellett volna gyakorlaton töltenie, akkor betegszabadság a 2 gyakorlati nap vonatkozásában illeti meg. A **betegszabadság összegének megállapításakor** a tanulói pénzbeli juttatás napi összegének megállapításakor osztószámként a fent meghatározott gyakorlati napokat kell figyelembe venni. A tanulói juttatás 70%-át a gyakorlati napok arányában kell kiszámítani.

Fenti rendelkezéseket az ún. tömbösített gyakorlati képzés esetén is alkalmazni kell. Amennyiben tehát a tanuló az ún. tömbösített gyakorlati képzési rendszerben azon a héten beteg, amikor az adott héten egyetlen napot sem kellett volna szakmai gyakorlaton töltenie, akkor a tanulói pénzbeli juttatás teljes összegére jogosult.

A tanuló a **betegszabadságot meghaladó betegsége idejére** a társadalombiztosítási jogszabályok szerint táppénzre jogosult. A jogszabály rendelkezéseiből következően erre az időszakra nem tanulói pénzbeli juttatás jár a tanulónak, hanem táppénz.

7.9.3 Adómentesnek tekinthető-e a tanulószerződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulót jogviszonya alapján megillető juttatása a keresőképtelensége idején (betegszabadság, táppénz)?

Keresőképtelenség esetén a tanulói jogviszony szüneteléséről nem beszélhetünk – sőt ezen időtartam alatt a tanulószerződést felmondani is tilos –, a jogviszony ebben az időszakban is fennáll, ám az ekkor kifizetett összeg adókötelezettsége attól függően alakul, hogy ténylegesen milyen jogcímen fizetik azt ki. A **betegszabadság időszakára járó 70%-os** mértékű tanulói pénzbeli juttatás **adómentesen kifizethető**, míg a **táppénz**, mint adóköteles társadalombiztosítási ellátás **bérnek minősül**, s ennek megfelelően kell a kifizetőnek ebből az összegből **az adóelőleget, valamint a járulékokat levonnia**.

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 178. § 18. pontja szerint az adóköteles társadalombiztosítási ellátás kifizetőjének azt kell tekinteni, aki az ellátást a jogosultnak ténylegesen kifizette. Amennyiben a gazdálkodó szervezet TB-kifizető hely, ténylegesen a gazdálkodó fizeti ki.

7.10 A szakképzési normatíva elszámolhatósága

Ha a tanulószerződés

- **megkötésére hónap közben** kerül sor, a csökkentő tétel meghatározott összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.

- **hónap közben szűnik meg**, az adott hónapra vonatkozóan a csökkentő tétel meghatározott összegét az adott hónapból a tanulószervező megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

7.11 Befejező szakképzési évfolyamra vonatkozó rendelkezések

7.11.1 A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket a szorgalmi időszak végéig teljesítő tanuló esetében:

- Az Szt. 64. § (3) bekezdése alapján a **tanulói pénzbeli juttatás** a tanulmányok befejezését követő első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg.
- A tanulószervező – az Szt. 49. § (1) bekezdés a) pontja alapján – **komplex szakmai vizsga utolsó napján szűnik meg**.
- Az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban a **tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető**, azonban ebben az időszakban a gyakorlati képzést szervező vállalkozás **pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló számára**.
- A tanulószervező megszűnéséig a vállalkozás csökkentheti szakképzési hozzájárulási kötelezettségét a gyakorlati képzési normatíva összegével. A tényleges gyakorlati képzési időszakon túlmenően is biztosított, a tanulói juttatás összegét meghaladó mértékű normatíva-elszámolási lehetőség a gyakorlati képzést ösztönző eszköznek tekinthető.

7.11.2 A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében:

- A tanuló a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanulószervező alapján **tanulói juttatásra nem jogosult**.
- A tanuló a szorgalmi időszakra meghatározott gyakorlati óraszámom és az összefüggő szakmai gyakorlatra meghatározott óraszámom felül – a szakmai gyakorlaton keletkezett mulasztás pótlása kivételével – **gyakorlati foglalkozáson való részvételre tovább nem kötelezhető**.
- A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál a 280/2011. kormányrendelet a normatíva elszámolhatóságát a hatályos tanulószervező alapján a gyakorlati képzéssel történő megszervezéséhez köti. Tekintettel arra, hogy ettől az időponttól a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, így a gazdálkodó szervezet szakképzési hozzájárulási kötelezettségét nem tudja gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni és mivel a tanuló számára – a törvényi előírás alapján – **a vállalkozásnak tanulói juttatást sem kell fizetnie**, a vállalkozás **szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető** a normatíva összegével.
- Az utolsó évfolyamon a tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló a javítóvizsga sikeres letételét követően jelentkezhet szakmai vizsgára. Tanulói jogviszonya ebben az esetben az őszi vizsgaidőszak utolsó napján szűnik meg (a tanulói jogviszony sikertelen szakmai vizsga esetén is megszűnik).

- A javítóvizsga és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, a gazdálkodó szervezet kötelezettségét nem tudja gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni, így szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető a normatíva összegével.
- Amennyiben a tanuló tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytatja, a megismételt tanév megkezdésétől csökkentő tételként figyelembe vehető a gyakorlati képzési normatíva

7.12 Teljesítési megbízotti közreműködés lehetőségei

Előfordulhatnak olyan esetek, hogy a gyakorlati képzésben közreműködő vagy közreműködni szándékozó, szakképzési hozzájárulásra kötelezett **gazdálkodó szervezet csak részben rendelkezik** az Szt.-ben meghatározott és a tanuló szerződésben rögzített, **a gyakorlati képzés teljesítéséhez szükséges feltételekkel**. Ebben az esetben megállapodást köthet egy másik, gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezettel vagy szakképző intézménnyel, akihez gyakorlati képzésre átirányíthatja a tanuló szerződéses tanulóját. A teljesítési megbízotti szerződés létrejöttét csak a tanuló szerződést megkötő szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet kezdeményezheti.

A tanuló szerződésben **kötelezően rögzíteni kell a teljesítési megbízott** megnevezését, a gyakorlati képzés helyszínét, adószámát, képviselőjének nevét valamint az átirányítás időtartamát.

Az átirányítás időtartama a tanuló szerződésben meghatározott **gyakorlati képzési idő legfeljebb 50%-a** lehet, azzal, hogy a teljesítési megbízott a gyakorlati képzéssel kapcsolatosan költségei fedezetére díjat jogosult felszámítani a hozzájárulásra kötelezettel szemben.

A teljesítési megbízott az általa végzett gyakorlati képzésre vonatkozóan nem érvényesítheti a gyakorlati képzési normatívákat.

7.12.1 5%-os kiegészítő képzés

A teljesítési megbízotti közreműködésnek 2016. szeptember 1-jétől létezik egy másik formája is, amelyet szakképző iskolába történő átirányítás céljából vehet igénybe a gyakorlati képző. E szerint a teljes gyakorlati képzési idő 5%-át kitevő időtartamban a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (törvényes képviselő) vagy a gyakorlati képzést folytató szervezet kezdeményezésére a gyakorlati tananyag tartalmak szakképző iskolában történő elsajátítására kerülhet sor a szakképző iskola vezetője által meghozott döntés alapján. A gazdasági kamara véleményét előzetesen ki kell kérni. A fenti képzési forma csak lehetőség, nem kötelező, megvalósítására a befejező szakképzési évfolyam második félévében egybefüggően kerülhet sor, kizárólag a szakmai vizsgára való felkészülés céljából. Időtartamát egyszerű számítással kell kikalkulálni a szakképzési kerettantervekben meghatározott teljes gyakorlati képzési időből.

Erre a kiegészítő képzésre ugyanolyan teljesítési megbízotti megállapodást kell kötni, mint amelyet eddig is lehetett már. Az 5%-os kiegészítő képzés időtartama nem számít

bele az 50%-os általános korlátba. Az 5%-os átirányítás esetén a teljesítési megbízottat a gyakorlati képzési normatíva arányos része illeti meg, de ezt a hozzájárulásra kötelezett által a tanulónak fizetett juttatás összegével csökkentett normatívából kell számítani. Az ilyen kiegészítő képzésre csak kérelemre kerülhet sor és csak akkor, ha a szakképző **igazgatója a döntését is meghozza** erre vonatkozóan. A kérelmet a tanuló, a szülő (gyám) és a gyakorlati képző is benyújthatja, az iskola igazgatója vagy a kamara nem. Mivel a kiegészítő képzés célja csak a tanuló szakmai vizsgára való felkészítése, ezért ennek az indoknak egyrészt szerepelni kell a kérelemben, másrészt megalapozottnak is kell lenni.

7.13 Gyakorlati képzés lehetősége a gazdálkodó szervezetek által működtetett tanműhelyekben

A szakközépiskolai és szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével –

- a szakképző iskolában vagy
- a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében kell megszervezni.

Abban az esetben, ha a gazdálkodó szervezet rendelkezik kifejezetten tanulók gyakorlati képzésének céljára létrehozott vagy átalakított műhellyel, melyet a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől térben vagy időben teljesen elkülönített, lehetősége nyílik a kilencedik évfolyamos tanulókkal tanulószerveződéses jogviszony létesítésére. További feltétel, hogy a tanműhelynek **legalább nyolc tanuló képzésre** alkalmasnak és **állandó tanműhelyvezetői felügyelettel** működő, **iskolán kívüli** gyakorlati képzőhelynek kell lennie. A feltételek megléte esetén a nyilvántartást vezető szerv „kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely” minősíti, ahol a tanulók tanulószerveződés alapján vesznek részt a gyakorlati képzésben.

7.13.1 Lehetséges-e, hogy a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet egy, az iskolától bérelt tanműhelyben folytatja a tanuló gyakorlati képzését tanulószerveződés keretében?

A Szt. 2. § 50. pontja szerint a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely csak iskolán kívüli gyakorlati képzőhely lehet. Ennek értelmében az iskolai tanműhely bérlésével a fenti kitétel nem valósul meg, így bérelt iskolai tanműhelyben folyó gyakorlati képzésre tanulószerveződés nem köthető.

A tanműhelyre vonatkozó rendelkezés a gazdálkodó szervezet által működtetett tanműhelyt megkülönbözteti az iskolához tartozó tanműhelytől, az iskolában folyó szakmai oktatástól és az iskolai oktatás helyszínétől.

Mivel a gazdálkodó szervezetnél tanulószerveződés keretében folyó gyakorlati képzés elsődleges célja, hogy a gyakorlati oktatást valós gazdasági környezetben valósítsa meg, így a gazdálkodó az általa csak tárgyi feltételekkel – és a tanműhelyt iskolához tartozó

helyszínen, bérlet útján – biztosított oktatással nem teljesíti maradéktalanul a gyakorlati képzésre vonatkozó előírásokat. Ennek értelmében a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely fogalma csak akkor érvényesül teljes mértékben, **ha az fizikálisan, valamint jogi és szervezeti értelemben is teljesen elkülönített**, így a tanműhely nem áll semmilyen kapcsolatban az iskolával vagy annak fenntartójával.

7.13.2 Tanműhely-létesítés lehetősége állami támogatással

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésével nyújtható képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatások részletes szabályairól szóló 3/2015. (II. 13.) NGM rendeletben foglaltak szerint tanműhely-létesítési vagy -fejlesztési támogatásban részesíthető.

Támogatásban azok a gazdálkodó szervezetek részesülhetnek, akik a tanulószerveződés keretében foglalkoztatott tanulók létszámát – a megelőző két tanév szakképző iskolai tanulólétszám átlagához képest – a létrehozandó tanműhelyben tervezett gyakorlati képzésben **legalább ötven fővel** növelik a támogatás iránti kérelem benyújtását követő második tanév végéig, és ezt a létszámot **további, legalább öt tanévig** folyamatosan fenntartják.

7.13.3 Kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelylyé minősített gyakorlati képzőhelyen milyen feltételek mellett valósítható meg a gyakorlati képzés, ha a gazdálkodó szervezet a képzőhelyet csak időben (azaz egy bizonyos időszakra) különíti el a termeléstől vagy a szolgáltató tevékenységtől?

A kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely definíciója időbeni elhatárolás mellett akkor él, ha a kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhely egyéb feltételei is maradéktalanul teljesülnek. Az ilyen formában működő, külső tanműhelyek esetében továbbra is az a legfontosabb szempont, hogy a kilencedik évfolyamos, 14-15, legfeljebb 16 éves, szintvizsgát még nem tett szakközépiskolai vagy szakiskolai tanuló – életkori sajátosságaira és kifejlődés előtt álló munkatapasztalataira tekintettel – ne kerüljön közvetlen kapcsolatba a gyakorlati képzés olyan elemeivel, amelyek őt, társait, oktatóját vagy környezetét veszélyeztetnék. Az időbeni elhatárolásnak külön feltétele az is, hogy ezt a körülményt a minősítést végző gazdasági kamara külön feltüntesse és a gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése során kiemelt figyelemmel vizsgálja a fenti feltételek teljesülését.

7.14 Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése

A „nyári gyakorlat” megvalósítására vállalati munkakörülmények között **tanulószerveződés** illetve **együttműködési megállapodás** alapján van lehetőség. Alapvető cél, hogy a tanulók gyakorlati képzése, ezáltal az összefüggő szakmai gyakorlat is tanulószerveződéses jogviszony alapján valósuljon meg. A gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezetnek lehetőség szerint május 31-ig teljes képzési időre meg kell kötnie a szerződést a tanulóval, mely már magába foglalja a nyári gyakorlat megvalósítását biztosító időszakot

is. Ha tanulószződéses jogviszony alapján folytatott gyakorlati képzésre nincs biztosítva megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskolának kell gondoskodnia a tanuló gyakorlati képzéséről. Ebben az esetben **az összefüggő szakmai gyakorlatot együttműködési megállapodás keretében is** meg lehet szervezni. Amennyiben a szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet a szakképző iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján folytatott összefüggő szakmai gyakorlati képzés szervezésével tesz eleget hozzájárulási kötelezettségének, éves és havi bruttó kötelezettségét a jogszabályban meghatározott módon számított csökkentő tétel összegével csökkentheti, nincs akadálya a költségek elszámolásának. Abban az esetben, ha a gazdálkodó szervezetek csökkentő tételeinek összege meghaladja a bruttó kötelezettség mértékét, a különbözet visszaigénylésére csak akkor van lehetőség, ha a vállalkozás kis- és középvállalkozásnak minősül és legalább egy tanulószződéssel vagy egy hallgatói munkaszerződéssel is rendelkezik. Ellenkező esetben a csökkentő tételek összegét csak a bruttó kötelezettségének mértékéig lehet csökkenteni.

7.14.1 Összefüggő szakmai gyakorlat időbeni megszervezése

A gazdálkodó szervezet az összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése során, annak időpontjának meghatározásakor az alábbi szempontokat mindenképpen figyelembe kell vennie:

- pihenőidő biztosítása és a nyári szünet kiadása, valamint
- lehetőség biztosítása a tanulónak a hiányzásai pótlására vagy az esetleges javítóvizsgák letételére is.

A hiányzások pótlására, illetve a javítóvizsgák letételére augusztus második felében van lehetőség, ezért még az adott tanévben, azaz a következő évfolyam megkezdése előtt rögzíteni szükséges, hogy teljesítette-e az adott évfolyam követelményeit, a következő évfolyamra léphet-e.

Ha az összefüggő szakmai gyakorlat megszervezésére augusztus hónapban úgy kerül sor, hogy a szakmai gyakorlat vége és a következő tanév első napja között nincs egyetlen munkanap sem, akkor a tanulónak már nem lesz lehetősége hiányzásai pótlására vagy a javítóvizsgák letételére.

Az adott évfolyam teljesítésének feltétele az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítése, ezért azt célszerű inkább július hónapban megszervezni.

7.14.2 Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, szakközépiskolai vagy szakiskolai képzésben

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére **csak az összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára** jár juttatás, melynek havi összege nem lehet kevesebb a hónap első napján érvényes minimálbér 15%-ának 1,3 szorosánál. Az együttműködési megállapodás alapján fizetendő pénzbeli juttatás összegét a mulasztott napok arányában csökkenteni kell, ha a tanuló a gyakorlatról távol marad.

A gyakorlati képzésen együttműködési megállapodás alapján részt vevő tanuló részére kifizetett tanulói pénzbeli juttatásra vonatkozóan nem kell alkalmazni a banki átutalással vagy fizetési számlára történő befizetéssel történő teljesítést.

7.14.3 Összefüggő szakmai gyakorlat megszervezése együttműködési megállapodással, ágazati szakgimnáziumi képzésben

Az ágazati szakgimnáziumi képzés során a szakközépiskola kilenc-tizenegyedik évfolyamain a szakképzési kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatának megvalósítására a törvényi szabályozás szerinti együttműködési megállapodás köthető.

A gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola, a területi kamarának ezen együttműködési megállapodásokat is ellen kell jegyeznie.

A szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati képzés, azonban ezek **nem szakképzési évfolyamok. Az összefüggő szakmai gyakorlat idejére** a tanulót ez esetben is megilleti **a pénzbeli juttatás.**

Amennyiben a szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet szakképző iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzés szervezésével tesz eleget hozzájárulási kötelezettségének, éves és havi bruttó kötelezettségét a jogszabályban meghatározott módon számított csökkentő tétel összegével csökkentheti, nincs akadálya a költségek elszámolásának.

7.14.4 Az összefüggő szakmai gyakorlat megvalósíthatósága több helyszínen

A tanuló gyakorlati képzése a gyakorlati képzést folytató és szervező szakképző iskola és a gyakorlati képzés feltételeivel részben vagy egészben rendelkező szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet vagy tanuló szerződés-kötésére jogosult egyéb szerv, szervezet közötti együttműködési megállapodás alapján abban az esetben folytatható, ha a gyakorlati képzés szervezője a szakképző iskola, és a gyakorlati képzést folytató szervezet csak az összefüggő szakmai gyakorlatot szervezi meg.

A törvényi szabályozás nem tiltja az összefüggő szakmai gyakorlat több gyakorlati képzőhelyen történő megvalósítását. Ebben az esetben **a szakképző iskolának külön-külön együttműködési megállapodást kell kötnie a gazdálkodó szervezetekkel**, a kötelező tartalom megfelelő rögzítésével.

Az így megvalósított összefüggő szakmai gyakorlaton való részvétel tanuló részéről történő teljesíthetőségének a biztosítása, a gyakorlati képzés teljes megvalósításának megszervezése, illetve a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezetek koordinálása kizárólag a szakképző iskola felelőssége.

7.14.5 Tanuló szerződéses tanuló szakképző iskola által külföldön szervezett gyakorlat megvalósításának lehetősége

A külföldi gyakorlat ideje alatt a tanuló – megfelelő szakmai előkészítés és szervezés esetén – eleget tehet gyakorlati képzési kötelezettségének is. **A külföldi gyakorlat alatt**

a diák tanulói jogviszonya nem szünetel, így a tanulószerveződés sem szüneteltethető. Megoldási javaslat lehet, hogy az érintettek (az iskola és a gyakorlatot szervező) közösen dolgozzák ki a külföldi gyakorlaton töltött idő és a szakirányú gyakorlaton szerzett tapasztalatok beszámításának módját, módszerét és szakmai feltételeit.

A külföldi szakmai gyakorlatnak csak abban az esetben van értelme, ha azon a tanuló az iskola és a gyakorlati képző közös elhatározása, vagy legalább a gyakorlati képző beleegyezése alapján vesz részt.

A gazdálkodó szervezet **a tanulószerveződés megszüntetésére vagy igazolatlan hiányszakmáként történő dokumentálására irányuló törekvése nem alkalmazható**, mivel az az Szt. rendelkezéseivel ellentétesek.

7.15 A „főtevékenységként gyakorlati képzést folytató” gazdálkodó szervezetek képzési tevékenységének szabályozása

A főtevékenységként gyakorlati képzést folytató azon hozzájárulásra kötelezettet jelenti, amelynek az árbevétele a tárgyévet megelőző két üzleti évben – évente – nem érte el az általa folytatott gyakorlati képzés után az elszámolható éves alap- és kiegészítő csökkentő tétel összegének 400%-át.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy annak a gazdálkodó szervezetnek, akinek az előző két évi árbevétele – évente – nem érte el a képzési normatíva négyszeresét, az alapcsökkentő tételen felül a kiegészítő csökkentő tételek közül csak a beruházási kiegészítő csökkentő tétel igénybevételére van lehetősége, amennyiben ez évben kizárólag gyakorlati oktatás folytatáshoz szükséges beruházást hajt végre.

2016. szeptember 1-jétől változás a képzési tevékenységüket illetően, hogy az általuk a kilencedik évfolyamon kötött tanulószerveződések automatikusan megszűnésre kerülnek a kilencedik évfolyam tanévének végén. A változtatás célja, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a kilencedik évfolyam után más, nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató képzőnél, termelési körülmények között folytatni a gyakorlatot. További változás, hogy a főtevékenységként gyakorlati képzést folytató képzők egyidejűleg legfeljebb 12 tanulószerveződéses tanulót fogadhatnak, kivéve, ha a kamara igazolja, hogy más, nem főtevékenységű gyakorlati képzőnél nem tudja elhelyezni a tanulót. Az igazolás a főtevékenységű gyakorlati képző számára kerül kiadásra, amelynek birtokában 12-nél több tanuló is lehet nála gyakorlaton.

A 12 fős szabály nem tanműhelyenként és nem szakmánként, hanem összesen értendő. Ha a gazdálkodó szervezetnek több tanműhelye is van, akkor is 12 fő lehet nála egyidejűleg.

8. INFORMÁCIÓK SZAKGIMNÁZIUMOK ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁK RÉSZÉRE

8.1 Az iskolarendszer átalakítása

A gazdaság és a munkaerőpiac kihívásainak megfelelően a szakképzést érintő változások egyik lényeges eleme az iskolarendszer átalakítása. A 2016/2017-es tanévtől átalakultak a szakképző iskolák.

2016. szeptember 1-jétől a szakiskolák új neve **szakközépiszkola**, a szakközépiszkoláké **szakgimnázium**, a speciális szakiskoláké pedig **szakiskola**. A 2016/2017-es tanévtől tehát szakképzés kizárólag szakgimnáziumi, szakközépiszkolai és szakiskolai formában indítható. A képzési struktúra az alábbiakban ismertetett átalakításával lehetővé válik, hogy mind a szakgimnáziumi, mind pedig a szakközépiszkolai képzés érettségi végzettséget és szakmai végzettséget is egyaránt nyújtson.

8.1.1 Szakközépiszkola

A szakközépiszkolának 3+2 évfolyama van. A kilencedik-tizenegyedik szakképzési évfolyamon az adott szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti képzés és szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik, a további kettő pedig az érettségi vizsgára felkészítő évfolyam. Az államilag elismert szakképesítést szerzett tanulók, választásuk alapján érettségi vizsgára készülhetnek fel a további két évfolyamon.

A szakképesítés megszerzése utáni érettségire felkészítő két tanév kizárólag a 4 kötelező érettségi tárgyból teendő vizsgára készít fel, ugyanis a megszerzett szakképesítés ötödik vizsgatárgyként lesz elismerhető. Alapfokú iskolai végzettség hiányában a szakközépiszkolába történő felvétel feltétele a tizenegyedik életév betöltése és a szakközépiszkolában szervezett Szakképzési Hídprogram szerinti tanév teljesítése.

8.1.2 Szakgimnázium

A szakgimnáziumnak négy középiskolai, majd azt követő egy, illetve kettő szakképzési évfolyama van. A kilencedik-tizenkettedik évfolyam elvégzése lehetőséget biztosít szakmai érettségi végzettség és ehhez kapcsolódó szakképesítés megszerzésére. Az érettségit követően a szakgimnáziumi szakmai végzettséget egy tanév alatt szerezhetik meg azok a tanulók, akik az adott ágazatban tettek szakmai érettségit és

kaptak ezzel együtt szakképesítést igazoló végzettséget. Azok a tanulók, akik gimnáziumban vagy más ágazatba tartozó szakmai érettségi vizsgával rendelkeznek, a szakgimnáziumi szakképesítést két év alatt szerezhetik meg.

A szakgimnáziumban nő a szakmai képzésre fordítható időkeret, ezáltal biztosítja az érettségi vizsga keretében megszerezhető szakképesítések szakmai többlettartalmát.

8.1.3 Szakiskola

A szakiskola a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása céljából a többi tanulóval sajátos nevelési igénye miatt együttthaladásra képtelen tanulókat készíti fel szakmai vizsgára.

A szakiskolában az OKJ-ban meghatározott szakképesítések körében – a sajátos nevelési igény jellegétől függően – a szakképzési kerettanterv vagy a speciális kerettanterv szerint folyhat szakképzés. A közismereti oktatás a szakiskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti kerettanterv alapján folyik. A szakmai vizsgára történő felkészítésre vonatkozó további rendelkezéseket az Szt. határozza meg.

(Bár a készségfejlesztő iskolák, azaz az egykori készségfejlesztő speciális szakiskolák 2016. szeptember 2-től leválasztásra kerültek a szakképzés intézményrendszeréről, megemlítendő, hogy a készségfejlesztő iskola a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását, továbbá a szakképzésben részt venni nem tudó enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára nyújt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismereteket.)

8.2 Ágazati szakgimnáziumi képzés

A szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás a szakképzési kerettanterv alapján olyan ismertek átadását célozza meg, amelyek az ágazathoz tartozó szakképesítésekre való felkészítés első szakaszát jelentik. Ennek értelmében a szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is szakmai képzés, vagyis szakképzés.

A szakgimnázium **kilencedik-tizenegyedik évfolyamain a kerettantervben előírt összefüggő szakmai gyakorlatának** megvalósítására részben vagy egészben **iskolai tanműhelyben**, illetve **együttműködési megállapodás keretében külső képzőhelyen** van lehetőség. A gyakorlati képzés szervezője az iskola, a kamarának az együttműködési megállapodásokat ellen kell jegyeznie.

A szakgimnázium kilencedik-tizenkettedik évfolyamain folyó gyakorlati oktatás is gyakorlati képzés, azonban ezen évfolyamok nem szakképzési évfolyamok, így tanulószereződés nem köthető.

8.3 Szakképzési Hídprogram

8.3.1 A Szakképzési Hídprogram célja

A Szakképzési Hídprogram egyik szerepe, hogy segítséget nyújtson a tizenötödik életévét betöltött és legfeljebb hat általános iskolai évfolyamot végzett tanulónak a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz, vagy akár a közvetlen munkába álláshoz. Az Szt. alapján a Szakképzési Hídprogram két évfolyamos képzési idejű és záróvizsgával, valamint részsakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsgával zárul.

A Szakképzési Hídprogramban megszerzett részsakképesítés nem tartozik az első sakképesítés Szt.-ben meghatározott fogalma alá, ezért ebben a képzésben történő részvételt, a záróvizsgát és a részsakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsgát az ingyenesség számításakor figyelmen kívül kell hagyni.

Ha a részsakképesítést szerző tanuló – akár már a következő tanévtől – egy másik sakképesítést kíván szerezni, akkor azt mint első sakképesítést tanulhatja majd az iskolai rendszerű szakképzésben, ingyenesen.

8.3.2 Köthető-e tanulószereződés a Szakképzési Hídprogramban?

Nem. A program évfolyamai nem minősülhetnek szakképzési évfolyamoknak, ezért tanulószereződés nem köthető.

8.3.3 Köthető-e együttműködési megállapodás a Szakképzési Hídprogramban?

Igen. A programnak van szakmai képzési tartalma, amellyel kapcsolatban a vonatkozó szakképzési kerettantervek összefüggő szakmai gyakorlatot is meghatároznak. Ezen gyakorlatok esetén az Szt. 56. §-a szerinti együttműködési megállapodás köthető.

Az összefüggő szakmai gyakorlatát együttműködési megállapodás keretében teljesítő tanuló esetére is vonatkozik az Szt. 63. § (1) bekezdés b) pontja szerinti, tanulói pénzbeli juttatás fizetését előíró kötelezettség.

8.4 Az iskola közreműködése a tanuló gyakorlati képzésében, teljesítési megbízotti jogviszony keretében

Az a gazdálkodó szervezet, amelyik csak részben rendelkezik a gyakorlati képzéshez szükséges feltételekkel, teljesítési megbízottat vonhat be a gyakorlati képzés megvalósításához. A gazdálkodó szervezet szakközépiskolával, mint teljesítési megbízottal, is köthet megállapodást. A jogszabály értelmezéséből azonban következik, hogy amelyik gazdálkodó teljes egészében rendelkezik a feltételekkel, nem vonhat be teljesítési megbízottat, azaz nem köthet együttműködési megállapodást átirányításra sem iskolával, sem egyéb szervezettel. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a teljesítési megbízotti jogviszony megkötéséhez egységes eljárásrendet dolgozott ki. Fontos, hogy a teljesítési megbízotti

jogviszony létesítését csak a tanuló szerződést megkötő szakképzési hozzájárulásra kötelezett gazdálkodó szervezet kezdeményezheti. Amennyiben az elméleti képzést biztosító iskola úgy ítéli meg, hogy a tanuló gyakorlati képzésében kifejezetten az ő közreműködése is szükséges, az eljárást a fenntartójánál kell kezdeményezni. Az eljárási rendet az állami fenntartású intézmények részére a fenntartásért felelős szervezet megküldte.

8.4.1 5%-os kiegészítő képzés

2016. szeptember 1-jén hatályba lépett egy a tanuló szerződés alapján folyó gyakorlati képzést érintő változás, mely szerint a teljes gyakorlati képzési idő 5%-át kitevő időtartamban

- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (törvényes képviselő) vagy
- a gyakorlati képzést folytató szervezet

kezdeményezésére a gyakorlati tananyag tartalmak szakképző iskolában történő elsajátítására kerülhet sor a szakképző iskola vezetője által meghozott döntés alapján. A gazdasági kamara véleményét előzetesen ki kell kérni.

Ennek megvalósítására a befejező szakképzési évfolyam második félévében egybefüggően kerül sor a szakmai vizsgára való felkészülés céljából.

Az ilyen esetekre teljesítési megbízotti megállapodást kell kötni. Időtartamát egyszerű számítással kell kikalkulálni a szakképzési kerettantervekben meghatározott teljes gyakorlati képzési időből. A fentiekben említett „normál” teljesítési megbízotti viszonyal ellentétben ez utóbbi esetben nem áll fenn az a kitétel, hogy a tanuló szerződést kötő szervezet csak részben rendelkezik a gyakorlati képzéshez szükséges feltételekkel, ez nem feltétele a szakképző iskolának a teljes gyakorlati képzési idő 5%-át érintően a gyakorlati képzésbe történő bevonásának.

Az ilyen kiegészítő képzésre csak kérelemre kerülhet sor és csak akkor, ha a szakképző **igazgatója a döntését is meghozza** erre vonatkozóan. A kérelmet kizárólag a tanuló, a szülő (gyám) vagy a gyakorlati képző nyújthatja be, az iskola igazgatója vagy a kamara nem.

Mivel a kiegészítő képzés célja csak a tanuló szakmai vizsgára való felkészítése ezért ennek az indoknak egyrészt szerepelni kell a kérelemben, másrészt megalapozottnak is kell lenni.

8.5 Kamarai garanciavállalás

8.5.1 Hatása az iskolai tanműhelyekben folyó gyakorlati képzésre

A tanuló szerződések megkötése a tanév során korábbi időszakra esik (lehetőség szerint május 31-ig), így az iskola hamarabb képet kap arról, milyen tanműhelyi kihasználtságra számíthat a következő időszakban – előre kalkulálhat az oktatóival.

Fontos alapelv a tervezésnél és azt követően az igazolás kiadásánál is, hogy a gazdasági kamara figyelembe veszi az iskola kötelezettségeit, lehetőség szerint az igényeit, illetve

a köznevelési törvény előírásai szerinti minimum létszámadatokat (a 4. mellékletben a szakközépiskolai gyakorlati képzésre meghatározott minimális csoportlétszám 6 fő.). Az előzetes szakmai egyeztetések során a területi kamarának az iskolával közösen kell kialakítani a legoptimálisabb elosztást. Ez azt jelenti, hogy a területi kamara az iskola szakmai véleményét és javaslatait figyelembe veszi, ugyanakkor **a cél az, hogy az arra alkalmas tanulók minél hamarabb vállalati környezetben, munkafolyamatba ágyazott tanulással** sajátítsák el a választott szakképesítést. Azon a tanulók számára, akiknek a szakmai elméleti és gyakorlati felkészültsége hiányos, illetve általános képességeik nem megfelelőek, iskolai felzárkóztatás keretében kerülhet sor a munkaerő-piaci kompetenciák, gyakorlati készségek megfelelő szintű fejlesztésére, tekintettel arra, hogy az iskola rendelkezik a megfelelő szakmai, pedagógiai és módszertani ismeretekkel, tapasztalatokkal.

8.5.2 Hatása az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre

Abban az esetben, ha nem biztosított a megfelelő képzőhely, akkor a szakképző iskolának kell gondoskodni a tanuló gyakorlati képzéséről. A tanulók gyakorlati képzésére ebben az esetben iskolai tanműhelyben vagy külső gyakorlati képzőhelyen együttműködési megállapodás keretében van lehetőség.

A kamarai igazolás kiadása tehát kiterjed az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzésre is, azaz az Szt. 56. § (1) bekezdésének a)–d) pontjában megadott összes esetre. Ennek megfelelően együttműködési megállapodás kötése is csak akkor lehetséges, ha a kamara kiadta az igazolást arról, hogy részéről nem biztosított a tanuló-szerződés-kötéséhez a megfelelő képzőhely az adott tanuló számára.

8.5.3 A kamarai garanciavállalás dokumentuma: a kamarai igazolás

A területi kamara akkor állítja ki, ha részéről nem biztosított a megfelelő képzőhely egy adott tanuló számára. Ez teszi lehetővé az iskola számára, hogy gondoskodjon a tanuló gyakorlati képzéséről az iskolai tanműhelyben vagy együttműködési megállapodás keretében. Az igazolás **kiállításának határideje: minden év június 15.**, de legkésőbb a folyó tanév összefüggő gyakorlatának kezdete. Az iskola ebben az időpontban már biztosan kalkulálhat a következő tanévre vonatkozó tanműhelyi adatokkal. Az igazolást követően a területi kamara aktívan nem avatkozik bele a rendszerbe, az esetleges későbbi tanuló-szerződés-kötések szórvány jellegűek.

Az igazolások a már megkötött tanuló-szerződések figyelembevételével az abban meghatározott tanév meghatározott időszakára vagy a meghatározott időszak részidőszakára kerülnek kiadásra.

Igazolás kiállítására kerül sor az iskola számára, ha a tanuló-szerződés megszűnik a gyakorlati képzést szervező szervezet jogutód nélküli megszűnése vagy gyakorlati képzésben való részvételtől eltiltása miatt, vagy közös megegyezéssel, illetve (azonnali hatályú) felmondással, továbbá nem biztosított a megfelelő képzőhely.

Az iskola számára kiállított igazolás

- az abban meghatározott tanév végéig vagy
- visszavonásig

érvényes.

Abban az esetben, ha a tanuló az igazolás kiállítását követően vagy az abban megjelölt időpontot megelőzően tanulószereződést köt, a területi kamara az igazolást visszavonja.

8.5.4 Kamarai igazolás kiállításának folyamata

A kamarai igazolások kiadásához és tanulószereződések megkötéséhez szükséges adatokat az **iskolai adatszolgáltatás keretében** az iskolák kötelesek a területi kamarák részére bocsátani minden évben legkésőbb március hónap utolsó munkanapjáig.

Az adatszolgáltatásról további, részletesebb információ a 12.3 pontban olvasható.

Az adatszolgáltatást követően a kamara személyes ügyfélkezelés keretében valamennyi, potenciális tanulószereződés-kötőt felkeres, hogy összekapcsolja a gyakorlati képzésben részt venni kívánó tanulókat a gyakorlati képzőhelyekkel. Az előkészítés során összegyűjti azokat az adatokat, amelyek az igazolás kiadáshoz szükségesek.

Amennyiben a tanulószereződés megkötésére nem kerül sor, mert a kamara nem talál megfelelő gyakorlati képzőhelyet a tanuló számára, elkészíti az országos sablon alapján a megfelelő időszakra vonatkozó igazolást. Ezt a központi online nyilvántartási rendszerből nyomtatja, és 1-1 példányban kiküldi az elméleti képzést végző iskola, annak fenntartója, valamint a tanuló vagy – kiskorú tanuló esetén – a tanuló törvényes képviselője számára.

8.5.5 Nyilvántartásba vett tanulószereződések nyomon követése

A kamara online felületet biztosít a szakképző iskolák részére, ahol az intézmény nyomon követheti tanulószereződés-számának alakulását, megtekintheti a tanulói által kötött tanulószereződéseket is. A felület továbbá arra is lehetőséget ad, hogy az iskola egyszerűen, gyorsan eleget tudjon tenni adatszolgáltatási kötelezettségének is a területi kamara irányában.

8.6 Iskolai évfolyamok számozása

Az iskolai évfolyamok számozása – a meghatározott kivétellel – az általános iskola első évfolyamától kezdődően a középiskolai tanulmányok utolsó évfolyamáig, a kiegészítő nemzetiségi oktatás feladatait ellátó iskola első évfolyamától és az alapfokú művészeti iskolában az első alapfokú évfolyamtól **folyamatos**.

A fentiekől eltérően

- a kilencedik évfolyamot megelőző Köznevelési és Szakképzési Hídprogram keretében szervezett évfolyamnak
– KH,

- SZH/1,
- SZH/2,
- az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskolák kötelező előkészítő évfolyamának 9/E,
- a kizárólag szakmai elméleti és gyakorlati oktatást folytató szakközépiskolai – közismereti kerettantervben foglalt követelmények vagy a középiskola tizedik évfolyamának teljesítését követő – szakképzési évfolyamoknak Ksz/11, Ksz/12,

az elnevezése.

8.7 Összefüggő szakmai gyakorlat megvalósítása az iskolai tanműhelyben

Abban az esetben, ha a összefüggő szakmai (nyári) gyakorlat megszervezésére tanuló-szerződés vagy együttműködési megállapodás hiányában nem külső képzőhelyen, hanem **iskolai tanműhelyben** kerül sor, akkor **az iskolának nem kell tanulói pénzbeli juttatást fizetnie** a tanuló részére.

9. INFORMÁCIÓK SZAKKÉPZŐ ISKOLAI TANULÓK ÉS SZÜLEIK RÉSZÉRE

9.1 Szakképzési intézménytípusok

2016. szeptember 1-jétől a szakiskolák új neve **szakközépiskola**, a szakközépiskoláké **szakgimnázium**, a speciális szakiskoláké pedig **szakiskola** lesz.

A 2016/2017-es tanévtől tehát szakképzés kizárólag szakgimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolai formában indítható.

A szakgimnázium 4+1 éves, ahol a szakmai érettségi végzettség 2019. szeptember 1-jétől nem csak munkakör betöltésére fog jogosítani, hanem OKJ-s végzettségnek is minősül egyben.

Az új szakközépiskola pedig 3+2 éves, ahol az utolsó 2 évben a tanulók választásuk alapján érettségire készülhetnek fel.

A témáról további, részletesebb információ a 8.1 pontban olvasható.

9.2 Duális képzés

A duális képzésben a tanulók a szakmai elméleti és a gyakorlati alapismereteket a szakképző iskolában sajátíthatják el, gyakorlati képzésük pedig a szakközépiskolában a kilencedik évfolyam összefüggő gyakorlatától, illetve a tizedik évfolyamtól kezdődően a gazdálkodó szervezeteknél folyik tanulószerveződés keretében.

A szakközépiskolai vagy szakiskolai tanulók gyakorlati képzése **az első szakképző évfolyamon kizárólag tanműhelyi keretek között** folyik. A sikeres szintvizsga (kötelező a jogszabályban előírt tanulók számára) letétele után már a kilencedik évfolyam összefüggő gyakorlatától kezdődően (a teljes hátralévő képzési időre) tanulószerveződéses jogviszony keretében mehetnek ki külső gyakorlati képzőhelyekre. Sikertelen szintvizsga esetén a tanulók továbbra is iskolai tanműhelyi körülmények között végezhetik a gyakorlatukat, vagy gazdálkodó szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében.

9.3 A tanulószerveződés

Tanulószerveződés a tanulóval – az Szt.-ben foglalt kivétellel – az adott képzés első szakképzési évfolyamának kezdetétől kezdődő hatállyal, az első és a második, állam által elismert szakképesítésre történő felkészítés céljából folyó, költségvetési támogatásban

részesíthető képzésre köthető. A tanulósz szerződéseket a területi kamara tartja nyilván. A megkötött szerződés csak a kamarai ellenjegyzéssel válik érvényessé és a tanulósz szerződésben megjelölt naptól hatályos.

9.4 A tanulósz szerződéses jogviszony előnyei

- A tanuló havonta pénzbeli juttatást kap, melyet a teljesítményének figyelembevételével fél évente emelni kell. A pénzbeli juttatás havi mértéke a gyakorlati képzési időtől függ, mely átlagosan a mindenkori minimálbér 18%-a.
- A tanuló társadalombiztosítási szempontból biztosítottá válik, betegség esetén táppénzre jogosult.
- A tanulósz szerződéses képzési idő szolgálati időnek számít, így később a nyugdíj kiszámításánál is figyelembe veszik.
- A tanuló a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő képzésben részesül.
- A tanuló elhelyezkedési lehetőségei megnőnek. A gyakorlati képzést biztosító vállalkozás a szakmai bizonyítvány megszerzését követően munkavállalóként alkalmazhatja is.

9.5 A tanuló kötelezettségei a képzés során

- a gyakorlati képzést szervező szervezet képzési rendjét megtartja, a képzésre vonatkozó utasításait végrehajtja,
- a szakmai gyakorlati ismereteket a képességeinek megfelelően elsajátítja,
- a biztonsági, egészségügyi és munkavédelmi előírásokat megtartja,
- nem tanúsít olyan magatartást, amellyel a gyakorlati képzést szervező szervezet jogos gazdasági vagy egyéb érdekeit veszélyeztetné.

9.6 Hiány-szakképesítés

A hiány-szakképesítések minden tanévben az alapján kerülnek meghatározásra, hogy a munkaerő-foglalkoztatásban érintett gazdálkodó szervezetek részéről várhatóan hogy alakul a szakképzett munkaerő iránti igény. **A hiány-szakképesítések megyéknként eltérőek és évente kormányrendeletben** jelennek meg. Mivel ezekben a szakképesítésekben munkaerő-piaci igény jelentkezik, a tanulók nagyobb valószínűséggel tudnak elhelyezkedni.

9.7 Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj

9.7.1 Az ösztöndíj célja

A Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíj célja a hiány-szakképesítések körébe tartozó, első szakképesítés megszerzésére irányuló, államilag támogatott nappali, iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő tanulók támogatása, mely a tanulmányi eredményük alapján nyújtható.

9.7.2 A jogosultság feltételei

A **szakiskolai vagy szakközépiskolai** tanulmányokat folytató tanuló ösztöndíjra attól a tanévtől kezdődően válik jogosulttá, amelyben az általa szakképzési évfolyamon tanult szakképesítés hiány-szakképesítésként kerül meghatározásra.

A **szakgimnáziumi** tanulmányokat folytató tanuló

- az érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó, hiány-szakképesítésnek minősülő szakképesítés szakmai vizsgájára felkészítő tizenharmadik évfolyamon,
- az érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához nem tartozó – a tizenharmadik vagy tizennegyedik évfolyam valamelyikére vonatkozóan hiány-szakképesítésnek minősülő – szakképesítés szakmai vizsgájára felkészítő tizennegyedik évfolyamon

jogosult ösztöndíjra.

9.7.3 Az ösztöndíj havi mértéke

A hiány-szakképesítést választó tanuló a **tanulószerződéses pénzbeli juttatáson felül** még szakképzési ösztöndíjban is részesülhet. Az ösztöndíj kiszámítása a következőképpen történik:

- Mértéke tanulónként egységesen 10 000 Ft/hó a szakközépiskolában és a szakiskolában az első szakképzési évfolyam első félévében, illetve szakgimnáziumi képzésben az ösztöndíjra jogosító tizenharmadik vagy tizennegyedik évfolyam első félévére, amennyiben a szakgimnáziumi érettségi végzettséget szerzett tanuló az érettségi utáni kétéves képzésben a tanulmányokat nem folyamatos tanulói jogviszony alapján, hanem későbbi tanévtől kezdődően folytatja.
- A szakgimnáziumi képzésben az érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó, hiány-szakképesítésnek minősülő szakképesítés szakmai vizsgájára felkészítő tizenharmadik évfolyamon a tizenkettedik évfolyam második féléve végén szerzett bizonyítványban szereplő tantárgyak osztályzatainak szám-tani átlagát kell figyelembe venni az első félévi ösztöndíj mértékének megállapítása során.

A továbbiakban csak akkor jár ösztöndíj, ha tanulmányi átlageredmény

- szakközépiskolai és szakiskolai tanulmányok esetében 2,51
- szakgimnáziumi tanulmányok esetében 3,01

felett van.

Az első szakképzési évfolyam második félévétől kezdődően, és a további félévekben, ha a tanulmányi átlageredmény emelkedik, az összege is emelkedik.

Szakiskola/szakközépiskola	
Tanulmányi átlag	Ösztöndíj mértéke
2,51-3,0	10 000 Ft/hó
3,01-3,5	15 000 Ft/hó
3,51-4,0	20 000 Ft/hó
4,01-4,5	27 000 Ft/hó
4,51-5,0	35 000 Ft/hó

Szakgimnázium	
Tanulmányi átlag	Ösztöndíj mértéke
3,01-3,5	20 000 Ft/hó
3,51-4,0	30 000 Ft/hó
4,01-4,5	40 000 Ft/hó
4,51-5,0	50 000 Ft/hó

Nem részesülhet ösztöndíjban a tanuló a tanév adott félévében, ha valamely tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Nem részesülhet ösztöndíjban a tanuló az adott tanévben

- évfolyamisméltásra kötelezés esetén,
- attól a hónaptól kezdődően, amelyet megelőző hónapban a tanév során keletkezett igazolatlan óráinak száma meghaladja a hét órát vagy
- fegyelmi büntetés esetén az arról szóló határozat jogerőre emelkedésének napját követő hónaptól.

9.8 Kamarai garanciavállalás

9.8.1 Kedvező hatásai a tanulók számára

Azon tanulók számára, akiknek a gyakorlati képzése iskolai tanműhelyben valósul meg, a kamarai garanciavállalás bevezetésének köszönhetően lehetőség nyílik arra, hogy a gyakorlati képzésük a jövőben tanuló-szerződéses jogviszony alapján, valós vállalati munkakörülmények között folytatódjon. Ezáltal ők is biztosítottá válnak, illetve rendszeres havi pénzbeli juttatásban részesülnek.

9.8.2 A kamarai garanciavállaláshoz kapcsolódó tanulói adatok

A kamarai garanciavállaláshoz és a kamarai igazolások kiadásához nélkülözhetetlen a tanulók előzetes felmérése, „számbavétele”. Erre vonatkozóan a szakképző iskolák adat-szolgáltatás keretében kötelesek a területi kamarák részére bocsátani minden évben legkésőbb március utolsó munkanapjáig a jogszabályban meghatározott adatokat. (Ezek: a tanuló évfolyamára, szintvizsgájára, érettségijére, valamint a választott szakképesítésre előírt egészségügyi alkalmassági követelményeknek, pályaalkalmassági követelményeknek a tanuló által történő teljesítésére és az állam által költségvetési hozzájárulásban részesített iskolai rendszerű szakképzésben való ingyenes részvétellel jogosító körülményre vonatkozó adatok. Bővebben lásd a 12.3 alpontban).

9.9 A második szakképesítés megszerzésének lehetőségei

Az állam által támogatott iskolai rendszerű szakképzésben a második szakképesítésre történő felkészítés is ingyenes. A második szakképesítés megszerzésére a tanulónak – a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló kivételével – csak kizárólag felnőttoktatás keretében van lehetősége. A felnőttoktatás olyan iskolai rendszerű szakképzés, mely igazodik a részt vevő tanuló sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez, meglévő ismereteihez és életkorához. A másodszakmások képzése csak az esti és a levelező munkarend szerinti felnőttoktatásban valósulhat meg és a gyakorlati képzés megvalósítása céljából tanulószereződés köthető. A HHH és SNI tanulóknak nem kell a felnőttoktatás munkarendjében kezdeni a képzést második szakma tanulása esetén. A tanuló számára tanulószereződés szerinti pénzbeli juttatás jár, mértéke azonban az oktatás munkarendje szerint differenciált. Havi mértéke ugyanazon szakképesítés megszerzésére irányuló, nappali rendszerű iskolai oktatás szerinti képzésben tanulószereződés alapján kifizetett tanulói pénzbeli juttatás havi mértékének

- 100%-a a nappali,
- 60%-a az esti,
- 20%-a a levelező

oktatás munkarendje szerint folyó képzés esetén.

A felnőttoktatásban folyó gyakorlati képzés szervezése szempontjából lényeges, hogy a főállású munkaviszonyban lévő tanuló saját munkáltatójával is köthet tanulószereződést. A munkaviszony és a tanulószereződéses jogviszony ugyanis nem zárja ki egymást. A teljes munkaidőben folyó munkavégzést és a tanulószereződés keretében megvalósuló gyakorlati képzést (tanulói juttatás, foglalkozási napló) azonban össze kell hangolni.

A felnőttoktatás esti munkarendje szerint folyó képzésben a szakképzési évfolyamok OKJ-ban meghatározott száma a felére csökkenthető. Ez azt jelenti, hogy az egyébként két éves képzések akár egy év alatt is megszervezhetők lesznek.

9.10 Összefoglaló az OKJ változásairól

Az iskolai rendszerű képzések strukturális átalakításának okán sor került az OKJ módosítása, mely kiterjedt bizonyos szakmák összevonására vagy szétválasztására, egyes szakmák törlésére vagy más szakmák jegyzékbe történő beemelésére. A változtatás érinti a kilencedik évfolyamon szakközépiskolai tanulmányokat 2016. szeptemberben megkezdett tanulókat is. A megszűnő, illetve a több új szakképesítésre szétváló szakképesítések (pl. Élelmiszeripari szakmunkás, Kőműves és hidegburkoló) esetén a jogszabály-módosítás átmeneti szabályai biztosítják azt, hogy azok a tanulók, akik még erre jelentkeztek, tanulhassák ezeket a szakképesítéseket. Az átmeneti szabályok

lehetőséget adtak arra is, hogy a szakképzési évfolyamokon az új vagy a megváltozott szakképesítések szerint is indulhassanak a képzések. Az Élelmiszeripari szakmunkás helyett például már választhatják a tanulók az Erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó, vagy a Tartósítóipari szakmunkás, vagy a Tejipari szakmunkás képesítést. A Kőműves és hidegburkoló szakképesítés helyett pedig választhatják vagy a Kőműves, vagy a Hidegburkoló képesítést. Ha az OKJ változása a tanuló által választott szakképesítést nem érintette, akkor a jelentkezése szerint kezdte meg a képzést.

A szakgimnáziumok olyan érettségizett tanulókat bocsátanak majd ki, akik – amennyiben nem szándékoznak a szakképzésben vagy a felsőoktatásban továbbtanulni, – egy vagy több szakképesítés birtokában állhatnak munkába. Lényeges eleme a szakgimnáziumi képzésnek, hogy az érettségivel megszerzett szakképesítések birtokában még további, technikus szintű szakképesítést is elsajátíthatnak az iskolarendszerű képzésben a tanulók. Az ágazatok összességét tekintve 66 szakképesítés vált érettségi vizsga keretében megszerezhetővé. Az érettségi vizsga keretében megszerezhető szakképesítések között 41 új szakképesítés kialakítására is sor került.

A szakközépiskolákban 2016/2017-es tanévben kilencedik évfolyamon induló képzésekkel a tanulók a tizenegyedik évfolyam végén szakképesítést kapnak az eredményes szakmai vizsgával. Ezt követően lehetőségük van ezzel a képesítéssel munkába állni, vagy két éves érettségire felkészítő évfolyam elvégzésével az érettségi vizsgát követően újabb szakképesítést szerezni.

10. SZINTVIZSGA

10.1 A szintvizsga célja és az érintettek köre

A szintvizsga a szakképzés szakmai követelményeire épül, elsősorban gyakorlati feladatokból áll.

A szintvizsga célja, hogy felmérje: a szakközépiskolai tanuló elsajátította-e **az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákat, kihelyezhető-e** gazdálkodó szervezethez „üzemi” (termelési) körülmények közé.

Szintvizsgát annak a szakközépiskolai vagy szakiskolai tanulónak kötelező tennie, aki nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban vesz részt a szakmai képzésben és nem rendelkezik érettségi végzettséggel. A vizsga minden – az előzőekben meghatározott – tanuló számára kötelező, amelynek eredménye a tanuló év végi szakmai érdemjegyébe nem számít bele.

A szintvizsga lefolytatására rendelkezésre álló vizsgaidőszakot az Szt. határozza meg, mely alapján az első szakképző évfolyam tanévében február első tanítási napjától április utolsó tanítási napjáig terjedő időszakban lehet megszervezni.

A szintvizsga követelményét a szakképesítés szakképzési kerettanterve alapján a gazdasági kamara dolgozza ki. **A szakközépiskola vagy szakiskola a felvételtkor ismerteti a szintvizsga követelményeit** a tanulóval, valamint a honlapján folyamatosan biztosítja a szintvizsga követelményeinek nyilvánosságát. A feladatbankok a www.isziir.hu honlapon megtalálhatók.

10.1.1. Szintvizsgával rendelkező tanulók szintvizsga kötelezettsége új szakképesítés vagy évisméltés esetében

Abban az esetben, ha egy tanuló a kilencedik évfolyamon sikeres szintvizsgát tesz, majd a tizedik évfolyam helyett beiratkozik egy másik szakközépiskolai vagy szakiskolai szakmára (akár kilencedik, akár tizedik évfolyamon) nem szükséges újra szintvizsgáznia, hiszen egyszer már tanúsította azt, hogy képes irányítás mellett dolgozni. Ha a tanuló kilencedik évfolyamon sikeres szintvizsgát tett és ezen évfolyam végén megbukik, nem szükséges újra szintvizsgát tennie a megismételt évfolyamon, hiszen a sikeres szintvizsga már tanúsítja azt, hogy rendelkezik az irányítás melletti munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal. Újabb mérésre nincs szükség.

10.1.2 Az érettségi vizsga keretében szerezhető 3-as szintű szakmából érettségizőknek kell-e szintvizsgát tenniük a szakgimnáziumban?

Nem kell szintvizsgát tenniük azoknak a tanulóknak, akik a szakgimnáziumban az érettségi keretében szereznek 3-as szintű szakképesítést.

10.2 A szintvizsga és a tanulószereződés-kötés összefüggései

10.2.1 Iskolai rendszerű, nappali képzés

A szakközépiskolai vagy szakiskolai képzésben a kilencedik évfolyamon a szakmai gyakorlati képzést – az összefüggő szakmai gyakorlat kivételével – a szakképző iskolában vagy a gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében kell megszervezni.

Ezen évfolyamon az eredményes szintvizsga teljesítésének nincs következménye: a tanuló gyakorlati képzése a szorgalmi időszak befejezéséig továbbra is az iskolai tanműhelyben vagy gazdálkodó szervezet kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyében valósulhat meg. Az összefüggő szakmai gyakorlat kezdetétől a hátralévő teljes képzési időre azonban már köthető tanulószereződés, amennyiben a tanuló sikeres (legalább 2-es osztályzatú) szintvizsgával rendelkezik.

Sikertelen szintvizsga esetén a gyakorlati képzés továbbra is az iskolai vagy kizárólag gyakorlati célt szolgáló tanműhelyben szervezhető.

A tizedik-tizenegyedik évfolyamon szintvizsga nélkül KTM-be mehet a tanuló tanulószereződés keretében. KTM hiányában ez a szigorítás azt eredményezi, hogy később lehet csak tanulószereződést kötni, s addig iskolai tanműhelyben teljesítheti a gyakorlatát.

10.2.2 Felnőttoktatás

A felnőttoktatás valamennyi munkarendjében köthető tanulószereződés. Szintvizsga a felnőttoktatásban csak a **nappali oktatás munkarendje** szerint részt vevő tanulók számára kötelező, kivéve, ha érettségi végzettséggel rendelkeznek. A másodszakmások esetében a szintvizsga hiánya semmilyen kötöttséget nem jelent a tanulószereződés megkötésekor, szintvizsga teljesítése nélkül is jogosultak tanulószereződés kötésére.

10.3 Szintvizsga és a szakmai záróvizsga kapcsolata

A jelenleg hatályos szakképzési törvény nem írja elő a szintvizsgát a komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételeként. Ennek megfelelően a szakközépiskolai vagy szakiskolai képzés során a szintvizsgát nem teljesítő tanuló komplex szakmai vizsgára bocsátható a szintvizsga sikeres teljesítése nélkül is.

11. SZAKKÉPZÉSI HOZZÁJÁRULÁS ELSZÁMOLÁSA

11.1 A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre

A szakképzési hozzájárulással kapcsolatos tudnivalókról az Szht. rendelkezik. A szakképzési hozzájárulásra kötelezettek köre úgy került meghatározásra, hogy a munkaerő foglalkoztatásában érdekelt munkáltatók többsége – néhány indokolt kivétellel – legyen hozzájárulásra kötelezett.

A vállalkozások

- egyfelől kötelesek hozzájárulni a szakképzés költségeihez,
- másfelől a törvény hatálya alá tartozó gyakorlati képzés szervezése esetén a hozzájárulásukat csökkenthetik, és támogatásban részesülhetnek.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett a belföldön vállalkozási tevékenységet folytató, külföldi székhelyű jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező társas cég, személyi egyesülés, egyéb szervezet is, ha belföldön telephellyel, fiókteleppel rendelkezik. A törvény megteremti a lehetőségét a közhasznú nonprofit gazdasági társaság esetében, hogy csak a vállalkozási tevékenysége arányában legyen hozzájárulás fizetésére kötelezett.

A szakképzési hozzájárulás alanya az a gazdasági társaság is, amelyet felsőoktatási intézmény alapított, illetve amelyben a felsőoktatási intézmény részesedést szerzett.

A törvény 2016. január 1-jétől lehetőséget biztosít a tanulószerveződés kötésére jogosult „egyéb” szervezetek részére is, hogy bekerüljenek a szakképzési hozzájárulásra kötelezettek körébe. Ezen szervezetek bruttó szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nulla. A szakképzési hozzájárulásra kötelezettekkel azonos módon számolhatják el a képzési normatívát, de csak abban az esetben, ha képzésszervezési kötelezettségük van.

11.2 Mentességek, kedvezmények

Az a hozzájárulásra kötelezett, aki adófizetési kötelezettségének **átalányadózással** tesz eleget, a szakképzési hozzájárulási kötelezettségét az átalányadó megfizetésével teljesítheti. Ez alapján bevallási és elszámolási kötelezettsége sem keletkezik.

Hozzájárulásra kötelezett **nonprofit gazdasági társaságot** nem illeti meg a bruttó kötelezettséget meghaladó visszatérítés, amennyiben az árbevétele nem éri el a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után elszámolható éves csökkentő tétel összegének 400%-át.

Az **egyszerűsített vállalkozói adó** (EVA) hatálya alá tartozó adóalany az általa munkaviszonyban foglalkoztatott munkavállalók után a kétszeres minimálbér 1,5%-ának megfizetésével tesz eleget szakképzési hozzájárulási kötelezettségének, ezért e tekintetben nem keletkezik bevallási és elszámolási kötelezettsége.

A **KIVA** alanyai mentesülnek a szakképzési hozzájárulási kötelezettség alól, a kötelezettség gyakorlati képzéssel történő teljesítése sem értelmezhető. Következésképpen, amennyiben az érintett adóalanyi kör kisvállalati adóalanyként mégis folytat gyakorlati képzést együttműködési megállapodás vagy tanuló szerződés alapján, akkor nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésével összefüggő normatív csökkentő tételre, illetve a csökkentő tétel, vagy annak egy része visszaigénylésére.

A **KATA** alanyai a tételes adó megfizetésével nem mentesülnek a kisadózónak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után teljesítendő szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése alól. A KATA adóalanyának tehát a szakképzési hozzájárulással szemben elszámolási és visszaigénylési lehetősége van.

Az **egyéb szervezet** bruttó szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nulla, ezért szakképzési hozzájárulást sem fizet a szociális hozzájárulási adóalapja után. A képzési normatívát azonban csak akkor hívhatja le, ha képzésszervezési kötelezettsége van, vagyis valóban megkezdte a tanulók tanuló szerződés alapján folytatott képzését. A bejelentkezésnek ez utóbbi nem feltétele.

11.3 Szakképzési hozzájárulás alapja és mértéke

A szakképzési hozzájárulás alapja a hozzájárulásra kötelezettet terhelő szociális hozzájárulási adó alapja. A tanuló szerződésben foglalt díjazás nem képezi a szakképzési hozzájárulás alapját.

Mértéke a szakképzési hozzájárulás alapjának 1,5%-a (bruttó kötelezettség).

11.4 A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése

A törvény a szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítése szempontjából alapvető különbséget tesz aszerint, hogy a hozzájárulásra kötelezett miként teljesíti a kötelezettségét. A hozzájárulási kötelezettség teljesíthető:

- NAV által vezetett számlára történő befizetéssel,
- kizárólag iskolai rendszerű, államilag támogatott gyakorlati képzés szervezésével, illetve
- saját munkavállalók képzése költségének elszámolásával (bizonyos feltételek teljesülése esetén).

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség teljesítésének módját a törvény keretei között a hozzájárulásra kötelezett továbbra is maga választja meg.

11.5 A szakképzési hozzájárulás gyakorlati képzéssel történő teljesítése

Tanulók számára

Az Szt.-ben foglaltak szerint azon iskolai rendszerű képzések esetében, amelyek állami fenntartású szakképző intézményben vagy szakképzési megállapodás alapján kerülnek megszervezésre

- a szakgimnázium vagy szakközépiskola és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött **együttműködési megállapodás** alapján (iskolai rendszerű szakképzésben a nappali rendszerű oktatásban és a felnőttoktatásban) vagy
- a szakképző iskola tanulója és a hozzájárulásra kötelezett között létrejött **tanuló-szerződés alapján** folytatott gyakorlati képzés szervezésével.

Hallgatók számára

Az államilag támogatott létszám tekintetében a gyakorlatigényes alapképzési szak vagy duális felsőoktatási képzés keretében szervezett szakmai gyakorlattal, ha a szakmai gyakorlatra külső képzőhelyen, a hallgatóval kötött hallgatói munkaszerződés alapján kerül sor.

11.6 Szakképzési hozzájárulás elszámolása

A bevallási időszak tekintetében a szakképzési hozzájárulás előlegének és elszámolásának bevallására a 08-as bevallás szolgál.

Előleg bevallása során a hozzájárulásra kötelezett az év 1-11. hónapjára vonatkozóan havonta szakképzési hozzájárulási előleget fizet.

Az előleg mértéke a tárgyhavi bruttó kötelezettség. A normatívan alapuló csökkentő tétel és a kiegészítő csökkentő tételek egy része az előleg befizetésénél figyelembe vehető és a törvényi feltételek teljesülése esetén visszaigényelhető.

Az előleg összegét havonta a hozzájárulásra kötelezett maga állapítja meg, elektronikus úton vallja be, és az esetleges csökkentő tételeket is figyelembe véve fizeti meg a tárgyhót követő hónap 12. napjáig az állami adóhatóság által vezetett számlára, vagy élhet a visszaiigénylés lehetőségével. Számlaszám: NAV Szakképzési hozzájárulás beszedési számla 10032000-06056061, adónem kód: 182.

Visszaigénylés vagy átvezetés más adónemre a 17-es „Átvezetési és kiutalási kérelem a folyószámlán mutatkozó túlfizetéshez” nyomtatványon lehetséges.

Visszaigénylés, kiutalás legkorábban a bevallás esedékességének napjától lehetséges (előlegnél, elszámolási különbözetnél is).

Éves elszámolás során a hozzájárulásra kötelezett

- a szakképzési hozzájárulás alapját és az éves bruttó kötelezettségét,
- a gyakorlati képzésre elszámolt csökkentő tétel és a saját munkavállaló képzési költségeivel összefüggő levonás éves összegét,

- az éves bruttó kötelezettség és a csökkentő tételek különbözeteként megállapított éves nettó kötelezettségét

maga állapítja meg, elektronikus úton vallja be és fizeti meg a tárgyévet követő év január 12. napjáig az állami adóhatóságnak.

A befizetett előleg és az éves nettó kötelezettség különbözetét a tárgyévet követő év január 12. napjáig kell befizetni vagy a többletbefizetést ettől az időponttól lehet visszaigényelni. A kötelezettségeit meghaladóan elszámolt kötelezettségcsökkentő részösszeg a „17-es átvezetési és kiutalási kérelem a folyószámlán mutatkozó túlfizetéshez” elnevezésű nyomtatvány benyújtásával igényelhető vissza.

11.7 Szakképzési hozzájárulás visszatérítése

Ha a gazdálkodó szervezet a hozzájárulási kötelezettségét részben vagy egészben szakképző iskolai tanulóval kötött **tanulószerződés alapján vagy a felsőoktatási duális képzésben, hallgatóval kötött hallgatói munkaszerződés alapján** megszervezett gyakorlati képzés szervezésével teljesíti, és az alap- és kiegészítő csökkentő tételek összege meghaladja a bruttó kötelezettsége mértékét,

- kis- és középvállalkozásnak (továbbiakban: kkv) minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeget,
- nem kkv-nak minősülő hozzájárulásra kötelezett esetén a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb a tanulószerződés alapján és a duális képzés kertében szervezett gyakorlat alapján számított alapszökkentő tételt

az állami adóhatóságtól visszaigényelheti.

A törvény szövegében megfogalmazott „részben vagy egészben” kitétel azt az esetet is magában foglalja, amikor a hozzájárulásra kötelezett tanulószerződés és együttműködési megállapodás keretében együttesen végez gyakorlati képzést. Ennek értelmében a hozzájárulásra kötelezett kis- és középvállalkozás visszaigényelheti a bruttó kötelezettségét meghaladó (TSZ+EM) alap- és TSZ kiegészítő, továbbá a hallgatók gyakorlati képzése után érvényesíthető csökkentő tételek teljes összegét.

Az visszaigénylés szempontjából kivételt képez az az eset, amikor a gazdálkodó szervezet a tanulók gyakorlati képzését kizárólag csak együttműködési megállapodás alapján végzi. A csökkentő tételek összegét csak a bruttó kötelezettségének mértékéig csökkentheti, visszaigénylő pozícióba nem kerül.

A nonprofit gazdasági társaság hozzájárulásra kötelezettet nem illeti meg a fentiek szerinti visszatérítés, ha az árbevétele nem éri el a tárgyévet megelőző két üzleti évben az általa folytatott gyakorlati képzés után az Szht. 8. §-a szerint elszámolható éves csökkentő tétel összegének 400%-át.

Az a **tanulószerződés kötésére jogosult egyéb szervezet**, amely a szakképzési hozzájárulás megfizetését választja, a gyakorlati képzési normatíva összegét közvetlenül, bevallás kertében visszaigényelheti a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól.

Esetükben kizárólag

- a tanulószerveződés alapján számított alap és
- a kizárólag gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházásra elszámolt kiegészítő

csökkentő tétel vehető figyelembe a visszaigénylésnél.

Ha a hozzájárulásra kötelezett az általa megkötött tanulószerveződést az abban foglalt határidő lejártá előtt jogellenesen felmondja, a tanulószerveződés alapján e törvény szerint a szakképzési hozzájárulási kötelezettsége terhére a tanulószerveződés megkötésétől a tanulószerveződés felmondásáig elszámolt csökkentő tétel teljes összegét az adózás rendjéről szóló törvény önellenőrzésre vonatkozó szabályainak megfelelően a szerződés felmondását követő 15 napon belül köteles az állami adóhatóságnál vezetett számlára visszatéríteni.

11.8 A gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető normatívák

A szakképzési hozzájárulást a törvényben meghatározott gyakorlati képzés szervezésével teljesítő hozzájárulásra kötelezett a bruttó kötelezettsége mértékét a 280/2011. Kormányrendeletben meghatározott módon számított csökkentő tétel figyelembevételével csökkentheti.

A 2016. évi központi költségvetésről szóló törvény alapján a 2016. évi alapnormatíva: 453.000 Ft/fő/év. Ez az összeg független a gyakorlati képzés költségigényétől, a tanulószerveződés esetében a súlyszorzó igazodik ahhoz.

Együttműködési megállapodás alapján folytatott gyakorlati képzésben érintett tanuló esetében a gyakorlati képzési normatíva összegét egy napra meghatározva, az alapnormatíva összegének 130-cal történő elosztásával kell kiszámítani. $453.000/130 = 3.485$ Ft/tanuló/nap.

Előleg fizetésénél a csökkentő tétel, tanulóként havonta:

$$\text{gyakorlati napok száma} \times 3.485 \text{ Ft/tanuló/nap}$$

Éves csökkentő tétel tanulóként:

$$\text{tárgyévi gyakorlati napok száma} \times 3.485/\text{tanuló/nap}$$

Tanulószerveződés alapján folytatott gyakorlati képzés esetében az éves bruttó kötelezettség az alábbiak szerint meghatározott csökkentő tétel összegével csökkenthető.

Amennyiben a tanulószerveződés hatálya a tárgyévi teljes időtartamára fennáll, tanulóként az alapnormatíva összege és a tanulószerveződésben megnevezett szakképzéshez tartozó, szakképzésenkénti súlyszorzó szorzata alapján kell meghatározni.

Amennyiben a tanulószerveződés hatálya a tárgyévi teljes időtartamára nem áll fenn, akkor tanulóként a csökkentő tétel éves összege a havi csökkentő tételek összege.

Felsőoktatási duális képzés keretében szervezett szakmai gyakorlat esetében, ha a szakmai gyakorlatra külső képzőhelyen, a hallgatóval kötött munkaszerződés alapján kerül sor, a gyakorlati képzési normatíva napi összege hallgatóként az alapnormatíva 1%-a. 2016-ban a hozzájárulásra kötelezettel eltöltött gyakorlati naponként 4530 Ft.

Ha a tanulószereződés

- megkötésére hónap közben kerül sor, az alapcsökkentő tétel meghatározott összege azon hónap vonatkozásában számolható el a tanuló után először, amelyben a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.
- hónap közben szűnik meg, az adott hónapra vonatkozóan az alapcsökkentő tétel meghatározott összegét az adott hónapból a tanulószereződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni.

A szakképzési hozzájárulási előleg fizetésénél a csökkentő tétel havi összegét a tárgyév 1-11. hónapjára vonatkozóan tanulónként a csökkentő tétel éves összegének egy tizenketted része képezi.

A csökkentő tétel számítása a 280/2011. Kormányrendelet mellékletei alapján szakképesítésenkénti normatíva figyelembe vételével történik.

- 1. melléklet: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény alapján
- 2. melléklet: a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény alapján

indított szakképzés esetében.

11.8.1 A felnőttoktatás keretében folytatott képzések esetében figyelembe vehető normatíva

A tanulói pénzbeli juttatás differenciálásához hasonlóan a gyakorlati képzési normatíva is differenciált aszerint, hogy a hozzájárulásra kötelezett a nappali munkarend, az esti munkarend vagy a levelező munkarend szerint szervezett felnőttoktatásban részt vevő tanulót fogad tanulószereződés keretében szakmai gyakorlatra.

Ennek megfelelően az alapcsökkentő tétel éves összege az alpnormatíva és

- a szakmánkénti súlyszorzó szorzata, azaz 100%-a nappali rendszerű iskolai oktatás és a nappali oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében,
- a szakmánkénti súlyszorzó szorzatának 60%-a esti oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében,
- a szakmánkénti súlyszorzó szorzatának 20%-a levelező oktatás munkarendje szerint folyó felnőttoktatás esetében.

11.8.2 A befejező szakképzési évfolyamon, az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló esetében csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól?

Nem. A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítő tanuló az Szt. 63. § (5) bekezdése alapján a tanítási év utolsó tanítási napját követő naptól a tanulószereződés alapján tanulói juttatásra nem jogosult. Ettől az időponttól a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, így a gazdálkodó

szervezet szakképzési hozzájárulási kötelezettségét nem tudja gyakorlati képzés szervezésével teljesíteni. A törvényi előírás alapján a vállalkozásnak tanulói juttatást sem kell fizetnie tanuló számára, a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége nem csökkenthető a normatíva összegével.

11.8.3 A befejező szakképzési évfolyamon, az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban csökkenthető-e a vállalkozás szakképzési hozzájárulási kötelezettsége a normatíva összegével?

Igen. A befejező szakképzési évfolyamon az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket a szorgalmi időszak végéig teljesítő tanulót a tanulói pénzbeli juttatás a tanulmányok befejezését követő első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig illeti meg. A tanuló szerződés a tanuló sikeres komplex szakmai vizsgája esetén a szakmai bizonyítvány kiállításának napján szűnik meg.

Az utolsó tanítási nap és a szakmai vizsga időpontja közötti időszakban a tanuló gyakorlati képzésre nem kötelezhető, azonban ebben az időszakban a gyakorlati képzést szervező vállalkozás pénzbeli juttatást köteles fizetni a tanuló számára, ezért indokolt, hogy a tanuló szerződés megszűnéséig csökkentheti szakképzési hozzájárulási kötelezettségét a gyakorlati képzési normatíva összegével. A tényleges gyakorlati képzési időszakon túlmenően is biztosított, a tanulói juttatás összegét meghaladó mértékű normatíva-elszámolási lehetőség a gyakorlati képzést ösztönző eszköznek tekinthető.

11.9 Kiegészítő csökkentő tételek

Az Szht. és a gyakorlati képzési normatíváról szóló 280/2011. Kormányrendelet változásainak köszönhetően 2016. január elsejétől az alábbi új kiegészítő csökkentő tételek bevezetésére került sor.

11.9.1 Beruházási kiegészítő csökkentő tétel

Az aktiválás évében érvényesíthető abban az esetben, ha kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre a vállalkozás.

Mértéke évente a tanuló szerződéses tanulók éves létszáma átlagának és az alapszabvány

- 1–10 főt foglalkoztató kötelezett esetén 38%-ának,
- 11–50 főt foglalkoztató kötelezett esetén 18%-ának,
- 50 főnél többet foglalkoztató kötelezett esetén 9%-ának

a szorzata.

Kiegészítő szabály: a beruházási kiegészítő csökkentő tétel összege nem haladhatja meg a beruházás összköltségének a mértékét, és évente legfeljebb 15 millió forint összegben vehető figyelembe, továbbá a számításánál a tanulók éves létszámának az átlagát a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni. Az éves bevallásban érvényesíthető.

11.9.2 Oktatói kiegészítő csökkentő tétel

A **nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató, kis- és közép vállalkozásoknál** a gyakorlati képzést végző oktatók bérköltségének fedezetéhez nyújt normatív alapú hozzájárulást.

Mértéke évente és tanulónként az alapnormatíva összegének 21%-a.

11.9.3 Tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tétel

A **nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató vállalkozás** esetében – az Szt.-ben meghatározott – kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben, a kilencedik évfolyamon tanműhelyben oktatott tanuló szerződéses tanulók gyakorlati képzéséhez vehető majd igénybe.

Mértéke évente és tanulónként az alapnormatíva összegének 25%-a.

11.9.4 A tanulói éves átlaglétszám számítása a beruházási kiegészítő csökkentő tételre vonatkozóan

A beruházási kiegészítő csökkentő tétel számításánál a tanulók éves létszámának az átlagát – normatíva rendeletben foglaltak figyelembevételével – a tanulók havi létszámának számtani átlaga alapján kell meghatározni a következőképpen:

- ha a tanuló tanuló szerződése a hónap teljes időtartamában fennáll, akkor a figyelembe vehető a tanuló havi 1 főként,
- ha a tanuló szerződés megkötésére hónap közben került sor, akkor a tanuló abban a hónapban vehető figyelembe a létszámban először, amelyben a tanuló legalább egy gyakorlati képzési napot teljesített,
- ha a tanuló szerződés hónap közben szűnik meg, az adott hónap vonatkozásában az adott hónapból a TSZ megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjai számának arányában kell meghatározni a figyelembe vehető havi tanulólétszámot.

Számítás menete az alábbi példa alapján:

1. tanuló: egész évben rendelkezik tanuló szerződéssel (01.01–12.31)
2. tanuló: TSZ hatályba lépésének időpontja 09.10.
3. tanuló: TSZ megszűnése 06.26. (szakmai vizsga utolsó napja)

Tanuló szerződéses tanulók éves átlaglétszáma:

Egész évben tanuló szerződéses tanuló: $12/12 = 1$ fő,

szeptember 10-én kötött tanuló szerződéses tanuló: $4/12 = 0,3$ fő
(a hónap közben kezdődött gyakorlat = teljes hónap)

Június 26-án tanulmányait befejező tanuló: $[5+26/30]/12=0,48$

(hónap közben befejeződött gyakorlat esetében napi arányosítást kell alkalmazni)

Tanulói éves átlaglétszám: $1+0,3+0,48 = 1,78$

11.9.5 A tanulói létszám meghatározása az oktatói és a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tételre vonatkozóan

A teljes egészében normatív alapú oktatói és a tanműhely-fenntartási kiegészítő csökkentő tételek mértékének megállapítása a tanulószerveződéses tanulói létszám alapján az alábbiak szerint történik:

- ha a tanulószerveződés megkötésére hónap közben kerül sor, akkor a tanuló a létszám-ban csak akkor vehető figyelembe, ha a hozzájárulásra kötelezett legalább egy nap gyakorlati képzést teljesített.
- ha a tanulószerveződés hónap közben szűnik meg, akkor az adott hónapból a tanulószerveződés megszűnésének napjáig eltelt napok és az adott hónap naptári napjainak arányában kell a tanulót a létszámba venni.

Az említett két kötelezettség-csökkentő tétel tekintetében nincs jelentősége a ténylegesen felmerült költségeknek. Az éves elszámolható mérték a havi kiegészítő csökkentő tételek összegeként határozható meg.

11.9.6 Kiegészítő csökkentő tételek elszámolása a felnőttoktatásban

Az esti, levelező oktatás munkarendjében folyó képzések esetében nincs arányosítási kötelezettség. A kiegészítő csökkentő tételek tekintetében a rendeletben meghatározott mértékben csökkenthetik a bruttó kötelezettségüket az arra jogosult gazdálkodó szervezetek.

11.10 Új fogalmak és annak hatásai az elszámolásra

11.10.1 A nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett

2016. január 1-jén hatályba lépett jogszabályi előírások alapján új meghatározás a **nem főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett fogalma**.

Azon hozzájárulásra kötelezettet jelenti, amelynek az árbevétele a tárgyévet megelőző két üzleti évben – évente – az általa folytatott gyakorlati képzés után az elszámolható éves alap- és kiegészítő csökkentő tétel összegének legalább 400%-a volt.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az gazdálkodó szervezet, akinek az előző két évi árbevétele – évente – nem éri el a képzési normatíva négyszeresét, főtevékenységként gyakorlati képzést folytatónak minősül és mint ilyen az alapszökkentő tételen felül a kiegészítő csökkentő tételek közül csak a beruházási kiegészítő csökkentő tétel igénybevételére van lehetősége, amennyiben az adott évben kizárólag gyakorlati oktatás folytatáshoz szükséges beruházást hajt végre.

11.10.2 A kis- és középvállalkozás (kkv)

- a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény szerinti mikro-, kis- és középvállalkozás,

- az ügyvédi iroda, végrehajtó iroda, szabadalmi ügyvivő iroda és közjegyzői iroda,
- a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott egyéni vállalkozó,
- az egyéni cég.

Középvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és
- éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A kkv kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és
- éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A kkv kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek

- összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és
- éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

Az új fogalmi meghatározások a csökkentő tétel és a visszaigénylés lehetőségének megállapítására vannak hatással. A főtevékenységként gyakorlati képzést folytató szervezetek az igénybe vehető csökkentő tételeknél a többi gazdálkodóhoz képest korlátozva vannak. A kis- és középvállalkozás fogalmának pontosítására pedig azért volt szükség, mert a kiegészítő csökkentő tételek elszámolhatóságára elsősorban nekik van lehetőségük.

12. KIHEZ FORDULHATOK? MIBEN ILLETÉKESEK A SZAKKÉPZÉSBEN ÉRINTETT SZERVEZETEK, INTÉZMÉNYEK?

Az Szt. előírásainak megfelelően a komplex szakképzési feladatok megvalósításában a gazdasági kamara és az iskola köteles együttműködni és az információkról tájékoztatni egymást, illetve a többi közreműködőt. A következőkben összefoglaltuk, milyen témákban illetékes a kamara, mely terület tartozik az iskolai tájékoztatás körébe.

12.1 A területi kamarák feladatai a gyakorlati képzésben:

- tanulószerveződések, együttműködési megállapodások nyilvántartása, felügyelete,
- gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése, nyilvántartása,
- szintvizsga szervezése és lebonyolítása,
- kapcsolattartás és együttműködés a szakképzés helyi szereplőivel,
- kamarai garanciavállalás.

A tanulószerveződések és együttműködési megállapodások nyilvántartása és felügyelete

A tanulószerveződések és együttműködési megállapodások nyilvántartását és felügyeletét a területi kamarák végzik.

A gazdálkodó szervezetnek a **tanulószerveződéskötési szándékát a területi kamarához** kell bejelenteni az erre szolgáló nyomtatványon. A területi kamara a gazdálkodó szervezetektől beérkezett szándékot írásban jelzi a szakképzés szerint illetékes szakképző iskolának.

A gyakorlati képzést szervező **gazdálkodó szervezetek nyilvántartásba vétele** a gyakorlati oktatási szándékot jelző „Igénybejelentő” vagy a „Nyilvántartásba vételi kérelem” nevű dokumentum alapján indul. A bejelentés alapján az adott szakképzés tekintetében újonnan gyakorlati képzésbe bekapcsolódó gazdálkodó szervezet esetében a területi kamara megbízottja intézkedik az ellenőrzés lebonyolításáról, a nyilvántartásba vételről, illetve az érvényes bevezető ellenőrzési határozattal rendelkező gyakorlati képzőhely esetében a tanulószerveződés megkötéséről.

A tanulószerveződés megkötésének elősegítése és nyilvántartásba vétele minden esetben a **gyakorlati képző telephelye szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara** hatáskörébe tartozik.

A tanuló gyakorlati képzésére együttműködési megállapodással a hatályos Szt. alapján kerülhet sor. Az együttműködési megállapodást írásba kell foglalni, melyet a területi kamara tart nyilván és az ellenjegyzésével válik érvényessé.

A gyakorlati képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése

A tanulósz szerződés és az együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés komplex szakmai és hatósági ellenőrzését a gazdasági kamara végzi, melynek célja:

- annak ellenőrzése, hogy a képzésben részt vevő gazdálkodó szervezetek megfelelnek-e a jogszabályokban előírt személyi és tárgyi feltételeknek,
- kötelezettségek teljesítésének vizsgálata,
- annak ellenőrzése, hogy betartják-e a jogszabályokban a képzés tartalmára vonatkozó előírásokat,
- visszajelzés a gyakorlati képzés területén folyó tevékenységekről, tapasztalatokról, mely a képzési fejlesztésben hasznosul,
- tanácsadás a képzés szervezésében, lebonyolításában, adminisztrálásában

A területi kamarák feladatai:

- az ellenőrzések előkészítése, és lebonyolítása, az eljárás adminisztrálása,
- az ellenőrzésben részt vevő szakértők kiválasztása,
- a gyakorlati képzés minőségét segítő folyamatos tájékoztatás és tanácsadás,

Az ellenőrzés történet

- a tanulóval jogviszonyban álló szakképző iskola megkeresése,
- a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő (gyám) megkeresése alapján, vagy
- hivatalból.

A gazdálkodó szervezeteknél folyó gyakorlati képzőhelyek ellenőrzése **bevezető ellenőrzés vagy köztes ellenőrzés** formájában lehetséges. Tanulósz szerződéses képzés megkezdése esetén a bevezető ellenőrzés a nyilvántartásba vétel feltétele.

A területi kamara ellenőrzést indít, ha bejelentés érkezik a szakképzést folytató szervezet képzési tevékenységére vonatkozóan.

Szintvizsga

Szintvizsgát annak a szakközépiskolai és szakiskolai tanulónak kötelező tennie, aki nappali rendszerű oktatásban vagy a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban vesz részt a szakmai képzésben és nem rendelkezik érettségi végzettséggel. A vizsga minden tanuló számára kötelező, melynek szervezésével, **előkészítésével kapcsolatos feladatokat a területi kamarák látják el.**

Kamarai garanciavállalás

A kamarai garanciavállalás intézményének működtetése és a tanulósz szerződések

megkötésének elősegítése a területi kamarák feladata. Ennek értelmében fontos szerepet vállal annak érdekében, hogy a tanulók, szülők megfelelő információt, segítséget kapjanak a gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet megkereséséhez, kiválasztásához, illetve a gyakorlati képzéssel kapcsolatos szabályozások, tudnivalók megismeréséhez.

12.2 Online szolgáltatások a vállalkozások tájékoztatása és a tanulószertződés népszerűsítése érdekében

A gyors információáramlás és az elektronikus ügyintézés elősegítése érdekében indította el a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara a www.tanuloszerzodes.hu oldalt. A honlapon a tanulószertződés-kötés előtt állók vagy az azt már megkötött felek olvashatnak hasznos információkat. Kalkulátorok segítik a vállalkozások fizetési kötelezettségeinek teljesítését, valamint a gyakorlati képzési normatíva kiszámítását. Természetesen a tanulók foglalkoztatásával, a szakképzési előírásokkal kapcsolatosan minden aktuális jogszabályt is megtalálhatnak az érdeklődők külön menüpontban. A rendszer előnye, hogy közvetlenül át lehet lépni az ISZIIR-be, ahol egyebek mellett a gazdálkodó szervezetek online is kezdeményezhetik tanulószertződés kötését. A problémák azonnali megoldásában segíti a gyakran ismételt kérdések (GYIK) rovat.

12.3 Szakképző iskolák feladatai a szakképzésben

A gyakorlati képzőhelyek felügyelete, ellenőrzése

Együttműködési megállapodás alapján folyó gyakorlati képzés esetén a képzéshez megkövetelt feltételek rendelkezésre állását a szakképző iskola joga és kötelezettsége ellenőrizni, melyet az együttműködési megállapodás aláírásával, felelősséggel elismer.

Adatszolgáltatási kötelezettség a kamarai garanciavállalás működtetéséhez, valamint a tanulószertződés megkötésének elősegítéséhez (minden év március utolsó munkanapjáig)

Az Szt. 87. §-a adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő a kamarai garanciavállaláshoz kapcsolódóan a szakképző iskolák számára tanulóikra vonatkozóan. Az adatok továbbításának az illetékes gazdasági kamarák felé minden évben legkésőbb március utolsó munkanapjáig meg kell történnie, a kért adatokban bekövetkezett változásról pedig a változást követő öt munkanapon belül kell tájékoztatást nyújtaniuk az iskoláknak.

Az adatközlés a következőkre terjed ki:

- a tanuló természetes személyazonosító adatai (neve, születési neve, születési helye és ideje, anyja születési neve, lakcíme, oktatási azonosítója, elérhetősége) valamint törvényes képviselőjének neve, lakcíme és elérhetősége,
- a szakmai elméleti képzést nyújtó szakképző iskola adatai (neve, székhelye, elérhetősége, oktatási azonosítója, törvényes képviselőjének neve)
- az OKJ-val azonos módon a szakképesítés megnevezése és a képzési idő,
- a tanuló által választott szakképesítésre előírt egészségügyi alkalmassági követel-

ményeknek, pályaalkalmassági követelményeknek a tanuló által történő teljesítése, a tanuló évfolyama, szintvizsgálata, érettségije

- a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló esetén az állam által költségvetési hozzájárulásban részesített iskolai rendszerű szakképzésben való ingyenes részvételre jogosító körülményre vonatkozó adat.

Az adatszolgáltatási kötelezettség teljesíthető:

- az ISZIIR-ből letölthető vagy a területi kamarai munkatárs által megküldött minta Excel tábla kitöltésével és a területileg illetékes kamarákhoz történő eljuttatásával vagy
- az ISZIIR-be történő, iskolák számára biztosított közvetlen adatfeltöltési lehetőséggel.

Egyéb adatszolgáltatási kötelezettség (a tanulószervezetek módosításához, megszüntetéséhez, szüneteltetéséhez illetve a változások bejelentéséhez)

- a tanuló félévének megnevezése
- évfolyamisméltásra kötelezett tanuló neve, oktatási azonosítója
- a tanulói jogviszony szüneteltetésének kezdete és (várható) vége
- a szülői szabadság kezdete
- a tanulói jogviszony megszűnésének időpontja
- igazolás sikeres komplex szakmai vizsgáról
- értesítés arról, hogy a szakképző iskola a tanulót elégtelen tanulmányi eredmény miatt a képzési idő alatt másodszor utasította a szakképzési évfolyam megismétlésére

Adatszolgáltatási és aláírási kötelezettség az együttműködési megállapodások esetében

- Az együttműködési megállapodás részét képező függelék teljes adata a gyakorlati képzés megkezdéséhez

Az állami fenntartásba került iskolák esetében az iskola helyett a fenntartó a szerződő fél aki, ezáltal a feladatokért és kötelezettségeikért is egyaránt felelősséget vállal. Az együttműködési megállapodásokat és annak mellékleteit az elméleti képzést biztosító iskola igazgatójának és a fenntartónak is alá kell írni.

A szakképző iskola köteles a területi kamarát megkeresni, tájékoztatni ha

- A gyakorlati képzést folytató szervezet az iskola kérésére az általa vezetett foglalkozási naplót nem tudja bemutatni, ekkor a kamara soron kívül ellenőrzi a foglalkozási napló vezetésére vonatkozó előírások betartását.
- A gyakorlati képzést folytató szervezet azon tanuló képzésért – akinek a képzésben való részvétele ingyenes (első szakképesítését szerző tanuló) – díjazást kér, fogad el, a szakképző iskola a tudomására jutástól számított tizenöt napon belül köteles tájékoztatni a területi kamarát.

13. Területi kamarák elérhetőségei

 <p>BÁCS-KISKUN MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA</p> <p>CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY BÁCS-KISKUN COUNTY</p>	<p>Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 6000 Kecskemét, Árpád krt. 4.</p> <p>Tel.: 76/501-500 bkmkik@mail.datanet.hu www.bkmkik.hu</p>
 <p>BÉKÉS MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA BÉKÉSCSABA</p>	<p>Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 5600 Békéscsaba, Penza ltp. 5.</p> <p>Tel.: 66/ 324-976 bmkik@bmkik.hu www.bmkik.hu</p>
 <p>BOKIK</p>	<p>Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3525 Miskolc, Szentpáli u. 1.</p> <p>Tel.: 46/501-090 bokik@bokik.hu www.bokik.hu</p>
 <p>1850 BKIK</p>	<p>Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara 1016 Budapest, Krisztina krt. 99.</p> <p>Tel.: 488-2000 ugyfelszolgalat@bkik.hu www.bkik.hu</p>
 <p>CSONGRÁD MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA 1890</p>	<p>Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 6721 Szeged, Párizsi krt. 8-12.</p> <p>Tel.: 62/554-250 info@csmkik.hu www.csmkik.hu</p>

	<p>Dunaújvárosi Kereskedelmi és Iparkamara 2400 Dunaújváros, Latinovics Zoltán út 10.</p> <p>Tel.: 25/411-601 dkik@dkik.hu www.dkik.hu</p>
	<p>Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 4-6.</p> <p>Tel.: 22-510-310 fmkik@fmkik.hu www.fmkik.hu</p>
 <p>ALAPÍTVÁ: 1890</p>	<p>Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 9021 Győr, Szent István út 10/A</p> <p>Tel.: 96/520-202 kamara@gysmkik.hu www.gysmkik.hu</p>
	<p>Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 4025 Debrecen, Petőfi tér 10.</p> <p>Tel.: 52/500-710 hbkik@hbkik.hu www.hbkik.hu</p>
	<p>Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3300 Eger, Faiskola út 15.</p> <p>Tel.: 36/429-612 hkik@hkik.hu www.hkik.hu</p>
	<p>Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 5000 Szolnok, Verseghy park 8.</p> <p>Tel.: 56/510-610 kamara@jnszmkik.hu www.jnszmkik.hu</p>

	<p>Komárom-Esztergom Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 2800 Tatabánya, Fő tér 36.</p> <p>Tel.: 34/ 513-010 kemkik@kemkik.hu www.kemkik.hu</p>
	<p>Nagykanizsai Kereskedelmi és Iparkamara 8800 Nagykanizsa, Ady u. 1.</p> <p>Tel.: 93/516-670 nakkik@nakkik.hu www.nakkik.hu</p>
	<p>Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 3100 Salgótarján, Alkotmány út 9/a.</p> <p>Tel.: 32/ 520-860 nkik@nkik.hu www.nkik.hu</p>
 <p><i>Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara</i></p>	<p>Pest Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 1056 Budapest, Váci u. 40.</p> <p>Tel.: 1/317-7666 titkarsag@pmkik.hu www.pmkik.hu</p>
 <p>PÉCS-BARANYAI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA — alapítva 1981 —</p>	<p>Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara 7625 Pécs, Majorossy I. u. 36.</p> <p>Tel.: 72/507-150 pbkik@pbkik.hu www.pbkik.hu</p>
 <p><i>Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara</i></p>	<p>Somogyi Kereskedelmi és Iparkamara 7400 Kaposvár, Anna u. 6.</p> <p>Tel.: 82/501-000 skik@skik.hu www.skik.hu</p>

 <p>SOPRON MEGYEI JOGÚ VÁROSI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA</p>	<p>Soproni Kereskedelmi és Iparkamara 9400 Sopron, Deák tér 14.</p> <p>Tel.: 99/523-570 tikarsag@sopronikamara.hu www.svkik.hu</p>
 <p>SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA NYÍREGYHÁZA</p>	<p>Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 4400 Nyíregyháza, Széchenyi u. 2.</p> <p>Tel.: 42/311-544 info@szabkam.hu www.szabkam.hu</p>
 <p>Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara</p>	<p>Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 7100 Szekszárd, Arany J. u. 23-25.</p> <p>Tel.: 74/411-661 kamara@tmkik.hu www.tmkik.hu</p>
	<p>Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 9700 Szombathely, Honvéd tér 2.</p> <p>Tel.: 94/506-640 vmkik@vmkik.hu www.vmkik.hu</p>
 <p>VESZPRÉM MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA</p>	<p>Veszprém Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8200 Veszprém, Budapest út 3.</p> <p>Tel.: 88/429-008 vkik@veszpremikamara.hu www.veszpremikamara.hu</p>
 <p>ZALA MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA ZALAEGERSZEG</p>	<p>Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara 8900 Zalaegerszeg, Petőfi u. 24.</p> <p>Tel.: 92/550-514 zmkik@zmkik.hu www.zmkik.hu</p>

14. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 2011. évi CXC. törvény a köznevelésről
- 2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésnek támogatásáról
- 280/2011. kormányrendelet a gyakorlati képzés költségeinek a szakképzési hozzájárulás terhére történő elszámolásánál figyelembe vehető gyakorlati képzési normatívák mértékéről és a csökkentő tétel számításáról
- 4/2002. OM rendelet az iskolarendszerű szakképzésben részt vevő tanulók juttatásairól
- 252/2016 (VIII. 24.) kormányrendelet a Szabóky Adolf Szakképzési Ösztöndíjról
- 150/2012. kormányrendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről
- 3/2015. (II. 13.) NGM rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter egyedi döntésével nyújtható képzési, továbbá tanműhely-létesítési és -fejlesztési támogatások részletes szabályairól
- 16/2016. (V. 27.) NGM rendelet a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészből nyújtható egyes szakképzési és felnőttképzési célú támogatások részletes szabályairól
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről
- 13/2015. (II. 10.) Korm. rendelet a 2015/2016-os tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2015/2016-os tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről
- 297/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a 2016/2017. tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2016/2017. tanévben induló képzések tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítéseiről
- 120/2015. (V. 21.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképzési feladatot ellátó köznevelési intézmények fenntartóváltásával összefüggő intézkedésekről

- 146/2015. (VI. 12.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ fenntartásában működő egyes szakképző intézmények átadásáról, valamint egyes kormányrendeleteknek a szakképzés intézményrendszerének átalakításával összefüggő módosításáról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről
- 1995. évi LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról
- 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról

A jogszabályok többször is módosultak, ezért kizárólag a lekérdezés napján hatályos változat alkalmazandó.

15. MELLÉKLET

15.1 Tanulói juttatások és normatív támogatások speciális esetekben

Egyes olyan esetek finanszírozási esetei, amikor a tanuló nincs jelen a képzőhelyen

ESETEK	GAZDÁLKODÓ KÖLTSÉGE		TANULÓI JOGVISZONY (HATÁLYOS TSZ)	NORMATÍVA LEHÍVHATÓ?	VONATKOZÓ JOGSZABÁLYI HELYEK
	TANULÓI JUTTATÁS	TANULÓI JUTTATÁS JÁRULÉKAI			
Pihenőidő (szorgalmi időszakot követő időszak)	igen	igen	igen	igen	Szt. 64. § (3)
Tömbösített képzés	igen	igen	igen	igen	Szt. 26. § (4)
Végzős tanuló (szorgalmi időszak végétől az első komplex szakmai vizsgáig)	igen	igen	igen (az első komplex szakmai vizsga utolsó napjáig)	igen	Szt. 64. § (3) 280/2011 Kr. 5.§ (5)
Végzős tanuló, aki a tanulmányi követelményeit nem teljesíti, augusztusban pótló vizsgát és októberben szakmai záróvizsgát tesz	nem	nem (mert járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni)	igen (az októberi komplex szakmai vizsga utolsó napjáig)	nem	Szt. 26. § (5) Szt. 63. § (5)
Betegszabadság (10 nap)	igen (70%) gyakorlati napok arányában	igen, a járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni	igen	igen	Szt. 64. § (4) Szt. 67. § (1) Tbj. 4. § k) 1.
Táppénz	Táppénz	igen, a járulékot a TSZ alapján ténylegesen kifizetett díj alapján kell fizetni	igen	igen	Szt. 51. § (5) b) Szja tv. 3. § 21 Art. 178. § 18.
Szülési szabadság (24 hét)	nem (a tanuló csecsemőgondozási díjra jogosult)	nem	TSZ szünetel, tanulói jogviszony szüneteltetését nem vonja magával automatikusan	nem	Szt.54. § (1) 1997. évi LXXXIII. törvény 41. § (1)

15.2 A szakképzési hozzájárulás teljesítésének szabályai (bevallás és visszatérítés kizárólag tanulószereződésnél)

Gyakorlati képző típusa	Elszámolás (normatívák)				Visszaigénylés
	alapszökkentő tétel (alapnormatíva (AN) x szakmánkénti súlyszorzó) N	kiegészítő csökkentő tétel KN		tanműhely-fenntartási**	
		beruházási* ✓	oktatói ✓		
Szakképzési hozzájárulásra kötelezett (üzemi képzőhely) (nem egyéb, nem főtevékenységű és nem kkv)	✓	✓	-	✓	N + KN > bruttó kötelezettség feltétel: alapszökkentő tétel
kis- és középvállalkozás (nem főtevékenységű)	✓	✓	✓	✓	a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb tanulószereződés alapján számított alapszökkentő tétel
gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (nem agrár és nem honvédelmi)	✓	✓	-	-	A bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeg (alap- és kiegészítő csökkentő tételek)
gyakorlati képzést folytató egyéb szervezet (agrár és honvédelmi)	csak AN	-	-	-	tanulószereződés alapján számított alapszökkentő tételt és a beruházási kiegészítő csökkentő tételt
főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett (nem kkv)	✓	✓	-	-	csak AN a bruttó kötelezettség mértékét meghaladó összeget, de legfeljebb tanulószereződés (illetve hallgatóval duális képzésre kötött munkaszereződés) alapján számított alapszökkentő tételt
főtevékenységként gyakorlati képzést folytató hozzájárulásra kötelezett kkv	✓	✓	-	-	A bruttó kötelezettség mértékét meghaladó teljes összeget (alap- és kiegészítő csökkentő tételek)

* az aktíválás évében, ha kizárólag a gyakorlati képzés folytatásához szükséges beruházást hajt végre

** kizárólag gyakorlati képzési célt szolgáló tanműhelyben végzett gyakorlati képzéshez, a 9. évfolyamon tanműhelyben oktatott tanulószereződéses tanulók tekintetében

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA
HUNGARIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

